

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
	I <i>Ανακοινώσεις</i>	
	.....	
	II <i>Προπαρασκευαστικές πράξεις</i>	
	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	
	Σύνοδος του Ιουλίου 1995	
95/C 256/01	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης της οδηγίας 89/398/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή	1
95/C 256/02	Γνωμοδότηση για: — την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών, της οδηγίας 93/36/ΕΟΚ για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δημοσίων έργων, και — την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 93/38/ΕΟΚ για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών	4
95/C 256/03	Γνωμοδότηση για την απλή και κατανοητή γλώσσα	8

95/C 256/04	<p>Γνωμοδότηση για</p> <ul style="list-style-type: none"> — την πρόταση για απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που τροποποιεί την απόφαση αριθ. 1110/94/EK για το τέταρτο πρόγραμμα-πλαίσιο δράσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στον τομέα της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης (1994-1998) μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση — την πρόταση για απόφαση του Συμβουλίου που τροποποιεί την απόφαση αριθ. 94/268/EΥΡΑΤΟΜ σχετικά με το πρόγραμμα-πλαίσιο κοινοτικών δραστηριοτήτων έρευνας και εκπαίδευσης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (1994-1998) ενόψει της προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας 	12
95/C 256/05	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διευκόλυνση της άσκησης του επαγγέλματος του δικηγόρου σε μόνιμη βάση σε άλλο κράτος από εκείνο στο οποίο αποκτήθηκε ο επαγγελματικός τίτλος	14
95/C 256/06	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την αντοχή σε πλευρική κρούση των μηχανοκίνητων οχημάτων και για την τροποποίηση της οδηγίας 70/156/ΕΟΚ	18
95/C 256/07	Γνωμοδότηση για την Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την αντοχή σε μετωπική κρούση των οχημάτων με κινητήρα και για την τροποποίηση της οδηγίας 70/156/ΕΟΚ	21
95/C 256/08	<p>Γνωμοδότηση για:</p> <ul style="list-style-type: none"> — την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα κατάρτισης για τους επαγγελματίες της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών προγραμμάτων (Media II — Κατάρτιση) (1996-2000), και — την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου 95/0027 (CNS) σχετικά με το πρόγραμμα για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης και της διανομής ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων (Media II — ανάπτυξη και διανομή) (1996-2000) 	24
95/C 256/09	Γνωμοδότηση σχετικά με την τέταρτη παγκόσμια διάσκεψη για τις γυναίκες	28
95/C 256/10	Γνωμοδότηση για την πράσινο Βιβλίο «Για μια ενεργειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης»	34
95/C 256/11	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινοτικού προγράμματος δράσης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς Raphaël	38

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης της οδηγίας 89/398/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή⁽¹⁾

(95/C 256/01)

Στις 8 Φεβρουαρίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την πρόταση που αναφέρεται παραπάνω.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Ιουνίου 1995 με βάση εισηγητική έκθεση του εισηγητή κ. Verhaeghe και των συνεισηγητών Jaschick και de Knegt.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής, με την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων και σχολίων.

1. Ιστορικό

1.1. Η οδηγία πλαίσιο 89/398/ΕΟΚ⁽²⁾ («Τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή») αφορά τρόφιμα που ορίζονται ως εξής:

«Τα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή είναι τρόφιμα τα οποία λόγω της ειδικής σύνθεσής τους ή της ειδικής επεξεργασίας κατά την παρασκευή τους διακρίνονται σαφώς από τα τρόφιμα συνήθους κατανάλωσης, ανταποκρίνονται στο δηλούμενο θρεπτικό προορισμό τους και κατά τη διάθεσή τους στο εμπόριο δηλώνεται ότι επιτελούν τον προορισμό αυτόν.»

1.2. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα εξαιρετικά σημαντικών τροφίμων όπως: παρασκευάσματα για βρέφη, γάλατα για τη δεύτερη βρεφική ηλικία, τροφές για βρέφη, τροφές αδυνατίσματος, τρόφιμα για αθλητές, τρόφιμα για διαβητικούς και διαιτητικά τρόφιμα που προορίζονται για ειδική ιατρική χρήση.

1.3. Η οδηγία θεωρεί δεδομένο ότι ορισμένες από τις κατηγορίες αυτές θα καλύπτονται από ειδικές (κάθετες) οδηγίες, ενώ όλα τα άλλα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή (τα οποία θα αναφέρονται στο εξής ως «διαιτητικά τρόφιμα») θα ρυθμίζονται από τη γενική (οριζόντια) οδηγία-πλαίσιο.

1.4. Η οδηγία ρυθμίζει την τυποποίηση ή το θρεπτικό περιεχόμενο των εν λόγω προϊόντων, την επισήμανση και τους ισχυρισμούς που διατυπώνονται σχετικά με τα τρόφιμα αυτά, καθώς και την κυκλοφορία τους στην αγορά.

1.5. Τα τελευταία χρόνια, ερευνητικά ιδρύματα, επαγγελματίες του κλάδου υγείας και η βιομηχανία συμμετείχαν σε εκτενή ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα σχετικά με τις περισσότερες από τις κατηγορίες των διαιτητικών τροφίμων. Από τις καινοτομίες που προέκυψαν από την έρευνα αυτή, ιδιαίτερα στους τομείς του γάλακτος και των τροφίμων για βρέφη, των τροφών για αδυνάτιση, των τροφίμων για αθλητές και των τροφίμων για ειδική ιατρική χρήση, έχουν ωφεληθεί οι καταναλωτές, οι ασθενείς και οι επαγγελματίες του ιατρικού κλάδου (ιατροί, νοσοκόμοι, διαιτολόγοι, φαρμακοποιοί, κ.λπ.).

1.6. Η εισαγωγή νέων προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα ρυθμισθεί με βάση τη γενική οδηγία-πλαίσιο και/ή την σχετική ειδική κάθετη οδηγία.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 389 της 31. 12. 1994, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 186 της 30. 6. 1989.

1.7. Ωστόσο, ανακύπτουν σοβαρά προβλήματα για επιχειρήσεις που επιθυμούν να εισαγάγουν προϊόντα που μολονότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής μιάς ειδικής και/ή της γενικής οδηγίας-πλαίσιο, δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των οδηγιών. Τα προϊόντα αυτά δεν πρέπει να κυκλοφορήσουν στην ευρωπαϊκή αγορά εάν πρώτα δεν τροποποιηθούν οι σχετικές οδηγίες.

1.8. Τα προϊόντα αυτά γεννούν μεγάλες ανησυχίες. Είναι πιθανό πολλά από τα καινοτόμα προϊόντα που θα προκύψουν από τα αποτελέσματα νέων ερευνών να εμπίπτουν σε αυτήν την κατηγορία. Η ισχύουσα οδηγία-πλαίσιο δεν περιέχει καμμία ρήτρα που να παρέχει την δυνατότητα στους κανονισμούς που αφορούν την τυποποίηση ή το θρεπτικό περιεχόμενο να ανταποκριθούν γρήγορα στην πρόοδο που σημειώνεται στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η διαδικασία για την τροποποίηση της οδηγίας, μετά την υποβολή αίτησης στις υπηρεσίες της Επιτροπής για τροποποίηση οδηγίας, στην προκειμένη περίπτωση της 89/398/ΕΟΚ, συνίσταται από τα ακόλουθα ξεχωριστά στάδια:

Στάδιο 1^ο

Ο χρόνος που χρειάζεται η Επιστημονική Επιτροπή Τροφίμων για την επιστημονική εξέταση των προϊόντων που υποβάλλονται.

Στάδιο 2^ο

Ο χρόνος που απαιτείται για την κατάρτιση πρότασης εκ μέρους της Επιτροπής και ο χρόνος που απαιτείται για να εκδώσει γνωμοδότηση η Μόνιμη Επιτροπή Τροφίμων.

Στάδιο 3^ο

Ο χρόνος που χρειάζεται η Επιτροπή για να προβεί στην τροποποίηση της οδηγίας και ο χρόνος που χρειάζονται τα κράτη μέλη για να μεταφέρουν τις αλλαγές αυτές στην εθνική νομοθεσία τους.

2.2. Η μέχρι σήμερα εμπειρία απέδειξε ότι το 1ο στάδιο είναι δυνατόν να διαρκέσει περισσότερο από τρία χρόνια, το 2ο στάδιο έχει αποδειχθεί ότι διαρκεί περίπου ένα χρόνο και το 3ο στάδιο είναι μάλλον απίθανο να μην υπερβεί τους 12 μήνες, π.χ. μία αίτηση για την τροποποίηση της οδηγίας σχετικά με τα παρασκευάσματα για βρέφη και τα παρασκευάσματα δεύτερης βρεφικής ηλικίας (91/321) που υποβλήθηκε τον Ιανουάριο 1991 εγκρίθηκε από την Μόνιμη Επιτροπή Τροφίμων τον Φεβρουάριο 1995.

2.3. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι οι συνέπειες που θα έχει μία τόσο επίπονη και χρονοβόρος διαδικασία θα δυσαρεστήσουν όλα τα μέρη που σχετίζονται με την κατανώθηση, προμήθεια και παραγωγή διαιτητικών τροφίμων.

2.4. Το γεγονός ότι οι επιστημονικές καινοτομίες εφαρμόζονται στα διαιτητικά τρόφιμα με αργό ρυθμό θα έχει ως αποτέλεσμα να καθυστερήσουν οι καταναλωτές της Ένωσης να έχουν πρόσβαση σε νέα προϊόντα και να αντλήσουν πιθανά σημαντικά οφέλη για την υγεία τους. Θα γίνει αιτία οι ιατροί, οι διαιτολόγοι και οι νοσοκόμοι να μην μπορέσουν να συμπεριλάβουν πολύτιμες νέες εξελίξεις στην διαιτολογική φροντίδα πολλών ασθενών, θα επιβραδύνει την επίτευξη πιθανών

οικονομικών οφελών, θα οδηγήσει σε περιορισμό της έρευνας και της ανάπτυξης που πραγματοποιούνται από ιδρύματα και επιχειρήσεις που εδρεύουν στην Ένωση και, κατά συνέπεια, θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις ευκαιρίες της Ένωσης για απασχόληση και εξαγωγές.

2.5. Για να διασφαλισθεί ότι οι Ευρωπαίοι καταναλωτές και οι επαγγελματίες του κλάδου υγείας θα έχουν πρόσβαση στις νέες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις του τομέα των διαιτητικών τροφίμων και ότι οι ερευνητές και οι επιχειρήσεις της Ένωσης θα ενθαρρυνθούν να επενδύσουν στην έρευνα και την ανάπτυξη πραγματοποιώντας τις δαπάνες που απαιτούνται, είναι απαραίτητο να περιορισθεί το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την κυκλοφορία στην αγορά νέων καινοτόμων προϊόντων και να εξασφαλισθεί ταυτόχρονα υψηλό επίπεδο προστασίας για τον καταναλωτή.

2.6. Πρέπει να σημειωθεί ότι στις καινοτομίες που καλύπτονται από την παρούσα πρόταση δεν περιλαμβάνεται η χρήση συστατικών που, επειδή προέκυψαν με τη βοήθεια νέων διαδικασιών κατασκευής (π.χ. με γενετικές μεταβολές και γενετική μηχανική), θα καλύπτονται από άλλες ευρωπαϊκές οδηγίες της νομοθεσίας τροφίμων, π.χ. από την οδηγία για τα Νέα Τρόφιμα της οποίας σήμερα έχει τη μορφή προσχεδίου.

2.7. Η ΟΚΕ εκφράζει λοιπόν την ικανοποίησή της για την πρόταση της Επιτροπής και υποστηρίζει τους στόχους της για μείωση του χρόνου έγκρισης.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ φρονεί, ωστόσο, ότι η πρόταση απλώς θίγει μέρος του προβλήματος και επιθυμεί, για να αυξηθεί περαιτέρω η θετική επίδραση της πρότασης, να προβεί στις ακόλουθες προσθήκες και να διατυπώσει τις εξής παρατηρήσεις και συστάσεις.

3.2. Η πρόταση για την χορήγηση αδείας σε καινοτόμα προϊόντα πρέπει να επεκταθεί για να συμπεριλάβει το ζήτημα της προσωρινής χορήγησης αδείας σε ουσίες οι οποίες προορίζονται για την κάλυψη αναγκών διατροφής που δεν περιέχονται στον κατάλογο των θρεπτικών ουσιών που αναφέρονται στο άρθρο 4, σημείο 2, της ισχύουσας οδηγίας-πλαίσιο (89/398/ΕΟΚ).

3.3. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να μειώσει το χρονικό διάστημα που μπορεί να μεσολαβήσει μεταξύ της υποβολής μιας αίτησης για την χορήγηση αδείας κυκλοφορίας στην αγορά ενός καινοτόμου προϊόντος και της έγκρισης της γνωμοδότησης της Επιστημονικής Επιτροπής Ανθρώπινης Διατροφής.

3.4. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να ανευρεθούν τρόποι για να επικουρείται η Επιστημονική Επιτροπή Ανθρώπινης Διατροφής ώστε οι αποφάσεις να λαμβάνονται σε συντομότερο χρονικό διάστημα, όπως για παράδειγμα:

- να γίνεται μεγαλύτερη χρήση των ομάδων εργασίας της ΕΕΑΔ για την εξέταση των αιτήσεων που υποβάλλονται,
- να αντιμετωπισθεί το ενδεχόμενο προσφυγής στις διαδικασίες επιστημονικής συνεργασίας της ΕΕ,

- να αυξηθεί η σύνθεση της ΕΕΑΔ,
- να ενισχυθεί η υπάρχουσα εντός της Επιτροπής δομή που είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή της νομοθεσίας του κλάδου τροφίμων.

3.4.1. Ίσως είναι χρήσιμο να καθορισθεί χρονοδιάγραμμα για την εν λόγω διαδικασία. Η ΟΚΕ συνιστά περίοδο 6 μηνών.

3.5. Η Επιτροπή θα πρέπει να μερμινήσει ώστε να τίθενται σε εφαρμογή οι δέουσες νομοθετικές διαδικασίες για να καθίσταται δυνατή η τροποποίηση των οδηγιών και η μεταφορά τους στις εθνικές νομοθεσίες εντός της διετούς περιόδου που απαιτείται για την χορήγηση αδείας.

3.6. Στις περιπτώσεις όπου η Επιστημονική Επιτροπή Ανθρώπινης Διατροφής εκδίδει αρνητική γνωμοδότηση, η Επιτροπή πρέπει να παρέχει την ευκαιρία στον υποβάλλοντα οργανισμό να προβάλει επιχειρήματα, βάσει των οποίων η Επιστημονική Επιτροπή Ανθρώπινης Διατροφής να προβαίνει σε επανεξέταση της γνωμοδότησής της.

3.7. Θα πρέπει να τηρείται η εμπιστευτικότητα των στοιχείων των καινοτόμων προϊόντων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας χορήγησης αδείας, δεδομένου ότι οι διαιτητικές τροφές σπάνια προστατεύονται από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και δεδομένου ότι δεν υφίσταται σύστημα χορήγησης αδείας. Κατά συνέπεια, οι ανταγωνιστές μπορούν να επωφεληθούν από το χρονοβόρο και τη διαφάνεια της διαδικασίας για να ενσωματώσουν στα προϊόντα τους καινοτομίες άλλων.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για:

- την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών, της οδηγίας 93/36/ΕΟΚ για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δημοσίων έργων, και
- την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 93/38/ΕΟΚ για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών⁽¹⁾

(95/C 256/02)

Στις 8 Ιουνίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις προτάσεις που αναφέρονται παραπάνω.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Ιουνίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Mobbs.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, υιοθέτησε ομόφωνα την εξής γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Ο τομέας των δημόσιων συμβάσεων έχει αποτελέσει αντικείμενο σειράς οδηγιών, με στόχο το άνοιγμα της σημαντικότερης αυτής αγοράς στον ανταγωνισμό (μόνο το περιεχόμενο της ΣΚΣ⁽²⁾ πιστεύεται ότι είναι της τάξεως των 350 δισ. Ecu ετησίως). Σήμερα καλύπτονται και οι περισσότερες υπηρεσίες κοινής ωφελείας στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών, τους γνωστούς και ως «αποκλειόμενους τομείς».

1.2. Η τελευταία από αυτές τις οδηγίες υιοθετήθηκε το 1993 και κανονικά τώρα θα έπρεπε να ισχύουν όλες. Στην πράξη, όμως, δεν τις έχουν μεταφέρει ακόμη όλα τα κράτη μέλη στο εθνικό τους δίκαιο.

1.3. Το Δεκέμβριο 1993, ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις της αναθεώρησης της Συμφωνίας για τον τομέα των Κρατικών Συμβάσεων (ΣΚΣ) του 1979. Η νέα Συμφωνία καλύπτει τις συμβάσεις προμηθειών, έργων και υπηρεσιών που ανατίθενται από το κράτος, καθώς και ορισμένες συμβάσεις που ανατίθενται από τις δημόσιες αρχές περιφερειακού και τοπικού επιπέδου. Περιλαμβάνει, επίσης, ορισμένες συμβάσεις στους τομείς του ύδατος, του ηλεκτρισμού, των αστικών μεταφορών, των λιμένων και των αερολιμένων.

1.4. Στις 15 Απριλίου 1994, παράλληλα με την ολοκλήρωση του Γύρου της Ουρουγουάης της ΓΣΔΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση υπέγραψε τη νέα ΣΚΣ, αποβλέποντας στην επίτευξη μεγαλύτερης ελευθέρωσης και διεύρυνσης του διεθνούς εμπορίου.

1.5. Ως αποτέλεσμα, οι αναθέτουσες αρχές, οι οποίες υπόκεινται και στις κοινοτικές οδηγίες και στη ΣΚΣ, πρέπει να εφαρμόζουν για την ίδια σύμβαση δύο διαφορετικές έννομες τάξεις. Όταν οι διατάξεις της ΣΚΣ είναι πιο ευνοϊκές σε ορισμένα σημεία από τους κοινοτικούς κανόνες, θίγεται η λειτουργία του κοινοτικού καθεστώτος.

1.6. Η Επιτροπή προτείνει να ευθυγραμμιστούν οι διατάξεις των κοινοτικών οδηγιών με τις διατάξεις της ΣΚΣ, ώστε να εξασφαλισθεί ότι οι προμηθευτές, οι εργολήπτες και οι παρέχοντες υπηρεσίες της ΕΕ έχουν μεταχείριση εξίσου ευνοϊκή με τους προμηθευτές τρίτων χωρών που έχουν υπογράψει τη ΣΚΣ.

2. Η πρόταση της Επιτροπής

2.1. Οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις αριθ. 92/50 (υπηρεσίες), 93/36 (προμήθειες) και 93/37 (έργα) υφίστανται τις ίδιες ακριβώς τροποποιήσεις:

- Τα κατώφλια ευθυγραμμίζονται με τα κατώφλια της ΣΚΣ.
- Η παροχή βοήθειας για την κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών απαγορεύεται σε περίπτωση που ενδέχεται να περιορίσει τον ανταγωνισμό.
- Οι αναθέτουσες αρχές είναι υποχρεωμένες να γνωστοποιούν στους αποκλεισθέντες υποψηφίους τα πλεονεκτήματα της επιλεγείας προσφοράς, εκτός εάν υπάρχουν θεμιτοί λόγοι να μην αποκαλυφθούν τέτοιου τύπου πληροφορίες.
- Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διαβιβάζουν στην Επιτροπή περισσότερες στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τις συμβάσεις που αναθέτουν.

(1) ΕΕ αριθ. C 138 της 3. 6. 1995, σ. 1-49.

(2) ΣΚΣ = Συμφωνία για τον τομέα των Κρατικών Συμβάσεων.

— Οι δυνατότητες πρόσβασης των έργων, των προϊόντων και των υπηρεσιών των κρατών μελών στις δημόσιες συμβάσεις πρέπει να είναι τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκές με εκείνες που προβλέπονται στη ΣΚΣ για τα έργα, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τρίτων χωρών που έχουν υπογράψει τη ΣΚΣ.

2.2. Οι τροποποιήσεις της οδηγίας 93/38 για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας είναι κατά βάση οι ίδιες με τις τροποποιήσεις των ανωτέρω οδηγιών, με μία προσθήκη:

— Η πρόσβαση στα συστήματα προεπιλογής είναι δυνατή ανά πάσα στιγμή.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου⁽¹⁾ ενέκρινε τη Συμφωνία για τον τομέα των Κρατικών Συμβάσεων (ΣΚΣ) και αυτό φέρνει στην ουσία την ΟΚΕ ενώπιον τελεσμένου γεγονότος. Οι παρατηρήσεις της ΟΚΕ, συνελπώς, είναι περιορισμένου πεδίου.

3.2. Η ΟΚΕ ανέκαθεν υποστήριζε τις προσπάθειες της Επιτροπής να επιτύχει την ελευθέρωση της αγοράς στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ΟΚΕ θεωρεί την πρόσβαση σ' αυτή την άλλοτε «κλειστή» αγορά βασικό στοιχείο για μια αληθινή και εύρυθμη ενιαία αγορά.

3.3. Η ΟΚΕ συμμεριζόταν το ενδιαφέρον της Επιτροπής να μην μειονεκτούν οι κοινοτικές επιχειρήσεις έναντι των επιχειρήσεων τρίτων χωρών που έχουν υπογράψει τη ΣΚΣ.

3.4. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει, επομένως, ότι υπάρχει ανάγκη να ευθυγραμμιστούν οι διατάξεις των υφιστάμενων οδηγιών με τις διατάξεις της ΣΚΣ.

3.5. Η ΟΚΕ, ενώ σε γενικές γραμμές εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής, δεν συμφωνεί εντούτοις με ορισμένα σημεία, για τα οποία διατυπώνει λεπτομερειακά τις παρατηρήσεις της στο τμήμα 4.

3.5.1. Το κυριότερο σημείο διαφωνίας αφορά τις τροποποιήσεις που προτείνει η Επιτροπή χωρίς να επιβάλλονται από τη ΣΚΣ, οι οποίες, κατά την άποψη της ΟΚΕ, ούτε απλοποιούν ούτε βελτιώνουν τη λειτουργία των υφιστάμενων οδηγιών. Η ΟΚΕ πληροφορείται ότι η Επιτροπή πρόκειται να επανεξετάσει όλες τις οδηγίες για τον τομέα των δημόσιων συμβάσεων εντός των τεσσάρων προσεχών ετών. Φαίνεται λογικό, ως εκ τούτου, να ολοκληρωθεί πρώτα η επανεξέταση, για την οποία θεωρείται δεδομένο ότι θα πραγματοποιηθούν πλήρεις διαβουλεύσεις, και ύστερα να γίνουν οι τροποποιήσεις που δεν επιβάλλονται νομικώς από τη ΣΚΣ, ώστε να αποφευχθούν οι περιττές εργασίες.

3.6. Η ΟΚΕ αμφιβάλλει αν τα οφέλη που θα προκύψουν από την αύξηση της διαφάνειας και του ανταγωνισμού θα αντισταθμίσουν το επιπλέον κόστος ή το πρόσθετο διοικητικό βάρος π.χ. σε θέματα όπως α) οι προτάσεις για τη μείωση των κατωφλίων και β) οι αυξημένες υποχρεώσεις υποβολής στατιστικών στοιχείων.

3.6.1. Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι οιαδήποτε αύξηση του κόστους θα αποβεί σε τελική ανάλυση εις βάρος των καταναλωτών ή των φορολογουμένων.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Κατώφλια⁽²⁾

Το κατώφλι για τις υπηρεσίες προς την κεντρική διοίκηση μειώνεται σημαντικά από 200 000 σε 128 000 ECU και έτσι ευθυγραμμίζεται με το κατώφλι για τις προμήθειες. Σημειωτέον ότι η πρόταση εφαρμόζει το κατώτατο όριο για όλες τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών Έρευνας και Ανάπτυξης και των υπηρεσιών του Μέρους Β, οι οποίες δεν καλύπτονται από τη ΣΚΣ. Ένα σοβαρό ερώτημα είναι αν το όφελος της ύπαρξης ενός ενιαίου κατωφλίου θα είναι μεγαλύτερο από το πρόσθετο διοικητικό βάρος που συνεπάγεται (βλ. σημείο 4.6).

4.2. Ενημέρωση των αποκλεισθέντων υποψηφίων ή προσφερόντων⁽³⁾

4.2.1. Οι προτάσεις για τις υπηρεσίες και τις επιχειρήσεις κοινής ωφελείας ορίζουν ότι οι αναθέτοντες φορείς είναι υποχρεωμένοι να γνωστοποιούν στους αποκλεισθέντες υποψηφίους ή προσφέροντες που υποβάλλουν σχετική γραπτή αίτηση τα «χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς». Είναι αμφίβολο αν τα συμπληρωματικά αυτά στοιχεία θα συνεπάγονται κάποιο πρόσθετο όφελος και αν αυτή η πρακτική συστοιχεί με τη βέλτιστη εμπορική πρακτική. Πολλοί οργανισμοί προωθούν ενεργά την ενημέρωση των προσφερόντων, διότι πιστεύουν ότι, αφού μπήκαν στον κίνδυνο και στα έξοδα της υποβολής προσφοράς, έχουν ηθική υποχρέωση απέναντί τους και, κυρίως, ότι οι προσφέροντες θα ωφεληθούν από την ενημέρωση για την επόμενη προσφορά που θα υποβάλλουν. Η βέλτιστη εμπορική πρακτική είναι να γίνεται η ενημέρωση αυτή συχνά (και κατά προτίμηση) προφορικά και σε κλίμα ειλικρίνειας. Η απαίτηση γραπτής ενημέρωσης ενδέχεται να οδηγήσει σε επιφυλακτικές αντιδράσεις και στον κίνδυνο δικαστικής αμφισβήτησης. Κανένα από τα δύο δεν είναι επιθυμητό, ούτε για τους αναθέτοντες φορείς ούτε για τους προμηθευτές.

⁽²⁾ Σημείο 1 του εγγρ. COM(95) 107 — Άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/50.

⁽³⁾ Σημείο 3 του COM(95) 107 — Άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/50. Σημείο 2 του COM(95) 107 — Άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/36. Σημείο 2 του COM(95) 107 — Άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/37. Σημείο 18 του COM(95) 107 — Άρθρο 41, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/38.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 336 της 23. 12. 1994.

4.2.2. Η ΣΚΣ ορίζει ότι οι σχετικές πληροφορίες πρέπει να παρέχονται σε κάθε αποκλεισθέντα υποψήφιο ή προσφέροντα που υποβάλλει σχετική αίτηση αμέσως. Η πρόταση της Επιτροπής αντικαθιστά τη λέξη «αμέσως» με τη φράση «μέσα σε προθεσμία 15 ημερών», προκειμένου να ευθυγραμμισθεί η προκειμένη διάταξη της οδηγίας για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας με τις αντίστοιχες διατάξεις των άλλων οδηγιών. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι το κείμενο της ΣΚΣ είναι σαφέστερο και πιο εύκολο στη διαχείρισή του.

4.3. Βοήθεια για την κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών⁽¹⁾

Η λογική βάση αυτού του άρθρου είναι κατανοητή, εφόσον δεν θα ήταν επιθυμητό για τα ενδιαφερόμενα μέρη να επηρεάσουν μία προδιαγραφή σε βαθμό που να μην μπορεί να υπάρξει πραγματικός ανταγωνισμός. Χρειάζεται, ωστόσο, να υιοθετηθεί μια ευέλικτη προσέγγιση, διότι η ανελαστική εφαρμογή του κανόνα θα μπορούσε να καταργήσει εντελώς κάθε σοβαρό τεχνικό διάλογο μεταξύ αγοραστών και προμηθευτών. Στις εξειδικευμένες αγορές, ιδίως όσοι προμηθευτές είναι σε θέση να συμβάλουν στην κατάρτιση των προδιαγραφών συνήθως έχουν, επίσης, εμπροχικό ενδιαφέρον για κάθε επόμενη δημόσια σύμβαση. Το ανεπιθύμητο τελικό αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος είναι είτε η μείωση του ανταγωνισμού για τη συγκεκριμένη σύμβαση με τον αποκλεισμό ορισμένων ενδεχόμενων προμηθευτών είτε η απροθυμία άλλων προμηθευτών να συζητούν τεχνικά θέματα στο στάδιο της προεπιλογής, από φόβο μήπως αποκλειστούν σε μεταγενέστερο στάδιο.

4.4. Όροι για την υποβολή των προσφορών⁽²⁾

Η σχετική διάταξη της ΣΚΣ ορίζει ότι, όταν η προσφορά μπορεί να υποβληθεί με τηλεγράφημα, τέλεξ ή τηλεομοιοτυπία (φαξ), πρέπει να επιβεβαιωθεί αμέσως είτε με επιστολή είτε με αποστολή υπογεγραμμένου αντιγράφου του τηλεγραφήματος, του τέλεξ ή της τηλεομοιοτυπίας. Η Επιτροπή υπερβαίνει τις απαιτήσεις της ΣΚΣ, ενώ η ΟΚΕ πιστεύει ότι το κείμενο της ΣΚΣ είναι σαφέστερο και πρέπει να αντικατοπτρίζεται σε όλες τις προτάσεις της Επιτροπής.

(1) Σημείο 5 του COM(95) 107 — Άρθρο 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 92/50. Σημείο 3 του COM(95) 107 — Άρθρο 8, παράγραφος 7, της οδηγίας 93/36. Σημείο 3 του COM(95) 107 — Άρθρο 10, παράγραφος 7, της οδηγίας 93/37. Σημείο 5 του COM(95) 107 — Άρθρο 18, παράγραφος 9, της οδηγίας 93/38.

(2) Σημείο 8 του COM(95) 107 — Άρθρο 23 της οδηγίας 92/50. Σημείο 6 του COM(95) 107 — Άρθρο 15 της οδηγίας 93/36. Σημείο 6 του COM(95) 107 — Άρθρο 18 της οδηγίας 93/37. Σημείο 30 του COM(95) 107 — Άρθρο 28, παράγραφος 6 της οδηγίας 93/38.

4.5. Υποχρέωση υποβολής στατιστικών στοιχείων⁽³⁾

Οι αυξημένες απαιτήσεις παροχής στατιστικών στοιχείων σχετικά με τις συμβάσεις από τους αναθέτοντες φορείς πρέπει να απορριφθεί τουλάχιστον για τους ιδιωτικούς αναθέτοντες φορείς στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφελείας, διότι αυτοί δεν υπόκεινται στη ΣΚΣ. Η ΣΚΣ δεν καθιερώνει καμία επέκταση της υποχρέωσης παροχής στατιστικών πληροφοριών πέραν εκείνων που είναι ήδη διαθέσιμες στην Επιτροπή μέσω της δημοσίευσης προκηρύξεων σχετικά με τις υπογραφείσες συμβάσεις. Η ΟΚΕ σημειώνει, επίσης, ότι τα μέρη που υπόκεινται στην οδηγία 92/50/ΕΟΚ φαίνεται ότι υποχρεούνται να παρέχουν στατιστικά στοιχεία για τις υπηρεσίες του παραρτήματος 1B και τις υπηρεσίες E&A και πάνω από το κατώφλι. Αυτή η πρόσθετη υποχρέωση δεν φαίνεται να επιφέρει ιδιαίτερη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος και πρέπει, επομένως, να καταργηθεί.

4.6. Επέκταση της Επιτροπής σε τομείς που δεν καλύπτονται από τη ΣΚΣ και τον ΠΟΕ

Δεν θα έπρεπε να υπάρχει καθόλου επέκταση στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, των υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, των υπεραστικών ασηροδρομικών συγκοινωνιών και των βιομηχανικών αναζήτησης, συλλογής και εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου, εφόσον δεν υπάρχει καμία τέτοια υποχρέωση από τη ΣΚΣ.

Η τροποποίηση της κοινοτικής οδηγίας για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας, ώστε να υπαχθούν και οι μη κρατικές επιχειρήσεις στην έννοια της ΣΚΣ όταν οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων αυτών βασίζονται «σε αποκλειστικά ή ειδικά δικαιώματα», πρέπει να απορριφθεί. Η κοινοτική οδηγία, από τη μία πλευρά, ισχύει για όλες τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, ανεξαρτήτως του αν είναι κρατικές ή ιδιωτικές, ενώ η ΣΚΣ, από την άλλη, καλύπτει μόνο τις επιχειρήσεις που αποτελούν κρατική ιδιοκτησία. Δεν απαιτείται εξ ορισμού ο ίδιος βαθμός ανοίγματος της αγοράς και δεν υπάρχει κανένας λόγος που να επιβάλλει τη διάκριση.

4.7. Σύναψη συμβάσεων χωρίς διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προσφορών σε περίπτωση συμπληρωματικών συμβάσεων της οδηγίας για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας (93/98)⁽⁴⁾

Οι διατάξεις της ΣΚΣ ισχύουν μόνο για τις συμπληρωματικές κατασκευαστικές υπηρεσίες, για τα συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονται στο σχέδιο που είχε

(3) Σημείο 10 του COM(95) 107 — Άρθρο 39 της οδηγίας 92/50. Σημείο 8 του COM(95) 107 — Άρθρο 31 της οδηγίας 93/36. Σημείο 3 του COM(95) 107 — Άρθρο 34 της οδηγίας 93/37. Σημείο 19 του COM(95) 107 — Άρθρο 42 της οδηγίας 93/38.

(4) Σημείο 6 του COM(95) 107 — Άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 93/38.

κατακυρωθεί ή στη σύμβαση που είχε υπογραφεί αρχικά, αλλά, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, καθίστανται απαραίτητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Η πρόταση της Επιτροπής, ωστόσο, εφαρμόζει το μέγιστο όριο του 50% και για τα συμπληρωματικά έργα και για τις συμπληρωματικές υπηρεσίες. Για την ΟΚΕ αυτό είναι απαράδεκτο, αφού δεν απαιτείται από τη ΣΚΣ και δεν συμφωνεί με τις πρακτικές απαιτήσεις.

4.8. Τροποποιήσεις στα παραρτήματα⁽¹⁾

4.8.1. Το παράρτημα XIII — I και II — αναφέρεται στην προκήρυξη σχετικά με το σύστημα προεπιλογής. Η ισχύουσα οδηγία περιλαμβάνει ένα απλό και σαφές υπόδειγμα για τη δημοσίευση των προκηρύξεων σχετικά με τα συστήματα προεπιλογής. Η Επιτροπή, ωστόσο, περιπλέκει τα πράγματα, καθιερώνοντας δύο μορφές: μία ως πρόσκληση σε διαγωνισμό και μία όχι ως πρόσκληση σε διαγωνισμό. Η πρώτη περιέχει συμπληρωματικά πεδία, τα οποία απαιτούνται μεν σήμερα στις συμβατικές προκηρύξεις σύναψης συμβάσεων, αλλά είναι ακατάλληλα για τα συστήματα προεπιλογής. Η ΟΚΕ φρονεί ότι τα σημεινά παραρτήματα πρέπει να μείνουν αμετάβλητα.

⁽¹⁾ Σημείο 22 του COM(95) 107 — Άρθρο 30, παράγραφος 9, της οδηγίας 93/98. Σημείο 22 του COM(95) 107 — Άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/98.

4.8.2. Η πρόταση της Επιτροπής ορίζει στο άρθρο 24, παράγραφος 2, ότι η προκήρυξη σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης πρέπει να περιλαμβάνει ως υποχρεωτική πληροφορία την τιμή που καταβλήθηκε (σημείο I.11 του παραρτήματος XV). Σήμερα η παροχή της πληροφορίας αυτής είναι προαιρετική και, στην πράξη, μπορεί να αποσιωπηθεί για λόγους εμπορικής ευαισθησίας και προαιρετική παραμένει με το άρθρο 18, παράγραφος 4, της ΣΚΣ. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η διάταξη της ΣΚΣ πρέπει να διατηρηθεί στην πρόταση της Επιτροπής.

5. Συμπεράσματα

5.1. Οι παρατηρήσεις της ΟΚΕ αφορούν μόνο τις προτεινόμενες τροποποιήσεις των υφιστάμενων οδηγιών. Αποφεύγεται σκοπίμως η ανάλυση των ίδιων των οδηγιών.

5.2. Η ΟΚΕ γνωρίζει ότι οι οδηγίες πρόκειται να υποβληθούν σύντομα σε τετραετή επανεξέταση και σκοπεύει να εκδώσει τότε γνωμοδότηση υπό το φως των διαγμάτων που θα έχουν αντληθεί από την εφαρμογή των οδηγιών και ύστερα από αίτηση γνωμοδότησης. Στην επανεξέταση θα πρέπει να ληφθούν δεόντως υπόψη οι κοινωνικές πτυχές που ενέχονται στην εφαρμογή των οδηγιών.

5.3. Η ΟΚΕ θα ήθελε να επωφεληθεί της παρούσας ευκαιρίας για να τονίσει τη σημασία που έχει για τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς η επείγουσα μεταφορά των οδηγιών για τον τομέα των δημόσιων συμβάσεων στο εθνικό δίκαιο όλων των κρατών μελών.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την απλή και κατανοητή γλώσσα

(95/C 256/03)

Στις 29 Μαρτίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 23(3) του Εσωτερικού Κανονισμού της, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση σχετικά με την «Απλή και κατανοητή γλώσσα».

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 15 Ιουνίου 1995, με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Guillaume.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειας της 5ης και 6ης Ιουλίου 1995 (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Οι συζητήσεις σχετικά με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ κατέδειξαν ότι οι Ευρωπαίοι πολίτες δεν αποδέχονται πλέον ανεπιφύλακτα την ΕΕ.

1.1.1. Η αποτελεσματική επικοινωνία έχει βασική σημασία προκειμένου να μπορέσει η Ευρώπη να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των πολιτών της. Παρά το γεγονός ότι η ΓΔ Χ έχει τη γενική ευθύνη, οι Επίτροποι είναι στο σύνολό τους αρμόδιοι για τον καθορισμό των πολιτικών προτεραιοτήτων στον τομέα της πολιτικής της πληροφόρησης και της επικοινωνίας: μια επιτροπή καθοδήγησης απαρτιζόμενη από ανώτερους υπηρεσιακούς παράγοντες όλων των ΓΔ φροντίζει για τη διασφάλιση ολοκληρωμένης προσέγγισης της στρατηγικής της πληροφόρησης.

1.2. Απαιτείται αναδιοργάνωση. Η Επιτροπή πρέπει να διασαφηνίσει τη θέση της το ταχύτερο δυνατόν. Η απλή και κατανοητή γλώσσα συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για μια πιο ανοικτή Κοινότητα.

2. Παρατηρήσεις

2.1. *Θα ήταν προτιμότερη η χρήση απλής και κατανοητής γλώσσας στα επίσημα έγγραφα*

2.1.1. Ο κόσμος θα κατανοούσε ευκολότερα τα επίσημα έγγραφα. Η μετάφραση θα γινόταν ευκολότερη, ταχύτερη και φθηνότερη. Και κυρίως θα περιοριζόταν η αρνητική αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών ιδανικών και αρχών, δεδομένου ότι οι πολίτες της Ευρώπης θα αισθάνονταν περισσότερο εξοικειωμένοι με τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τους κανόνες και τα άτομα που επιλαμβάνονται των ευρωπαϊκών υποθέσεων. Τα ευρωπαϊκά έγγραφα θα συνέβαλλαν θετικά στην επίτευξη αρμονίας και συνοχής στην Ευρώπη. Σε αυτό το πλαίσιο μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ «νομικών» και «πολιτικών» κειμένων. Τα πρώτα μπορεί να είναι περίπλοκα, αλλά απαιτούν ακριβή διατύπωση, ενώ τα δεύτερα περιέχουν μήνυμα το οποίο πρέπει να είναι κατανοητό σε όλους τους πολίτες. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση απέτυχε και στα δύο. Έχει ζωτική σημασία οποιαδήποτε μελλοντική αναθεώρηση της Συνθήκης να είναι κατανοητή και από νομική και από πολιτική άποψη.

2.2. *Είναι εφικτό να συντάσσονται τα επίσημα έγγραφα σε απλή και κατανοητή γλώσσα*

2.2.1. Είναι πράγματι εφικτό. Εντούτοις, είναι δύσκολο για τους υπηρεσιακούς παράγοντες και τους λοιπούς υπαλλήλους να αποποιηθούν τη συνήθεια να εκφράζονται χρησιμοποιώντας ειδική φρασεολογία, νομική γλώσσα και άστοχη ορολογία (π.χ. η άστοχη χρήση της λέξης μετανάστες). Η μακρά παράδοση ως προς τη χρήση επίσημης γλώσσας, σε συνδυασμό με μια επιτακτική ανάγκη προσαρμογής και συμμόρφωσης προς ό,τι έχει επικρατήσει, προκάλεσε ενστικτωδώς μια τάση για χρήση μεγάλων λέξεων και μακροπερίοδου λόγου, χωρίς κάτι τέτοιο να είναι απαραίτητο. Παραδείγματα του τρόπου κατά τον οποίο θα μπορούσαν να συντάσσονται τα επίσημα έγγραφα επισυνάπτονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

2.3. *Η χρήση, κατά το δυνατόν, απλής και κατανοητής γλώσσας συνιστά επίσημη πολιτική*

2.3.1. Πράγματι. Σε ομιλία του ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στις 10 Ιουνίου 1992, ο τότε Πρόεδρος της Επιτροπής, κ. Jacques Delors, ανέφερε τα εξής: «... πρέπει να καθιερώσουμε την απλότητα η οποία θα οδηγήσει σε συλλογικό έλεγχο των συνειδήσεων, κατ'αρχήν στο εσωτερικό της Επιτροπής, όπου ο τρόπος γραφής πρέπει να απλοποιηθεί και τα κείμενα να γίνουν περισσότερο απερίττα... η επιδίωξη της εξεύρεσης συμβιβαστικής λύσεως σε επίπεδο Συμβουλίου έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτουν κείμενα εξαιρετικά πολύπλοκα, και ορισμένες φορές ακατανόητα».

2.3.2. Η Διακήρυξη της Διάσκεψης Κορυφής του Μπέρμινγχαμ της 16ης Οκτωβρίου 1992, ανέφερε: «Επιθυμούμε απλούστερη και σαφέστερη κοινοτική νομοθεσία».

2.3.3. Στις 8 Ιουνίου 1993, το Συμβούλιο υιοθέτησε ψήφισμα σχετικά με την ποιότητα των εγγράφων της κοινοτικής νομοθεσίας, από γλωσσική άποψη, με «γενικό στόχο να γίνει η κοινοτική νομοθεσία περισσότερο προσιτή». Ωστόσο, το Συμβούλιο δεν κατόρθωσε να συντάξει το ψήφισμα αυτό σε απλή και κατανοητή γλώσσα. Στο Παράρτημα Α της παρούσας γνωμοδότησης παρατίθεται το κείμενο του ψηφίσματος του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου, όπως εγκρίθηκε. Στο Παράρτημα Β παρατίθεται το κείμενο το ψηφίσματος επανασυνταγμένο σε απλή και κατανοητή γλώσσα.

2.4. Η ΟΚΕ μπορεί να παραθέσει πολλά παραδείγματα όσον αφορά το πώς θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί απλή και

κατανοητή γλώσσα στα κείμενα της ΕΕ. Το παράδειγμα που ακολουθεί είναι ο ορισμός του Συμβουλίου για τον όρο «χρηματοδοτικός οργανισμός»:

2.4.1. «Χρηματοδοτικός οργανισμός»: κάθε επιχείρηση, εκτός από πιστωτικό ίδρυμα, η κύρια δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στη διενέργεια μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που κατονομάζονται στα σημεία 2 έως 12 και 14 του καταλόγου ο οποίος προσαρτάται στην οδηγία 89/646/ΕΟΚ, καθώς και κάθε ασφαλιστική εταιρεία η οποία έχει λάβει άδεια λειτουργίας σύμφωνα με την οδηγία 79/267/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 90/619/ΕΟΚ, στο μέτρο που ασκεί δραστηριότητες που υπάγονται στην εν λόγω οδηγία — στον ορισμό αυτό εμπίπτουν τα ευρισκόμενα στην Κοινότητα υποκαταστήματα χρηματοδοτικών οργανισμών με έδρα εκτός Κοινότητας⁽¹⁾.

(1) ΕΕ αριθ. L 166/79 — 91/308/ΕΟΚ — 28. 6. 1991.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 1995.

«Μετάφραση»

2.4.2. Ο κοινός πολίτης, αν δεν διαθέτει τις άλλες τρεις οδηγίες στις οποίες γίνεται αναφορά, δεν είναι σε θέση να κατανοήσει τον παραπάνω ορισμό.

3. Συμπέρασμα

3.1. Η Επιτροπή θα πρέπει να πραγματοποιήσει θετικά βήματα προς την κατεύθυνση που χαράσσει το ψήφισμα του Συμβουλίου του 1993. Η ΟΚΕ κατέδειξε ότι η χρήση απλής και κατανοητής γλώσσας αποτελεί αντικείμενο επίσημης πολιτικής. Κατέδειξε επίσης ότι η χρήση απλής και κατανοητής γλώσσας είναι δυνατή κατά τη σύνταξη επίσημων και νομοθετικών εγγράφων. Το μόνο που απομένει τώρα είναι η υλοποίηση όλων αυτών. Οι Ευρωπαίοι πολίτες επιθυμούν τη χρήση απλούστερης και σαφέστερης γλώσσας στα ευρωπαϊκά έγγραφα. Ας σεβαστούμε την επιθυμία τους.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Carlos FERRER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 8ης Ιουνίου 1993

όσον αφορά την ποιότητα της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας

(93/C 166/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη: τις συνθήκες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας,

τα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Εδιμβούργου της 11ης και 12ης Δεκεμβρίου 1992, βάσει των οποίων πρέπει να ληφθούν έμπρακτα μέτρα ώστε να καταστεί σαφέστερη και απλούστερη η κοινοτική νομοθεσία,

Εκτιμώντας: ότι είναι σκόπιμο να θεσπιστούν κατευθυντήριες γραμμές που θα καθορίζουν κριτήρια για την αξιολόγηση της ποιότητας της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας,

ότι οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές δεν είναι ούτε δεσμευτικές ούτε εξαντλητικές και ότι στόχος τους είναι να καταστήσουν την κοινοτική νομοθεσία όσον το δυνατόν σαφέστερη, απλούστερη, συνολτικότερη και ευκολότερα κατανοητή,

ότι οι κατευθυντήριες γραμμές θα χρησιμεύσουν ως αναφορά για όλα τα όργανα που συμμετέχουν στη διαδικασία σύνταξης των πράξεων στα πλαίσια του Συμβουλίου, τόσο σε επίπεδο Συμβουλίου όσο και σε επίπεδο Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων και ιδίως στα πλαίσια των ομάδων εργασίας: ότι η Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου καλείται να ακολουθεί τις γραμμές αυτές όταν προτείνει στο Συμβούλιο και στις διάφορες επιτροπές και ομάδες του τροποποιήσεις όσον αφορά τη διατύπωση,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ:

Ο γενικός στόχος της απλούστευσης της κοινοτικής νομοθεσίας θα πρέπει να επιδιωχθεί, όχι μόνο με τη συστηματική προσφυγή στην κωδικοποίηση, αλλά και με τη χρήση των ακόλουθων κατευθυντηρίων γραμμών ως κριτηρίων αξιολόγησης κατά τη σύνταξη των πράξεων του Συμβουλίου:

1. Η διατύπωση της πράξης θα πρέπει να είναι σαφής, απλή, συνοπτική και χωρίς διφορούμενα. Θα πρέπει επίσης να αποφεύγεται η κατάχρηση συντημήσεων, κοινοτικών νεολογισμών ή υπερβολικά μεγάλων προτάσεων.
2. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι ανακριβείς αναφορές σε άλλα κείμενα, καθώς και η υπερβολική διασταύρωση παραπομπών που καθιστούν το κείμενο δυσνόητο.
3. Οι διάφορες διατάξεις της πράξης θα πρέπει να παρουσιάζουν συνοχή μεταξύ τους. Ειδικότερα, για την απόδοση μιας συγκεκριμένης έννοιας θα πρέπει να χρησιμοποιείται πάντοτε ο ίδιος όρος.
4. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις αυτών στους οποίους εφαρμόζεται θα πρέπει να είναι σαφώς διατυπωμένα.
5. Η πράξη θα πρέπει να συντάσσεται σύμφωνα με την πάγια διάρθρωση (κεφάλαια, τμήματα, άρθρα, παράγραφοι).
6. Το προοίμιο θα πρέπει να αιτιολογεί με απλούς όρους το διατακτικό.
7. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι διατάξεις που δεν έχουν κανονιστικό χαρακτήρα (επιθυμίες, πολιτικές διακηρύξεις).
8. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι αντιφάσεις με την υπάρχουσα νομοθεσία καθώς και οι άσκοπες επαναλήψεις υφισταμένων διατάξεων. Οιαδήποτε τροποποίηση, παράταση ή κατάργηση πράξεως θα πρέπει να είναι σαφώς διατυπωμένη.
9. Μία πράξη που τροποποιεί προηγούμενη πράξη δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει αυτόνομες διατάξεις επί της ουσίας, αλλά μόνον διατάξεις που να ενσωματώνονται άμεσα στην προς τροποποίηση πράξη.
10. Η ημερομηνία έναρξης ισχύος της πράξης καθώς και οι μεταβατικές διατάξεις, σε περίπτωση που κρίνονται αναγκαίες, θα πρέπει να είναι σαφείς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

«Μετάφραση» σε απλή γλώσσα:

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 8ης Ιουνίου 1993

όσον αφορά την ποιότητα της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας

(93/C 166/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

1. ότι η κοινοτική νομοθεσία πρέπει να διατυπώνεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι, στο μέτρο του δυνατού, κατανοητή τον καθένα,
2. ότι πρέπει να γίνεται συστηματική και συχνή κωδικοποίηση της κοινοτικής νομοθεσίας, ώστε να συγκεντρώνονται σε ένα σύνολο όλοι οι νόμοι που αναφέρονται σε συγκεκριμένο θέμα,
3. ότι στη σύνταξη των κοινοτικών πρέπει να εφαρμόζονται οι ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές και
4. ότι τα κοινοτικά κείμενα θα πρέπει κάθε φορά να ελέγχονται, ώστε να εξασφαλίζεται ότι ακολουθούν τις κατευθυντήριες γραμμές.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1. η διατύπωση πρέπει να είναι σαφής και απλή. Να μην χρησιμοποιούνται κοινοτικοί νεολογισμοί. Οι λέξεις, οι προτάσεις και οι παράγραφοι να είναι σύντομες,
2. οι αναφορές να είναι ακριβείς. Διασταύρωση παραπομπών να γίνεται μόνο αν είναι απαραίτητο,
3. οι νόμοι να έχουν συνοχή μεταξύ τους. Για την ίδια ιδέα να χρησιμοποιείται ο ίδιος όρος, τόσο στους νέους νόμους όσο και σε σχέση με τους ήδη υπάρχοντες,
- 4.
5. να χρησιμοποιείται ενιαίος τρόπος παρουσίασης των κειμένων,
- 6.
7. οι νομοθετικές πράξεις πρέπει να περιέχουν μόνο νόμους. Οι επιθυμίες και οι πολιτικές δηλώσεις πρέπει να αποφεύγονται, μπορούν όμως να αναφέρονται οι επιδιωκόμενοι στόχοι,
- 8.
9. όταν είναι δυνατό, η τροποποίηση υπάρχοντος νόμου πρέπει να γίνεται με εντελώς νέο κείμενο και όχι με κείμενο που πρέπει να διαβάζεται σε αντιπαράβολή με το παλιό,
10. η ημερομηνία έναρξης ισχύος των νέων νόμων πρέπει να αναφέρεται σαφώς στο κείμενό τους.

Γνωμοδότηση για

- την πρόταση για απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που τροποποιεί την απόφαση αριθ. 1110/94/ΕΚ για το τέταρτο πρόγραμμα-πλαίσιο δράσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στον τομέα της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης (1994-1998) μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- την πρόταση για απόφαση του Συμβουλίου που τροποποιεί την απόφαση αριθ. 94/268/ΕΥΡΑΤΟΜ σχετικά με το πρόγραμμα-πλαίσιο κοινοτικών δραστηριοτήτων έρευνας και εκπαίδευσης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (1994-1998) ενόψει της προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας⁽¹⁾

(95/C 256/04)

Στις 2 Ιουνίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 198, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις προτάσεις που αναφέρονται παραπάνω.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 22 Ιουνίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. von der Decken.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειάς της της 5ης και 6ης Ιουλίου 1995 (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Το τέταρτο πρόγραμμα-πλαίσιο (1994-1998), για την υλοποίηση του οποίου είχε προβλεφθεί αρχικά συνολικός προϋπολογισμός 12 300 εκατ. Ecu, υιοθετήθηκε οριστικά στις 26 Απριλίου 1994. Εκδόθηκαν σχετικά δύο αποφάσεις, η μία για το «4^ο πρόγραμμα-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τις ενέργειες έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης (1994-1998)»⁽²⁾, και η δεύτερη για ένα «Πρόγραμμα-πλαίσιο κοινοτικών ενεργειών έρευνας και εκπαίδευσης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα ατομικής ενέργειας (1994-1998)»⁽³⁾. Η ΟΚΕ είχε υιοθετήσει γνωμοδότηση για τις προτάσεις της Επιτροπής που αφορούσαν το 4^ο πρόγραμμα-πλαίσιο στις 25 Νοεμβρίου 1993⁽⁴⁾.

1.2. Σύμφωνα με το άρθρο 130 Ζ της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Κοινότητας, το πρόγραμμα-πλαίσιο προβλέπει την πραγματοποίηση τεσσάρων δράσεων:

- εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης, με προώθηση της συνεργασίας με τις επιχειρήσεις, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια, καθώς και της συνεργασίας μεταξύ των οργανισμών αυτών
- προώθηση της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς, στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης

— διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης

— προώθηση της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών της Κοινότητας.

1.3. Σύμφωνα με το άρθρο 130 Θ, παράγραφος 3, της ίδιας της Συνθήκης, αυτές οι δράσεις τίθενται σε εφαρμογή μέσω ειδικών προγραμμάτων. Βάσει προγράμματος-πλαίσιο (1994-1998), υιοθετήθηκαν, έτσι, στο διάστημα μεταξύ 27 Ιουλίου και 8 Δεκεμβρίου 1994, είκοσι ειδικά προγράμματα⁽⁵⁾ για τα οποία ζητήθηκε και η γνωμοδότηση της ΟΚΕ.

1.4. Η αύξηση των οικονομικών πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την προσχώρηση της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας επέτρεψε στις αρμόδιες για τον προϋπολογισμό αρχές να αποφασίσουν την ετήσια αύξηση κατά 7% του κονδυλίου που προορίζεται για τις εσωτερικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις οποίες συγκαταλέγεται και η πολιτική για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη.

1.5. Με βάση το άρθρο 130 Θ, παράγραφος 2, της Συνθήκης, το οποίο προβλέπει ότι «το πρόγραμμα-πλαίσιο προσαρμόζεται ή συμπληρώνεται ανάλογα με την πορεία των πραγμάτων», οι παρούσες προτάσεις αποφάσεων αποσκοπούν, επομένως, στην προσαρμογή του ύψους των πιστώσεων που προορίζονται για την εφαρμογή του τέταρτου προγράμματος-πλαίσιο, σύμφωνα με την ανωτέρω απόφαση περί αύξησης του σχετικού κονδυλίου και λαμβανομένης επίσης υπόψη της αναλογικής αύξησης των δαπανών για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη λόγω της συμμετοχής των τριών νέων κρατών μελών στην εφαρμογή των ειδικών προγραμμάτων.

(1) ΕΕ αριθ. C 142 της 8. 6. 1995, σ. 16-18.

(2) ΕΕ αριθ. L 126 της 18. 5. 1994, σ. 1.

(3) ΕΕ αριθ. L 115 της 6. 5. 1994, σ. 31.

(4) ΕΕ αριθ. C 34 της 2. 2. 1994, σ. 90.

(5) ΕΕ αριθ. L 222 της 26. 8. 1994· ΕΕ αριθ. L 331 της 21. 12. 1994· ΕΕ αριθ. L 334 της 22. 12. 1994· ΕΕ αριθ. L 361 της 31. 12. 1994.

1.6. Συγκεκριμένα, το συνολικό ύψος των σχετικών πιστώσεων θα αυξηθεί κατά 7%, δηλαδή έτσι από 12 300 εκατ. Ecu σε 13 161, εκ των οποίων 11 819 εκατ. Ecu (αντί 11 046) θα προορίζονται για το πρόγραμμα-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και 1 342 εκατ. Ecu (αντί 1 254) για το πρόγραμμα-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ δεν μπορεί παρά να συμφωνήσει με τις παρούσες προτάσεις που αποτελούν την απλή μεταφορά, στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, αποφάσεων που έχουν ήδη ληφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας του προϋπολογισμού.

2.2. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι το προτεινόμενο ποσοστό αύξησης αντιστοιχεί στο ύψος της χρηματοδοτικής συμβολής την οποία θα προσέφεραν η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία στον κοινοτικό προϋπολογισμό για την έρευνα, προκειμένου να συμμετάσχουν, ως μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου στο πρόγραμμα-πλαίσιο, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και δεν συνεπάγεται καμμία αύξηση της συνολικής ερευνητικής προσπάθειας.

2.3. Πάντως, η προσαρμογή αυτή είναι τόσο αναγκαία που η ΟΚΕ είχε εκφράσει την βαθύτατη απογοήτευσή της όσον αφορά το κονδύλιο, το οποίο έκρινε ανεπαρκέστατο, που χορήγησε, αρχικά, το Συμβούλιο για την εφαρμογή του προγράμματος-πλαίσιο (1994-1998).

2.4. Η ΟΚΕ επισημαίνει, εξάλλου, ότι η κατανομή της εν λόγω αύξησης, λόγω του γραμμικού της χαρακτήρα, δεν αμφισβητεί ούτε τις προτεραιότητες για την έρευνα που καθορίστηκαν κατά την υιοθέτηση του 4ου προγράμματος-πλαίσιο, ούτε την ισορροπία που επετεύχθη μεταξύ των διαφόρων ειδικών προγραμμάτων, πράγμα άλλωστε, που η Επιτροπή δεν επεδίωξε ποτέ.

2.4.1. Τονίζει, συνεπώς, ότι οι παρούσες προτάσεις δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως πρόσχημα για επανάληψη της σχετικής συζήτησης, η οποία θα κατέληγε, αναμφίβολα, στην καθυστέρηση της έγκρισής τους, καθυστέρηση που θα ήταν επιζήμια για την εφαρμογή των ειδικών προγραμμάτων και τη συνέχιση της κοινοτικής ερευνητικής προσπάθειας.

2.5. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει, σχετικά, ότι οι αποφάσεις που αφορούν το πρόγραμμα-πλαίσιο (1994-1998), προβλέπουν τη δυνατότητα χορήγησης ενός πρόσθετου ποσού 700 εκατ. Ecu για την υλοποίησή του, αφού επανεξετασθεί η εφαρμογή του εν λόγω προγράμματος-πλαίσιο, και το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 1996.

2.5.1. Οι αποφάσεις αυτές θα αποτελέσουν το αντικείμενο χωριστών προτάσεων για τις οποίες θα κληθεί η ΟΚΕ να γνωμοδοτήσει, την κατάλληλη στιγμή. Σε καμμία περίπτωση η παρούσα γνωμοδότηση δεν μπορεί να προδικάσει τη γνωμοδότηση που θα εκδώσει τότε η ΟΚΕ, τόσο μάλλον που η Επιτροπή εξεδήλωσε ήδη την πρόθεσή της να εκμεταλλευθεί την ευκαιρία που θα της δώσουν οι προτάσεις αυτές για να προβεί στην επαναχάραξη ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών της κοινοτικής ερευνητικής προσπάθειας για τον επαναπροσδιορισμό ορισμένων στόχων και συνεπώς, την επανεξέταση των προτεραιοτήτων και των όρων υλοποίησης των ερευνητικών δραστηριοτήτων.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 1995.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διευκόλυνση της άσκησης του επαγγέλματος του δικηγόρου σε μόνιμη βάση σε άλλο κράτος από εκείνο στο οποίο αποκτήθηκε ο επαγγελματικός τίτλος⁽¹⁾

(95/C 256/05)

Στις 29 Μαΐου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 49 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την πρόταση που αναφέρεται παραπάνω.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 15 Ιουνίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Cavaleiro Brandão.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειας, της 5ης και 6ης Ιουλίου 1995 (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με πλειοψηφία και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

Η άσκηση του λειτουργήματος του δικηγόρου σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο δύο κοινοτικών νομοθετικών πρωτοβουλιών.

1.1. Η οδηγία 77/249/ΕΚ σκοπό είχε να διευκολύνει την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών από τους δικηγόρους, αφήνοντας ρητά εκτός του πεδίου της, ελλείψει λεπτομερέστερων μέτρων, το πλαίσιο της άσκησης του δικαιώματος εγκατάστασης.

Σε γενικές γραμμές, η οδηγία αυτή θεσπίζει την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών ασκήσεως επαγγέλματος. Θεσπίζεται έτσι το δικαίωμα ενός δικηγόρου εγκατεστημένου σε ένα κράτος μέλος να παρέχει νομικές συμβουλές και υπηρεσίες σε άλλο κράτος μέλος.

Εντούτοις, ο δικηγόρος μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του μόνον με την επαγγελματική άδεια της χώρας καταγωγής του και όχι με επαγγελματική άδεια του κράτους μέλους υποδοχής.

Εξάλλου, για την εκπροσώπηση και υπεράσπιση πελατών ενώπιον των δικαστηρίων, ο δικηγόρος μπορεί να υποχρεωθεί, όπως συμβαίνει σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη, να ενεργήσει σε σύμπραξη με έναν δικηγόρο πράγματι εγκατεστημένο στο κράτος υποδοχής.

1.2. Η οδηγία 89/48/ΕΟΚ σκοπό είχε τη θέσπιση ενός γενικού συστήματος αναγνώρισης διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, εντός του οποίου θεσπίζονται ορισμένοι ειδικοί κανόνες για τους δικηγόρους.

Σύμφωνα με την οδηγία αυτή, ένας δικηγόρος ο οποίος κατέχει δίπλωμα που σε ένα κράτος μέλος αποτελεί όρο για την πρόσβαση στο επάγγελμα ή για την άσκηση του λειτουργήματος του δικηγόρου, μπορεί, προκειμένου να του επιτραπεί η πρόσβαση στο επάγγελμα ή η άσκηση του σε άλλο κράτος μέλος, να υποχρεωθεί να υποβληθεί σε πρακτική άσκηση προσαρμογής ή δοκιμασία επάρκειας, κατ'επιλογή του κράτους μέλους. Με εξαίρεση τη Δανία, όπου σπανίως απαιτείται

πρακτική άσκηση προσαρμογής, όλα τα άλλα κράτη μέλη επέλεξαν το καθεστώς της δοκιμασίας επάρκειας.

Επομένως, η εν λόγω οδηγία συνιστούσε το νομικό πλαίσιο που κατοχύρωνε το δικαίωμα αποτελεσματικής άσκησης του επαγγέλματος, σε μόνιμη βάση, σε οποιοδήποτε σημείο του κοινοτικού χώρου διαφορετικού από το κράτος μέλος στο οποίο έχουν αποκτηθεί τα επαγγελματικά προσόντα.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Οι ρυθμίσεις που προέκυπταν από τις δύο αυτές οδηγίες θεωρήθηκαν από πολλούς, και για ορισμένο χρονικό διάστημα, επαρκείς όσον αφορά το συγκεκριμένο λειτουργήμα του δικηγόρου.

Εντούτοις, μετά από χρόνια συζητήσεων και εμπειριστατωμένων αναλύσεων στους κόλπους του Συμβουλίου Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (CCBE), η οργάνωση αυτή, που εκπροσωπεί τους Ευρωπαίους δικηγόρους, υιοθέτησε με μεγάλη πλειοψηφία στη σύνοδο ολομέλειας του Οκτωβρίου 1992 στη Λισσαβόνα, ένα σχέδιο ρύθμισης που αποτελεί την πηγή της παρούσας πρωτοβουλίας της Επιτροπής.

2.2. Πράγματι, έγινε αντιληπτή η ανάγκη για μια ρύθμιση που δεν περιορίζεται στον απλό καθορισμό ορισμένων γενικών και τυπικών κανόνων για την αναγνώριση των διπλωμάτων των δικηγόρων, στόχος που είχε ήδη επιτευχθεί με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ.

Προς τούτο θεωρήθηκε σκόπιμο:

- να ρυθμισθεί λεπτομερέστερα το καθεστώς επαγγελματικής ένταξης του αλλοδαπού δικηγόρου στο κράτος υποδοχής, με απλούστευση και διευκόλυνση της διαδικασίας ένταξης·
- να προβλεφθεί και να ρυθμισθεί σε κοινοτικό επίπεδο η συλλογική άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας των δικηγόρων·
- να ρυθμισθεί το σύστημα δεοντολογικών αρχών και να ρυθμισθεί το εφαρμοστέο πειθαρχικό καθεστώς.

2.3. Η ΟΚΕ υποστηρίζει τους στόχους αυτούς και επίσης επικροτεί κατ'αρχήν το σύνολο της πρότασης, με την επιφύλαξη των όσων διατυπώνονται κατωτέρω.

(¹) ΕΕ αριθ. C 128 της 24. 5. 1995, σ. 6.

Ωστόσο, επισημαίνει ότι η πρόταση της Επιτροπής διαφέρει σε σημαντικά σημεία από την πρόταση του CCBE και συγκεκριμένα όσον αφορά:

- α) το χρονικό περιορισμό του δικαιώματος εγκατάστασης με την άδεια ασκήσεως επαγγέλματος του κράτους μέλους καταγωγής και,
- β) την απαλλαγή από τη δοκιμασία επάρκειας κατά την ένταξη στο δικηγορικό σώμα του κράτους μέλους υποδοχής (άρθρο 10.1).

2.4. Πράγματι, η ΟΚΕ συμμερίζεται στο σύνολό τους τις ανησυχίες που διατυπώνονται στην έκθεση Sutherland σχετικά με το σύστημα δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κατά πρώτον, η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς σημαίνει μια ολόενα αυξανόμενη προσέγγιση των διαφορών ενόμιων τάξεων των κρατών μελών και οι πολίτες και οι επιχειρήσεις στερούνται νομικής υποστήριξης που προσαρμόζεται στην επικαιρότητα και συντονίζεται συνεχώς σε υπερεθνικό αν όχι σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Κατά δεύτερον, εάν εξετασθεί βαθύτερα το θέμα, είναι προφανές ότι η κατάρωση μιας πιο ολοκληρωμένης και πιο εναρμονισμένης ευρωπαϊκής έννομης τάξης θα καταστεί δυνατή μόνον εφόσον προωθηθεί και καταστεί δυνατή η κινητικότητα των επαγγελματιών που καλύπτονται από αυτήν τη διαδικασία αμοιβαίας αναγνώρισης και προσέγγισης.

Η παρούσα πρόταση οδηγίας, που αποσκοπεί στην προώθηση και διευκόλυνση της πραγματικής ελευθερίας κυκλοφορίας και εγκατάστασης των δικηγόρων, μπορεί να δώσει σημαντική ώθηση στην επίτευξη των στόχων αυτών.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Τα άρθρα 2 έως 9 θεσπίζουν το δικαίωμα και ρυθμίζουν την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας από αλλοδαπό δικηγόρο, που εγκαθίσταται σε ένα ευρωπαϊκό κράτος υποδοχής πρόσκαιρα για μια πενταετία και υπό τον επαγγελματικό τίτλο της χώρας καταγωγής.

3.2. Στα άρθρα αυτά προβλέπεται ότι σε μια μεταβατική περίοδο που δεν υπερβαίνει την πενταετία ο αλλοδαπός δικηγόρος εντάσσεται σταδιακά στο σύστημα επαγγελματικών κανόνων και οργάνωσης του κράτους υποδοχής, έως ότου επιτύχει την αναγνώριση και την τυπική κατοχύρωση της πλήρους ένταξής του, στο τέλος της φάσης αυτής.

Προς τούτο, προβλέπεται ότι είναι υποχρεωμένος να εγγραφεί στην αρμόδια οργάνωση του κράτους υποδοχής και ότι θα ασκεί τη δραστηριότητά του υπό τον αρχικό επαγγελματικό τίτλο, υποκείμενος στους επαγγελματικούς και δεοντολογικούς κανόνες του κράτους μέλους υποδοχής και στους δικονομικούς κανόνες, τις κυρώσεις και τα ένδικα μέσα που προβλέπονται στο κράτος αυτό. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις αρχές αυτές, αλλά δεν θεωρεί δικαιολογημένο το όριο της πενταετίας.

3.3. Το άρθρο 5 δίδει στον αλλοδαπό δικηγόρο το δικαίωμα να παρέχει νομικές συμβουλές όχι μόνο επί θεμάτων που αφορούν το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής, το διεθνές και το κοινοτικό δίκαιο αλλά ακόμη και επί των θεμάτων που αφορούν το δίκαιο του κράτους μέλους υποδοχής.

3.4. Όπως προαναφέρθηκε, η ΟΚΕ υποστηρίζει τον στόχο για εξασφάλιση της επαγγελματικής ένταξης του αλλοδαπού δικηγόρου στο κράτος μέλος της υποδοχής και, κυρίως, εάν η ένταξη αυτή συνεπάγεται την πρόσβαση και την πραγματική απόκτηση των απαιτούμενων τεχνικών, νομικών και επαγγελματικών γνώσεων για υπεύθυνη και ανταγωνιστική άσκηση του λειτουργήματος.

3.5. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει επιφυλάξεις σχετικά με τη λύση που υιοθετείται και σύμφωνα με την οποία παρέχεται στον αλλοδαπό δικηγόρο, από την αρχή της μετεγκατάστασής του, το δικαίωμα παροχής νομικών συμβουλών επί θεμάτων που αφορούν το δίκαιο του κράτους υποδοχής, χωρίς προηγουμένως να έχει κατ'ανάγκη παρακολουθήσει σεμινάρια ή μαθήματα επιμόρφωσης στα θέματα αυτά, ή χωρίς οι ικανότητές του στον τομέα αυτόν να έχουν υποβληθεί σε οιοδήποτε είδους πρότερη αξιολόγηση.

Είναι προφανές ότι στην περίπτωση αυτή δεν προφυλάσσονται πλήρως τα δικαιώματα των καταναλωτών.

3.6. Το άρθρο 6 ρυθμίζει τους ισχύοντες επαγγελματικούς και δεοντολογικούς κανόνες, κυρίως με βάση την αρχή ότι προέχουν και κυριαρχούν οι κανόνες του κράτους υποδοχής.

Η ΟΚΕ φρονεί ότι θα ήταν θετική η ρητή αναφορά στον δεοντολογικό κώδικα που ενέκρινε το CCBE και υιοθέτησαν ήδη οι περισσότεροι δικηγορικοί σύλλογοι των διαφόρων κρατών μελών, δεδομένου ότι πρόκειται για ένα κώδικα ευρωπαϊκής διάστασης με υγιώς ενοποιητικό στόχο, έναν κώδικα που υιοθέτησαν εκουσίως, για τη διάσταση και το σκοπό αυτό, με τρόπο ελεύθερο και αυθόρμητο, οι αρμόδιες επαγγελματικές οργανώσεις.

4. Το άρθρο 10 ορίζει τα βασικά χαρακτηριστικά των διπλωμάτων και θεσπίζει τους όρους υπό τους οποίους πραγματοποιείται και ολοκληρώνεται τυπικά η ένταξη του αλλοδαπού δικηγόρου στο κράτος υποδοχής.

4.1. Έτσι, κατ'αρχάς, το άρθρο 10, παράγραφος 1, παρέχει το δικαίωμα πρόσβασης στο επάγγελμα του δικηγόρου στο κράτος μέλος υποδοχής, με απαλλαγή της δοκιμασίας επάρκειας που προβλέπει η οδηγία 89/48/ΕΟΚ, εφόσον ο αλλοδαπός αποδείξει τριετή τουλάχιστον πραγματική και μόνιμη επαγγελματική δραστηριότητα σε θέματα δικαίου του εν λόγω κράτους, συμπεριλαμβανομένου του κοινοτικού δικαίου.

Εντούτοις, το κείμενο της πρότασης περιέχει δύο διαφορετικές εκφράσεις που μπορεί να προκαλέσουν δυσκολίες ερμηνείας. Δεν είναι προφανές ότι από την έκφραση «πραγματική και μόνιμη επαγγελματική δραστηριότητα», που ο γενικός ορισμός της στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 θα υιοθετηθεί από την επιτροπή συμφωνίας «Van de Bijl» (έγγρ. 130/88), είναι δυνατόν να προκύψει ακριβές και σαφές νόημα ώστε να υπάρξει συγκεκριμένη πρακτική εφαρμογή.

Επίσης, η έκφραση «δίκαιο του κράτους μέλους υποδοχής συμπεριλαμβανομένου του κοινοτικού δικαίου» είναι και αυτή αμφιβόλου ερμηνείας. Εάν ο αλλοδαπός δικηγόρος έχει ασκήσει δραστηριότητα αποκλειστικά σε θέματα δικαίου του κράτους υποδοχής και όχι σε θέματα κοινοτικού δικαίου δεν θα μπορέσει να ζητήσει την πρόσβαση που ρυθμίζεται με την οδηγία αυτή. Εξάλλου, η έκφραση αυτή μπορεί να σημαίνει ότι, για λόγους αρχής, το κοινοτικό δίκαιο θεωρείται ότι συμπεριλαμβάνεται στο δίκαιο του κράτους υποδοχής και ως εκ τούτου θα αρκεί να έχει ασκήσει ο δικηγόρος επαγγελματική δραστηριότητα πραγματική και μόνιμη σε θέματα κοινοτικού δικαίου για να του χορηγηθεί ο τίτλος του κράτους στο οποίο μετώκησε;

Η ΟΚΕ φρονεί ότι θα ήταν σκόπιμο να προσαρμοσθούν και να διασαφηνισθούν αμφότερες οι ανωτέρω εκφράσεις.

4.2. Με το άρθρο 10, παράγραφος 2 προβλέπεται ότι παρά την απαλλαγή από τη δοκιμασία επάρκειας που ορίζει η οδηγία του 1989, ο αλλοδαπός δικηγόρος μπορεί να υποβληθεί σε δοκιμασία επάρκειας περιοριζόμενη στο δικονομικό δίκαιο και τους κανόνες δεοντολογίας του κράτους μέλους υποδοχής.

Η ΟΚΕ τονίζει τη σημασία της γνώσης της γλώσσας, γενικά, και της νομικής ορολογίας ειδικότερα, για την υπεύθυνη και ανταγωνιστική άσκηση του λειτουργήματος του δικηγόρου. Φρονεί, σχετικά, ότι η πτυχή αυτή πρέπει να ληφθεί ρητά υπόψη ενόψει της επαγγελματικής ένταξης του αλλοδαπού δικηγόρου.

Εξάλλου, η ΟΚΕ δέχεται ότι αντί της συνοπτικής δοκιμασίας επάρκειας που προβλέπεται από το άρθρο 10, παράγραφος 2, της πρότασης θα πρέπει ενδεχομένως να εξετασθεί άλλος ισοδύναμος τρόπος αξιολόγησης της διαδικασίας ένταξης και των αποτελεσμάτων της.

4.3. Πάντως, στο άρθρο 10, παράγραφος 3, υπενθυμίζεται και επαναλαμβάνεται ότι ο δικηγόρος που ασκεί το λειτουργήμα του υπό τον επαγγελματικό τίτλο καταγωγής του, μπορεί να ζητήσει την αναγνώριση του διπλώματός του σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ, εφόσον υποβληθεί σε δοκιμασία επάρκειας.

Εντούτοις, αναφέρεται ότι μπορεί να το πράξει (μόνον;) «διαρκούς της πενταετίας που αναφέρεται στο άρθρο 2».

Από αυτό απορρέουν οι μεγαλύτερες αμφιβολίες και συγχύσεις.

4.3.1. Κατ'αρχάς, φαίνεται ότι το δικαίωμα για αίτηση αναγνώρισης του διπλώματος σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ υπάρχει συνεχώς, από τη στιγμή που ο υποψήφιος δικηγόρος θα ζητήσει και θα υποβληθεί με επιτυχία στη δοκιμασία επάρκειας που προβλέπεται και ρυθμίζεται, σε εσωτερικό επίπεδο, από κάθε κράτος μέλος. Δεν νοείται το δικαίωμα αυτό να είναι δυνατόν και, κατά μείζονα λόγο, να πρέπει να περιορίζεται χρονικά. Εξάλλου, δεν είναι σαφής η σχέση του δικαιώματος αυτού, που απορρέει από ένα γενικό και αόριστο

κανόνα, με τη μεταβατική πενταετία που ορίζει για άλλους λόγους η πρόταση οδηγίας.

4.3.2. Κατά δεύτερον, δεν είναι σαφείς οι συνέπειες που θα υπάρξουν εάν παρέλθει η μεταβατική πενταετία χωρίς ο αλλοδαπός δικηγόρος (που ασκεί επάγγελμα με προσωρινό τίτλο, όπως ο επαγγελματικός τίτλος καταγωγής του, στο κράτος υποδοχής) να έχει αναλάβει οιαδήποτε πρωτοβουλία.

Πράγματι, η πρόταση δεν καθιστά σαφές το τί συμβαίνει ή πρέπει να συμβεί, στον δικηγόρο που στο τέλος της μεταβατικής πενταετίας ούτε έχει ζητήσει την ένταξη του στο κράτος υποδοχής σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, ούτε έχει ζητήσει την αναγνώριση του διπλώματός του σύμφωνα με την οδηγία του 1989.

Η ΟΚΕ επιστά την προσοχή στην ανάγκη διευκρίνισης του σημείου αυτού, επειδή θεωρεί βέβαιο ότι όπως φαίνεται δεν πρόκειται για απλή παραδρομή, αλλά μάλλον για πραγματική παράλειψη κατά την υιοθέτηση μιας πολιτικής ή ουσιαστικής επιλογής.

4.3.3. Πρέπει, εν κατακλείδι, να διατυπωθούν ρητά οι ακόλουθες αρχές, χωρίς χρονικούς περιορισμούς:

— ελευθερία στην άσκηση του λειτουργήματος υπό τον επαγγελματικό τίτλο καταγωγής (σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζουν τα άρθρα 3 έως 9)

— ελευθερία στην επιλογή συμμετοχής στη δοκιμασία επάρκειας που ρυθμίζει η οδηγία 89/48/ΕΟΚ.

4.4. Με το άρθρο 10, παράγραφος 6, αναγνωρίζεται και καθιερώνεται το αναντίρρητο δικαίωμα του αλλοδαπού δικηγόρου, να εξακολουθεί να χρησιμοποιεί τον επαγγελματικό τίτλο καταγωγής παράλληλα με τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής.

Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι συμφωνεί κατ'αρχήν απόλυτα με την αρχή αυτή, η ΟΚΕ θέτει σχετικά ένα άλλο ζήτημα που θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό.

Πράγματι, η ΟΚΕ θεωρεί ότι η επίδειξη του τίτλου καταγωγής δεν αποτελεί μόνον δικαίωμα του αλλοδαπού δικηγόρου, αλλά και πραγματική υποχρέωσή του.

Πράγματι, ο «καταναλωτής του δικαίου», ο πελάτης του δικηγόρου ή οιοδήποτε των μερών που εμπλέκονται στον ιστό των επαγγελματικών σχέσεων που αναπτύσσονται σε μια συγκεκριμένη κατάσταση, έχει πλήρες δικαίωμα να γνωρίζει ότι ο εν λόγω δικηγόρος, μολονότι φέρει νομίμως τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους υποδοχής, προέρχεται επαγγελματικά από άλλο κράτος μέλος στο οποίο απεκτήρησε την αρχική του κατάρτιση.

Η ανάγκη διαφάνειας καθώς και η αυστηρή υποχρέωση επαγγελματικής πίστης έναντι των πελατών και των υπολοίπων μερών επιβάλλουν, πέραν της χρήσης του τίτλου που αποκτήθηκε μεταγενέστερα, στο κράτος υποδοχής, να επιδεικνύεται παράλληλα ο τίτλος καταγωγής από τον οποίο εξαρτάται και αιτιολογείται η απόκτηση του δεύτερου επαγγελματικού τίτλου.

4.5. Με το άρθρο 11 ρυθμίζεται με καινοτόμο τρόπο η συλλογική άσκηση του επαγγέλματος σε υπερεθνικό επίπεδο μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δεδομένης της καινοτομίας που εισάγει το άρθρο και της ποικιλομορφίας των υφιστάμενων λύσεων ανά τα διάφορα κράτη μέλη για τη συλλογική άσκηση του επαγγέλματος, η πράξη είναι αυτή που πιθανότατα θα καθορίσει, σε μικρό χρονικό διάστημα, την προσαρμογή των κανόνων που προτείνονται τώρα.

Η ΟΚΕ, εντούτοις, υποστηρίζει κατ'αρχήν την πρόταση, υπό την προϋπόθεση ότι θα γίνουν βήματα προς τον επιδιωκόμενο στόχο και κατανοεί ότι υπό τις παρούσες συνθήκες δεν θα ήταν εύκολο να υπάρξει καλύτερη λύση.

4.6. Η ΟΚΕ εκφράζει ορισμένες επιφυλάξεις για την παράγραφο 5 του άρθρου 11 μολονότι γνωρίζει ότι δεν διαφέρει ουσιαστικά από την πρόταση του CCBE.

Πράγματι, η παράγραφος αυτή, όπως διατυπώνεται, επιτρέπει ρητά την ύπαρξη των αποκαλούμενων «MDP's»

(multidisciplinary partnerships) που περιλαμβάνουν δικηγόρους. Οι επιχειρήσεις αυτές είναι νόμιμες μόνον σε δύο κράτη μέλη (τη Γερμανία και την Ολλανδία) και έχουν απαγορευθεί στα περισσότερα άλλα κράτη μέλη.

Πολλά και ιδιαίτερα βάσιμα επιχειρήματα προέκυψαν από την εμπειρισταωμένη συζήτηση που είχαν οι δικηγόροι σχετικά με το θέμα αυτό, κυρίως από δεοντολογική άποψη.

Η υπόμνηση των επιχειρημάτων αυτών εκφεύγει από τα πλαίσια του παρόντος κειμένου. Ωστόσο, η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα ήταν άσκοπο και άτοπο ένα κανονιστικό θέσπισμα με στόχους και αρχές που διαφέρουν εντελώς και δεν έχουν άμεση σχέση με το πρόβλημα, να προσεγγίσει με οποιοδήποτε τρόπο ένα τόσο πολύπλοκο ζήτημα. Συνεπώς, θα ήταν προτιμότερο να αποφύγει η οδηγία το ενδεχόμενο αυτό.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την αντοχή σε πλευρική κρούση των μηχανοκίνητων οχημάτων και για την τροποποίηση της οδηγίας 70/156/ΕΟΚ⁽¹⁾

(95/C 256/06)

Στις 14 Μαρτίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε την γνωμοδότησή του με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Bagliano στις 7 Ιουνίου 1995.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειας της 5ης και 6ης Ιουλίου 1995 (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με πλειοψηφία, 6 ψήφους κατά και 13 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η «Πρόταση οδηγίας σχετικά με την αντοχή σε πλευρική κρούση των μηχανοκίνητων οχημάτων» εντάσσεται στο πλαίσιο της ρύθμισης για τη χορήγηση κοινοτικής έγκρισης τύπου των αυτοκινήτων, δυνάμει της οδηγίας-πλαίσιο του 1970 (70/156/ΕΟΚ)⁽²⁾. Η εν λόγω οδηγία δεν προβλέπει δοκιμές ή μέτρα ασφάλειας σε περίπτωση πλευρικής κρούσης.

1.2. Συνεπώς, η εξεταζόμενη οδηγία έχει ως στόχο την κάλυψη των κενών και την συμπλήρωση της οδηγίας-πλαίσιο, με βάση επίσης τα αποτελέσματα πιο πρόσφατων μελετών.

2. Σημασία της επιστημονικής και τεχνικής προόδου

Η Επιτροπή έλαβε γνώση των αποτελεσμάτων της ομάδας εργασίας 29, της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη και της σχετικής ομάδας εμπειρογνομόνων για θέματα παθητικής ασφάλειας (GRSP). Σημαντική ήταν επίσης η συμβολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα Πειράματα στα Οχήματα (EEVC) με εμπειροστατημένες μελέτες και δοκιμές σε φυσική κλίμακα.

3. Η «πρόταση» οδηγίας της Επιτροπής

3.1. Η πρόταση οδηγίας εισάγει τη διαδικασία της δοκιμής προκειμένου να ελέγχεται η αντοχή των μηχανοκίνητων οχημάτων κατά την πλευρική κρούση. Ο στόχος της οδηγίας είναι πλήρως αποδεκτός, και εντάσσεται στο σύνολο των μέτρων που αποσκοπούν στη μείωση των σοβαρών τραυματισμών και του αριθμού των θυμάτων των οδικών ατυχημάτων λόγω πλευρικής κρούσης.

3.2. Πρόκειται για δοκιμή που προβλέπει τη σύγκρουση κινητού φράγματος (τοποθετημένου πάνω σε τροχοφόρο φορείο) το οποίο προσκρούει με ταχύτητα 50 χιλμ. την ώρα

στο πλευρικό τμήμα του υπό εξέταση οχήματος, με στόχο τον έλεγχο των τραυμάτων του επιβάτη βάσει βιομηχανικών κριτηρίων, από ανδρείκελο εφοδιασμένο με όργανα μέτρησης που περιέχει δηλαδή τα κατάλληλα ηλεκτρομηχανικά συστήματα και το οποίο βρίσκεται εντός του οχήματος.

3.3. Η «πρόταση» αποτελείται από νομοθετικό τμήμα, με την αντίστοιχη ημερομηνία εφαρμογής, και ένα δεύτερο τεχνικό τμήμα (Παραρτήματα Ι, ΙΙ), στο οποίο περιγράφονται η τυπολογία της δοκιμής και τα όργανα που πρέπει να χρησιμοποιηθούν.

4. Προβλέπονται δύο στάδια υλοποίησης

4.1. Στο «πρώτο στάδιο» χρησιμοποιείται κινητό φράγμα από παραμορφωτικό υλικό, το ύψος του οποίου από το έδαφος είναι 260 χιλιοστά:

— από την 1η Οκτωβρίου 1995 για τις εγκρίσεις νέου τύπου οχημάτων,

— και από την 1η Οκτωβρίου 2000 για κάθε νέα ταξινόμηση.

4.2. Σ'ένα «δεύτερο στάδιο» προβλέπεται η ίδια δοκιμή αλλά το ύψος του φράγματος από το έδαφος είναι πλέον 300 χιλιοστά. Οι ημερομηνίες εφαρμογής προβλέπονται:

— από την 1η Οκτωβρίου 2001 για τις εγκρίσεις νέου τύπου οχημάτων,

— και από την 1η Οκτωβρίου 2004 για κάθε νέα ταξινόμηση μετά από έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, έως την 1η Οκτωβρίου 2002, για την εφαρμογή της οδηγίας και για τη δυνατότητα της βιομηχανίας να τηρήσει την προαναφερθείσα ημερομηνία.

Για τους νέους τύπους οχημάτων παρέχεται η δυνατότητα στον κατασκευαστή να εφαρμόσει την οδηγία από την 1η Ιανουαρίου 1998.

5. Παρατηρήσεις

5.1. Η πρόταση οδηγίας γίνεται δεκτή κυρίως διότι καλύπτει το σοβαρό κενό όσον αφορά τα μέτρα ασφάλειας που αποσκοπούν στη μείωση του αριθμού των θυμάτων από οδικά ατυχήματα.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 396 της 31. 12. 1994, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 42 της 23. 2. 1970.

Για τούτο η εν λόγω πρόταση έχει ιδιαίτερος επείγοντα χαρακτήρα.

5.2. Η «πρόταση» λαμβάνει υπόψη της τα αποτελέσματα και τις τάσεις των μελετών και των ερευνών που πραγματοποιήθηκαν στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, στο πεδίο της ασφάλειας.

Εντούτοις διαφοροποιείται από τις προδιαγραφές δοκιμής που έχουν υιοθετήσει οι Ηνωμένες Πολιτείες (τροχιά, ταχύτητα, ανδρείκελο, ύψος από το έδαφος), κυρίως, λόγω των βασικών διαφορών που υφίστανται μεταξύ Ευρώπης και ΗΠΑ όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των οχημάτων.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει γνώση της πολυπλοκότητας του προβλήματος αυτού και της σημαντικής προσπάθειας που καταβάλλει η Επιτροπή από το 1985, με τη συγκρότηση της ομάδας *ad hoc* ERGA (Εξέλιξη των Κανονισμών Σφαιρικής Προσέγγισης για την Παθητική Ασφάλεια).

5.3. Όσον αφορά το ελεύθερο ύψος από το έδαφος του κινητού φράγματος — το οποίο αποτελεί το πλέον σημαντικό στοιχείο της δοκιμής — η «πρόταση» της Επιτροπής υιοθετεί το ύψος των 260 χιλιοστών για το «πρώτο στάδιο» και το ύψος των 300 χιλιοστών για το «δεύτερο στάδιο».

Δεδομένου ότι η ομάδα ERGA στη σύστασή της του 1989 όριζε το ύψος στα 300 χιλιοστά, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκφράζει τη λύπη της που η επιλογή της Επιτροπής για το «πρώτο στάδιο», δεν υπήρξε αντικείμενο ελέγχου ούτε ανάλυγων ή ισοδύναμων ειδικών δοκιμών.

Η ΟΚΕ διαπιστώνει επίσης ότι η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι δεν υφίστανται αποτελέσματα πειραματικών ερευνών ικανά να επικυρώσουν το ελεύθερο ύψος από το έδαφος στα 260 χιλιοστά, το οποίο έχει υιοθετηθεί στην «πρόταση» οδηγίας για το «πρώτο στάδιο».

5.4. Σχετικά μ' αυτό η Επιτροπή έκρινε ότι έπρεπε να λάβει υπόψη της τις συζητήσεις και τις αποφάσεις που ελήφθησαν στη Γενεύη — από την ομάδα εργασίας 29 για τον κανονισμό της ΟΕΕ/ΗΕ (Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη των Ηνωμένων Εθνών) — βάσει των οποίων τα κράτη μέλη κατέληξαν σε κοινή θέση για το ύψος του φράγματος (260 χιλιοστά).

Στην πράξη, επιπλέον η αιτιολόγηση συνίσταται στην επείγουσα ανάγκη να πραγματοποιηθεί τουλάχιστον αμέσως ένα πρώτο σημαντικό βήμα («πρώτο στάδιο» 260 χιλιοστά), ώστε να μην διαιωνίζονται οι διαπραγματεύσεις και οι διατυπώσεις της ίδιας της «πρότασης» οδηγίας στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο, όπως επίσης η άποψη ότι εν πάση περιπτώσει τα δύο «στάδια» δεν έχουν διαφορετικούς στόχους και μεθοδολογία που μπορεί να οδηγήσουν σε αντιφατικά αποτελέσματα. Ενδεχομένως το δεύτερο στάδιο αποτελεί βελτίωση σε σχέση με το πρώτο αλλά σίγουρα δεν είναι αντιφατικό. Στα δύο «στάδια», αυτό που μεταβάλλεται είναι μία παράμετρος των οργάνων μέτρησης του συστήματος (ακριβώς δηλαδή το «ύψος του φράγματος») η μέθοδος επαλήθευσης όμως είναι η ίδια.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή δεν δύναται παρά να διαπιστώσει την κατάσταση αυτή, την οποία εξάλλου με αξιόπαινη διαφάνεια περιέγραψε η ίδια η Επιτροπή, δεν προτίθεται όμως να αποσιωπήσει κάποιες επιφυλάξεις της ως προς το θέμα αυτό.

5.5. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, δεδομένης και της ειλικρινούς προσπάθειας της Επιτροπής επί του σημαντικού τούτου προβλήματος, προτείνει, μεταξύ των παραγόντων που εμπλέκονται στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της κρούσης, να ληφθεί υπόψη και η σχέση, η οποία σαφώς υφίσταται, μεταξύ μετωπικής και πλευρικής κρούσης. Οι έρευνες και οι έλεγχοι προς αυτή την κατεύθυνση θα εμπλούτιζαν τις γνώσεις και τις πληροφορίες για μια πληρέστερη και ρεαλιστικότερη αξιολόγηση της αντοχής της κατασκευής των οχημάτων κατά την κρούση.

Η έκθεση, την οποία προτίθεται να υποβάλει η Επιτροπή στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο έως την 1η Οκτωβρίου 2002, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει και αυτές τις παρατηρήσεις.

6. Συμπεράσματα

6.1. Η ΟΚΕ εγκρίνει το σκοπό της πρότασης οδηγίας. Επισημαίνει ωστόσο ότι πρέπει να καταβληθεί ακόμη κάθε προσπάθεια με στόχο τη βελτίωση και την ενίσχυση των μελετών, των ερευνών και των ελέγχων, για την επίτευξη περισσότερων συμφωνων αξιολογήσεων.

Εν πάση περιπτώσει, η ΟΚΕ υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη λήψης αποτελεσματικών μέτρων στον τομέα αυτό, δεδομένου ότι βάσει των σημερινών γνώσεων και εμπειριών η ίδια Επιτροπή είχε προσδιορίσει ύψος από το έδαφος 300 χιλ.

6.2. Αν όμως η Επιτροπή, έστω και για να λάβει υπόψη τις ουσιαστικά κριτικές παρατηρήσεις της παραγράφου 5.3, προτίθεται να εξετάσει την κατάργηση της «πρώτης φάσης», η ΟΚΕ συνιστά ρητώς όπως η ημερομηνία εφαρμογής της δοκιμασίας της πλευρικής κρούσης (κινητό φράγμα με ύψος από το έδαφος 300 χιλ. καθορισθεί:

- όχι πριν από την 1 Οκτωβρίου 1998 για την έγκριση των νέων τύπων αυτοκινήτων
- και όχι πριν από την 1 Οκτωβρίου 2003 για κάθε νέα έκδοση άδειας κυκλοφορίας».

6.3. Η ΟΚΕ έχει επίγνωση της σημασίας των «οδηγιών επαλήθευσης» σχετικά με την αντίσταση των οχημάτων με κινητήρα στις κρούσεις.

Οι οδηγίες αυτές σχετίζονται πράγματι, άμεσα, με την ασφάλεια των οχημάτων και συνεπώς με την ίδια τη ζωή των ατόμων που τα χρησιμοποιούν.

Για τους λόγους αυτούς η ΟΚΕ προτίθεται να συνεχίσει να εξετάζει τα προβλήματα αυτά και να συμμετάσχει στη συζήτηση

και τις εκτιμήσεις, οικονομικές και κοινωνικές, που θα έχουν οι πρώτες εφαρμογές των κανόνων που πρόκειται να υιοθετηθούν σύντομα.

Συνεπώς ζητεί να συμπεριληφθεί και η ίδια στους αποδέκτες της έκθεσης που πρόκειται να υποβάλει η Επιτροπή έως την 1η Οκτωβρίου 2002.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ακόλουθη τροπολογία, η οποία έλαβε το ένα τέταρτο τουλάχιστον των ψήφων, απορρίφθηκε κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

Σημείο 6 — Συμπεράσματα

Να αντικατασταθεί από το ακόλουθο κείμενο:

« Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εγκρίνει το στόχο της πρότασης οδηγίας, αναγνωρίζοντας ωστόσο ότι όλα τα πλεονεκτήματα θα προκύψουν από το δεύτερο στάδιο. Επειδή η σημασία του ως προς την ασφάλεια είναι άγνωστη, η ΟΚΕ πιστεύει ότι το πρώτο στάδιο πρέπει να αποσυρθεί από την πρόταση οδηγίας και ότι το δεύτερο στάδιο (300 χιλιοστά) θα πρέπει να εφαρμοστεί από την 1η Οκτωβρίου 1998 το αργότερο, δεδομένου ότι η βιομηχανία είχε ήδη στη διάθεσή της 6 χρόνια να προετοιμαστεί για την εφαρμογή του σταδίου αυτού. »

Αιτιολογία

Η πρώτη φάση θα έχει πολύ περιορισμένη αξία.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήθοι υπέρ: 46, ψήθοι Κατά: 52, αποχές: 12.

Γνωμοδότηση για την Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την αντοχή σε μετωπική κρούση των οχημάτων με κινητήρα και για την τροποποίηση της οδηγίας 70/156/ΕΟΚ⁽¹⁾

(95/C 256/07)

Στις 14 Μαρτίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την πρόταση που αναφέρεται παραπάνω.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε την γνωμοδότησή του με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Bagliano στις 7 Ιουνίου 1995.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειας της 5ης και 6ης Ιουλίου 1995 (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου 1995), υιοθέτησε κατά πλειοψηφία και με 16 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η πρόταση οδηγίας σχετικά με την «αντοχή σε μετωπική κρούση των οχημάτων με κινητήρα» εντάσσεται στο πλαίσιο της ρύθμισης για τη χορήγηση κοινοτικής έγκρισης τύπου των αυτοκινήτων σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο του 1970 (70/156/ΕΟΚ)⁽²⁾. Η εν λόγω οδηγία σχετικά με τις δοκιμές κρούσης παραπέμπει — όπως και για άλλα τεχνικά χαρακτηριστικά του οχήματος — σε επί μέρους οδηγίες.

1.2. Ήδη το 1970 είχε εξεταστεί το πρόβλημα της κρούσης των οχημάτων με κινητήρα, ιδιαίτερα δε όσον αφορά τον κίνδυνο εμβολής/σύγκρουσης στο οπίσθιο τμήμα οχημάτων μεγάλων διαστάσεων, όπως τα φορτηγά και τα λεωφορεία. Στο πρόβλημα αυτό δόθηκε συγκεκριμένη λύση με την οδηγία ΕΟΚ 70/221, η οποία ορίζει ότι τα αυτοκίνητα οχήματα πρέπει να έχουν στο οπίσθιο τμήμα ειδικούς μηχανισμούς ή κατασκευές ικανές να αποτρέπουν την εμβολή άλλων αυτοκινήτων, ως μέτρο προστασίας των επιβατών των αυτοκινήτων αυτών.

1.3. Ύστερα από το 1970 μόνο με την οδηγία του 1974 (74/297/ΕΟΚ)⁽³⁾, εισάγονται τα ειδικά πρότυπα που αφορούν ιδιαίτερα την προς τα πίσω μετατόπιση του τιμονιού στο θάλαμο των επιβατών, καθώς και τα κριτήρια απορρόφησης ενέργειας κατά τη μετωπική κρούση σε φράγμα (ταχύτητα 50 χιλ./ωρ.). Πρόκειται κατά κάποιο τρόπο για κριτήρια συμπεριφοράς των υλικών κατασκευής του οχήματος τα οποία μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «γεωμετρικά» (π.χ. η προς τα πίσω μετατόπιση του τιμονιού μετρείται σε εκατοστά). Όσον αφορά το (συμπιεγές) «φράγμα» κρούσης, συνήθως πρόκειται για κατασκευή από οπλισμένο σκυρόδεμα (τουλάχιστον 70 τόννων) με επίπεδη επιφάνεια κρούσης και γωνία κρούσης 0°.

1.4. Στην οδηγία 91/662/ΕΟΚ⁽⁴⁾, που τροποποιεί την προαναφερθείσα οδηγία 74/297/ΕΟΚ, εισάγεται το πρώτο κριτήριο «εμβιομηχανικής», λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες της μετωπικής κρούσης στο κεφάλι του οδηγού του οχήματος.

1.5. Τόσο η εμπειρία όσο και η τεχνολογική και επιστημονική πρόοδος συνετέλεσαν στη σταδιακή τελειοποίηση των μεθόδων και των οργάνων μέτρησης, καθιστώντας δυνατή την πραγματοποίηση δοκιμών κρούσης υπό συνθήκες οι οποίες κατά κανόνα αναπαράγουν το πραγματικό περιστατικό.

1.6. Η υπό εξέταση οδηγία αποσκοπεί στην προσαρμογή των δοκιμών μετωπικής κρούσης στην τεχνολογική και επιστημονική πρόοδο και, υπό αυτή την έννοια, συμμορφείται με την οδηγία του 1991, με τροποποίηση παράλληλα της οδηγίας-πλαίσιο 70/156/ΕΟΚ για την ενσωμάτωση της «μετωπικής κρούσης» στον κατάλογο των δοκιμών που απαιτούνται για την έγκριση του αυτοκινήτου.

2. Η σημασία της τεχνολογικής και επιστημονικής προόδου

2.1. Η Επιτροπή για την σύνταξη της υπό εξέταση πρότασης οδηγίας βασίστηκε στα μέχρι στιγμής διαθέσιμα αποτελέσματα των μελετών που πραγματοποιήθηκαν από:

- την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα Πειράματα σε Οχήματα (EEVC) η οποία απαρτίζεται από εθνικά ερευνητικά εργαστήρια και από εκπροσώπους του κλάδου και
- την Ομάδα εμπειρογνομόνων για θέματα παθητικής ασφάλειας (GRSP) η οποία συγκροτήθηκε στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας 29 της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη (OEE) των Ηνωμένων Εθνών.

2.2. Οι εργασίες της EEVC αναμένεται να περατωθούν την άνοιξη του τρέχοντος έτους, ενώ εκείνες της GRSP μετατράπηκαν σε Κανονισμό της ΟΕΕ/ΟΗΕ στον οποίο συμπεριλαμβάνονται τα αποτελέσματα του πρώτου σταδίου των εργασιών και ο οποίος «θα αρχίσει να ισχύει αμέσως μετά την έγκρισή του από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη», όπως διευκρινίζει η ίδια η Επιτροπή στο σημείο 5.1 της «Έκθεσης».

3. Η πρόταση οδηγίας της Επιτροπής

3.1. Σκοπός, απόλυτα αποδεκτός, της εν λόγω πρότασης είναι να περιορισθεί η σοβαρότητα των τραυματισμών και ο

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 396 της 31. 12. 1994, σ. 34.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 42 της 23. 2. 1970, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 165 της 20. 6. 1974, σ. 16.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 366 της 31. 12. 1991, σ. 1.

αριθμός των θυμάτων που προκαλούνται από οδικά ατυχήματα, λόγω μεταωπικής κρούσης. Τούτο προϋποθέτει ολοένα και πιο εξελιγμένα πρότυπα, ιδιαίτερα όσον αφορά:

- τον έλεγχο της ικανότητας της δομής του οχήματος να απορροφά την ενέργεια της κρούσης και
- την ολοένα και μεγαλύτερη αντιστοιχία των δοκιμών με τις πραγματικές συνθήκες των οδικών ατυχημάτων.

3.2. Όσον αφορά την επαλήθευση της ικανότητας που έχει ο σκελετός του αυτοκινήτου να απορροφά την ενέργεια της κρούσης πρόκειται για «δοκιμή» σε πραγματατική κλίμακα, που πραγματοποιείται με την σύγκρουση οχήματος επί συμπλεγούς φράγματος, σε καθορισμένη ταχύτητα, προκειμένου να επαληθευτούν τα τραύματα του επιβάτη μέσω νέων βιομηχανικών παραμέτρων που καταμετρούνται από ανδρείκελο εντός του οχήματος εξοπλισμένο με τα κατάλληλα ηλεκτρομαγνητικά συστήματα.

3.3. Η προαναφερθείσα «πρόταση» απαρτίζεται από ένα πρώτο νομοθετικό μέρος, με σχετικές ημερομηνίες εφαρμογής, και από ένα δεύτερο τεχνικό μέρος, (Παραρτήματα I, II και III) στο οποίο περιγράφονται τα είδη δοκιμών και τα προς χρήση μέσα.

4. Προβλέπονται δύο στάδια εκτέλεσης

4.1. Κατά το «πρώτο στάδιο» θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί συμπαγές φράγμα με κλίση 30° και αντιολισθητικές ράβδους (οι οποίες εμποδίζουν την πλάγια μετατόπιση του οχήματος κατά την κρούση) και ταχύτητα κρούσης 50 χιλ./ωρ.:

- από 1η Οκτωβρίου 1995 για όλους τους νέους τύπους επιβατηγών οχημάτων
- και από 1η Οκτωβρίου 2000 για κάθε νέα ταξινόμηση.

4.2. Το «δεύτερο στάδιο» προβλέπει αυστηρότερα πρότυπα, με χρήση παραμορφώσιμου φράγματος με πλαγιομετωπική κρούση (*offset*) του 40% του συνολικού πλάτους του οχήματος και ταχύτητα κρούσης μεταξύ 56 και 60 χιλ./ωρ.:

- από 1η Οκτωβρίου 1998 για όλους τους νέους τύπους επιβατηγών οχημάτων
- και από 1η Οκτωβρίου 2003 για κάθε νέα ταξινόμηση αφού προηγουμένως υποβληθεί από την Επιτροπή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έως τον Οκτώβριο του 2001 έκθεση για την εφαρμογή της Οδηγίας και για την δυνατότητα της βιομηχανίας να σεβαστεί την προθεσμία αυτή.

Για τους νέους τύπους επιβατηγών οχημάτων, το δεύτερο στάδιο θα εφαρμόζεται προαιρετικώς, κατ'επιλογή των κατασκευαστών, από 1η Οκτωβρίου 1996.

4.3. Η Επιτροπή δηλώνει — στα συμπεράσματα της έκθεσης ότι το προσωρινό «πρώτο στάδιο» (που εμπνέεται από την αντίστοιχη διάταξη που ισχύει στις ΗΠΑ) αποτελεί σημαντική

πρόοδο έναντι του «ισχύοντος ευρωπαϊκού προτύπου», και ότι «όταν εφαρμοστεί το δεύτερο στάδιο, θα βελτιωθεί κατά πολύ η ασφάλεια των οχημάτων».

5. Παρατηρήσεις

5.1. Η πρόταση οδηγίας δεν μπορεί παρά να τύχει ευνοϊκής υποδοχής. Η πρόταση αυτή, μεταξύ άλλων, λαμβάνει υπόψη της τα αποτελέσματα και τις τάσεις των μελετών και ερευνών που πραγματοποιήθηκαν, τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ, στον τομέα της ασφάλειας, ιδιαίτερα δε στο «δεύτερο στάδιο» με την εισαγωγή προηγμένων μεθόδων και συνεπώς πιο αντιπροσωπευτικών κριτηρίων για τα οδικά ατυχήματα, συμβάλλοντας σημαντικά στην ασφάλεια.

5.2. Ωστόσο, ακριβώς αν ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα των εργασιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα πειράματα σε οχήματα (EEVC) σχετικά με την «δοκιμή» επί παραμορφώσιμου φράγματος με πλαγιομετωπική κρούση («δεύτερο στάδιο») — που βρίσκεται στη διαδικασία επικύρωσης — προκύπτουν ορισμένες επιφυλάξεις ως προς την πραγματική χρησιμότητα του «πρώτου σταδίου» που θεωρείται προσωρινό και μεταβατικό.

Από την άλλη μεριά ωστόσο πρέπει να υπογραμμιστεί, αφενός, ότι το «πρώτο στάδιο» έχει κυρίως στόχο να θεσπίσει αμέσως μέτρα αναμφίβολης αποτελεσματικότητας για ένα σημαντικό αριθμό οχημάτων και, αφετέρου, ότι δεν αντιτίθεται στους στόχους και τη μεθοδολογία του «δευτέρου σταδίου», ούτε έχει αζητές κατασκευαστικές επιπτώσεις στα εν λόγω οχήματα. Ιδιαίτερα, οι οδηγίες για το «πρώτο στάδιο» δεν δημιουργούν εμπόδια στον μελλοντικό σχεδιασμό των οχημάτων προκειμένου να είναι αυτά σύμφωνα με τις επιταγές του «δευτέρου σταδίου» (στα πλαίσια πάντοτε του χρονοδιαγράμματος της Επιτροπής).

5.3. Σε κανονιστικό επίπεδο όμως, η μη καταχώρηση στο «Παράρτημα III» όλων των οδηγιών που είναι αναγκαίες για το «δεύτερο στάδιο», καθιστά εκ των πραγμάτων ελλιπή και ανεπαρκή την ίδια πρόταση Οδηγίας και συνεπώς αδύνατη την υιοθέτηση του «δευτέρου σταδίου» σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Δεδομένου ότι, μετά τη δημοσίευση της πρότασης της Επιτροπής, οι κύριες απαιτήσεις του δεύτερου σταδίου έχουν αποδειχθεί, η ΟΚΕ παροτρύνει την Επιτροπή να συμπεριλάβει στην οδηγία τις τεχνικές απαιτήσεις προκειμένου η «δευτέρα φάση» να αρχίσει να ισχύει εντός της προθεσμίας που έχει ορισθεί.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή καλεί συνεπώς την Επιτροπή να προβεί το συντομότερο δυνατό στην επεξεργασία, στο πλαίσιο της προσαρμογής στην τεχνική πρόοδο, των αναγκαίων κανόνων εφαρμογής για την πραγματική καθιέρωση του «δευτέρου σταδίου» με σεβασμό των προκαθορισμένων προθεσμιών.

5.4. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκτιμά επιπλέον την υπευθυνότητα που δείχνει η Επιτροπή με τη δέσμευσή της να υποβάλει ως την 1η Οκτωβρίου 2001 έκθεση στο Κοινοβούλιο, τόσο για την εφαρμογή της Οδηγίας όσο και για τη δυνατότητα που έχει η βιομηχανία να σεβαστεί την προθεσμία της 1ης Οκτωβρίου 2003.

Η ΟΚΕ δεν αμφιβάλλει ωστόσο ότι αυτή η επιφύλαξη (ως προς την επαλήθευση των αποτελεσμάτων του «πρώτου σταδίου») και αυτός ο διαταγμός (αξιολόγησης του πραγματοποιήσιμου του «δευτέρου σταδίου») θα ξεπεραστούν χωρίς άλλο χάρις στην συμβολή όλων των πλευρών, συμπεριλαμβανομένων των κατασκευαστών που από καιρό δραστηριοποιούνται προς την κατεύθυνση αυτή.

Προκύπτει πράγματι από την ίδια την Επιτροπή ότι πολυάριθμοι κατασκευαστές έχουν ήδη εντάξει στα προγράμματα ανάπτυξης νέων μοντέλων τις «δοκιμές» πλαγιομετωπικής κρούσης επί παραμορφώσιμων φράγματος.

6. Συμπεράσματα

6.1. Η ΟΚΕ εγκρίνει στο σύνολο το στόχο και τις διατάξεις της πρότασης Οδηγίας.

Επισημαίνει ωστόσο ότι, αν το «πρώτο στάδιο» μπορεί να αποτελέσει — για λόγους ανάγκης (επειδή δεν είναι έτοιμες οι οδηγίες για το «δεύτερο στάδιο») — επίσης το κατάλληλο μέσο άμεσης απάντησης του κοινοτικού νομοθέτη στο σοβαρό πρόβλημα της ασφάλειας της οδικής κυκλοφορίας, το «δεύτερο στάδιο» θα αποτελέσει το νομοθετικό μέσο το οποίο θα οδηγήσει στην επιθυμητή μεγαλύτερη ασφάλεια της κυκλοφορίας με αισθητή μείωση του αριθμού των θυμάτων στα αυτοκινητιστικά ατυχήματα.

Η ΟΚΕ ζητεί για το λόγο αυτό, κατά το «δεύτερο στάδιο» να καταβληθεί χωρίς αναβολή κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να γίνουν σεβαστές οι τελικές προθεσμίες που αναφέρει η Επιτροπή.

6.2. Αν όμως η Επιτροπή, έστω και για να λάβει υπόψη του πολύπλοκου και των παρατηρήσεων της παραγράφου 5, προτίθεται να εξετάσει την κατάργηση της πρώτης φράσης, η ΟΚΕ συνιστά ρητώς όπως η ημερομηνία εφαρμογής της δοκιμασίας της μετωπικής κρούσης (παραμορφώσιμο φράγμα με πλαγιομετωπική κρούση 40%) καθοριστεί:

- όχι πριν από την 1η Οκτωβρίου 1998 για την έγκριση των νέων τύπων αυτοκινήτων
- και όχι πριν από την 1η Οκτωβρίου 2003 για κάθε νέα έκδοση άδειας κυκλοφορίας.

6.3. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει επίγνωση της σημασίας των «οδηγίων επαλήθευσης» σχετικά με την αντίσταση των οχημάτων με κινητήρα στις κρούσεις.

Οι οδηγίες αυτές σχετίζονται πράγματι, άμεσα, με την ασφάλεια των οχημάτων και συνεπώς με την ίδια τη ζωή των ατόμων που τα χρησιμοποιούν.

Για τους λόγους αυτούς η ΟΚΕ προτίθεται να συνεχίσει να εξετάζει τα προβλήματα αυτά και να συμμετάσχει στη συζήτηση και τις εκτιμήσεις, οικονομικές και κοινωνικές, που θα έχουν οι πρώτες εφαρμογές των κανόνων που πρόκειται να υιοθετηθούν σύντομα.

Συνεπώς ζητεί να συμπεριληφθεί και η ίδια στους αποδέκτες της έκθεσης που πρόκειται να υποβάλει η Επιτροπή έως την 1η Οκτωβρίου 2001.

Βρυξέλλες, 5 Ιουνίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για :

- την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα κατάρτισης για τους επαγγελματίες της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών προγραμμάτων (Media II — Κατάρτιση) (1996-2000), και
- την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου 95/0027 (CNS) σχετικά με το πρόγραμμα για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης και της διανομής ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων (Media II — ανάπτυξη και διανομή) (1996-2000)⁽¹⁾

(95/C 256/08)

Στις 19 Απριλίου 1995, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 127 και 130, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις προτάσεις που αναφέρονται παραπάνω.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών κατήρτισε τη γνωμοδότησή του βάσει της έκθεσης του εισηγητή κ. Pellarini στις 7 Ιουνίου 1995.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειας της 5ης και 6ης Ιουλίου 1995 (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με πλειοψηφία και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Οι προτάσεις της Επιτροπής βασίζονται σε πολυάριθμα έγγραφα μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται το Λευκό Βιβλίο «Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση», η έκθεση Bangemann για την «Ευρώπη και την κοινωνία της σφαιρικής πληροφόρησης», το Πράσινο Βιβλίο «Στρατηγικές επιλογές για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών προγραμμάτων», τα πρακτικά της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης για τον οπτικοακουστικό τομέα που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες από τις 30 Ιουνίου έως τις 2 Ιουλίου 1994, αλλά κυρίως στην έκθεση αξιολόγησης του προγράμματος Media μετά τα δύο έτη εφαρμογής του (COM(93) 364 τελικό) στο προσοίμιο της οποίας αναφέρεται ότι «βάσει των προσαπολιτισμών που προέκυψαν από την αξιολόγηση, η Επιτροπή θα προτείνει σε σύντομο χρονικό διάστημα μια σειρά μέτρων προσαρμογής, τόσο σε θεσμικό όσο και σε τεχνικό επίπεδο προκειμένου να ενισχυθεί το πρόγραμμα Media».

1.2. Λαμβάνοντας υπόψη ότι «μεταξύ των κυριότερων στόχων της ΕΕ είναι η ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής βιομηχανίας προγραμμάτων στο ύψος των πολιτιστικών, αλλά επίσης των οικονομικών απαιτήσεων, της κοινωνίας των πληροφοριών, καθώς και μιας ανταγωνιστικής βιομηχανίας σε βαθμό να εξασφαλίσει μακροπρόθεσμα την αποδοτικότητά της» η Επιτροπή δηλώνει ότι οι διαδικασίες κοινωνικής παρέμβασης θα πρέπει:

- «να αποβλέπουν σε διαρθρωτικές επιπτώσεις,
- να εξασφαλίσουν πραγματική κοινοτική προστιθέμενη αξία,
- να ενθαρρύνουν τη συμπληρωματικότητα των κοινοτικών και των εθνικών προσπαθειών όπως επίσης τη δημοσιονομική συνυπευθυνότητα του επαγγελματικού τομέα,
- να αποτελούν μηχανισμούς χρηματοδοτικής ενθάρρυνσης, με προτεραιότητα στις επιστρεπτές προκαταβολές και τα επιδοτούμενα δάνεια σε σχέση με τις καθарές επιδοτήσεις,

- να δίνουν προτεραιότητα στα συστήματα αυτόματης ενίσχυσης σε αντίθεση με τα συστήματα επιλεκτικής ενίσχυσης.»

1.3. Για το σκοπό αυτό προτείνει δύο εργαλεία, ένα για την επιμόρφωση των επαγγελματιών του κλάδου των προγραμμάτων, και το άλλο για την ανάπτυξη και τη διανομή των ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων.

1.4. Σχεδιάζει επιπλέον να «ενθαρρύνει τη δημιουργία μηχανισμών χρηματοδοτικής φύσεως που θα προωθήσουν την κινητοποίηση οικονομικών πόρων για την οπτικοακουστική παραγωγή (κινηματογράφος, τηλεόραση)».

1.5. Στην 184η σύνοδο του στις 3 και 4 Απριλίου 1995, το Συμβούλιο ανέθεσε σε ειδική ομάδα Audiovisuel και στο Coreper να συνεχίσουν την εξέταση των προτάσεων της Επιτροπής για το Media II και κάλεσε την Επιτροπή να καθορίσει το συντομότερο δυνατό τους κυριότερους άξονες των χρηματοδοτικών μηχανισμών, προκειμένου να επιτραπεί μια εμπειριστατωμένη συζήτηση εκ μέρους του Συμβουλίου στη σύνοδο του Ιουνίου 1995.

1.6. Στην ίδια συνεδρίαση το Συμβούλιο αποφάσισε επίσης ότι στο πρόγραμμα Media II θα διατεθούν 400 εκατ. Ecu επί 5 έτη προκειμένου να συμβάλει κανονικά με την μορφή δανείων στην κάλυψη του 50% του κόστους των σχεδίων, με ενδεχόμενες εξαίρεσεις για τις ενισχύσεις επιμόρφωσης έως και 75% με τη μορφή καθαρών επιδοτήσεων.

2. Προκαταρκτικές θεωρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ εκφράστηκε ήδη επανειλημμένα σχετικά με τη διατύπωση των στρατηγικών στόχων ή των ειδικών προγραμ-

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 108 της 29. 4. 1995, σ. 4-8.

μάτων δράσης στο επίπεδο της πληροφορίας γενικότερα όσο και του οπτικοακουστικού τομέα⁽¹⁾.

2.1.1. Μολονότι η διεξαγόμενη ακόμη συζήτηση είναι αρκετά εμπειριστατωμένη και η παραγωγή εγγράφων αρκετά μεγάλη και εξαντλητική, φαίνεται ωστόσο ότι η Επιτροπή στις αναλύσεις της δεν λαμβάνει υπόψη ορισμένους παράγοντες που μπορούν να αποτελέσουν κίνδυνο για την τόσο επιθυμητή ευρωπαϊκή συνοχή και να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον κοινωνικό ιστό.

2.1.2. Με δεδομένες τις δύο παραδοχές ότι δηλαδή υφίσταται μια αναμφισβήτητη «τάση προς τη φιλελευθεροποίηση και την άρση των ρυθμίσεων σε παγκόσμιο επίπεδο στον τομέα των υπηρεσιών» και ότι είναι αναγκαία «μια έγκαιρη και αποτελεσματική δράση που θα αποβλέπει στην άρση των εμποδίων στην εσωτερική αγορά», η Επιτροπή εκουσιώς δεν εξετάζει τις ενδεχόμενες κοινωνικές επιπτώσεις που προκύπτουν, αφενός, από την επίδραση και την πίεση που ασκούν ορισμένες διεθνείς ομάδες στον τομέα των επικοινωνιών και, αφετέρου, από τον προβλεπόμενο ξέφρενο ανταγωνισμό που θα προκύψει στον οπτικοακουστικό τομέα.

2.1.3. Σύμφωνα με πρόσφατες πληροφορίες φαίνεται ότι η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει εντός του 1995 Πράσινο Βιβλίο για τις κοινωνικοπολιτιστικές επιδράσεις των μέσων μαζικής επικοινωνίας.

2.1.4. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο οπτικοακουστικός τομέας είναι τομέας ταχύτατης εξέλιξης και ότι έχει ισχυρές επιπτώσεις στη διαμόρφωση των ηθών και των πολιτιστικών προτύπων η ΟΚΕ κρίνει ότι η μέθοδος εργασίας της Επιτροπής δεν είναι ικανοποιητική δεδομένου ότι η ανάλυση των φαινομένων αυτών γίνεται καθυστερημένα και αφού έχουν ήδη προωθηθεί ορισμένες συγκεκριμένες δράσεις που υπάρχουν κίνδυνος να αποδειχθούν ασύνδετες μεταξύ τους λόγω ακριβώς της έλλειψης σφαιρικής στρατηγικής.

2.1.5. Ειδικότερα η ΟΚΕ οφείλει να διαπιστώσει με λύπη της ότι ως τώρα εκφράστηκε δισταγμός ως προς την αντιμετώπιση ορισμένων ουσιαστικών δυσκολιών στο πεδίο αυτό όπως είναι: τα επίπεδα φιλελευθεροποίησης και ιδιωτικοποίησης, η συγκέντρωση των μέσων μαζικής επικοινωνίας, οι ανάγκες των καταναλωτών, η παροχή γενικών υπηρεσιών, ο ρόλος των δικτύων δημόσιας υπηρεσίας κ.λ.π.

2.2. Πρόκειται τώρα να εξετασθεί εάν η παράταση του προγράμματος Media για άλλα 5 χρόνια, βάσει νέων προσανατολισμών και διαδικασιών παρέμβασης ανταποκρίνονται έστω και μερικά στις προαναφερθείσες ανησυχίες και αν προτείνονται ικανοποιητικά μέσα ικανά να προωθήσουν μεσοπρό-

θεσμα ένα ικανοποιητικό κύκλωμα για την ευρωπαϊκή βιομηχανία οπτικοακουστικής παραγωγής η οποία συναντά σήμερα μεγάλες δυσκολίες.

2.2.1. Σε μια πρώτη ανάγνωση των «Προσανατολισμών για τους κοινοτικούς μηχανισμούς υποστήριξης» σχηματίζεται συνολικά η εντύπωση ότι εξαγγέλλονται στόχοι μεγάλης ευρύτητας ικανοί να έχουν επιπτώσεις στις διαρθρωτικές αδυναμίες του τομέα.

2.2.2. Με αυτό το τμήμα θα ασχοληθούμε στο κεφάλαιο των γενικών παρατηρήσεων.

2.2.3. Οι προτάσεις ειδικών ενεργειών φαίνεται αντιθέτως να ανταποκρίνονται σε μια λογική περισσότερο συγκυριακής και λιγότερο διαρθρωτικής παρέμβασης έχοντας λάβει υπόψη επίσης τις «προτεραιότητες που προσδιορίστηκαν στην διάρκεια της συζήτησης για την τροποποίηση του προγράμματος Media».

2.2.4. Οι προτάσεις αυτές θα εξετασθούν στο κεφάλαιο των ειδικών παρατηρήσεων.

2.3. Η ΟΚΕ ωστόσο, μολονότι εξετάζει με ενδιαφέρον και προσοχή τις προτάσεις και εκτιμά τις προσπάθειες της Επιτροπής προκειμένου να υπάρξουν νομοθετικά μέσα για την καλύτερη ρύθμιση της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς στα πλαίσια του ελεύθερου ανταγωνισμού, εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι ένα μεγάλο τμήμα των υποδείξεων και των συστάσεων που έχουν εκφρασθεί τα τελευταία χρόνια, και αποτελούν μια εξισορροπημένη συμφωνία διαφορετικών και συχνά αντιτιθέμενων τοποθετήσεων, δεν εξετάστηκαν επωφελώς.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Αφού διαπιστώνει ότι «η ευρωπαϊκή βιομηχανία των προγραμμάτων παρουσιάζει ισχυρές διαρθρωτικές αδυναμίες» και ότι είναι αναγκαία «μια πολιτική ικανή να εξασφαλίσει τη μεσοπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα» η Επιτροπή προσδιορίζει με σαφήνεια τα εμπόδια και τις αδυναμίες του τομέα.

3.1.1. Μεταξύ των άλλων οι πιο σημαντικές είναι:

- ο κατακερματισμός και η απομόνωση των εθνικών αγορών,
- οι ελλείψεις της διανομής και η ανεπαρκής υπερεθνική διακίνηση των έργων,
- το χρόνιο έλλειμμα και η ανικανότητα κινητοποίησης οικονομικών πόρων,
- οι δυσκολίες συγκρότησης καταλόγων έργων, δηλαδή των καταλόγων εκείνων των παραγωγών που είναι διαθέσιμες για διανομή.

3.1.2. Η Επιτροπή δηλώνει επίσης ότι θα εξετάσει την κατάσταση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών προγραμμάτων παρέχοντας στοιχεία σχετικά με τα τελευταία δέκα έτη, που παρουσιάζει μια κατάσταση ανησυχητικής κρίσης προς όφελος κυρίως των Ηνωμένων Πολιτειών.

3.1.3. Βάσει των αναλύσεων αυτών καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ελλείψεις αφορούν «το σύνολο της αλυσί-

(1) Γνωμοδότηση της ΟΚΕ «Πρόγραμμα δράσης για την οπτικοακουστική βιομηχανία «Media» (1991-1995) — ΕΕ αριθ. C 332 της 31. 12. 1990. Γνωμοδότηση της ΟΚΕ «Πρόγραμμα δράσης Media» — ΕΕ αριθ. C 148 της 30. 5. 1994. Γνωμοδότηση της ΟΚΕ «Πράσινο Βιβλίο: Συγκέντρωση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης» — ΕΕ αριθ. C 304 της 10. 11. 1993. Γνωμοδότηση της ΟΚΕ «Πολυφωνία και συγκέντρωση» — ΕΕ αριθ. C 110 της 2. 5. 1995.

δας παραγωγής και διανομής των οπτικοακουστικών μέσων» και ότι για το λόγο αυτό είναι «πλέον απαραίτητο να επανεξετασθεί όλη η οργάνωση του τομέα, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων υποστήριξης» χωρίς ωστόσο «να αντικατασταθούν οι μηχανισμοί που εφαρμόζονται ήδη στα κράτη μέλη για να προωθηθεί η πολιτιστική τους ταυτότητα».

3.2. Είναι σκόπιμο να επιμείνουμε σε ορισμένες ελλείψεις των αναλύσεων αυτών.

3.2.1. Η ιστορία του κινηματογράφου, που συνδέεται με την αντίστοιχη ιστορία της τηλεόρασης, βασίζεται με διαφορετικούς τρόπους κυρίως στη διαλεκτική που υπάρχει μεταξύ Ευρώπης και Ηνωμένων Πολιτειών.

3.2.2. Οι επιτυχίες και οι αποτυχίες της μιας ή της άλλης πλευράς, με τις σχετικές οικονομικές συνέπειες, μπορούν ποσοσιαία να αποδοθούν περισσότερο στο πολιτιστικό μήνυμα του έργου και την αποδοχή του από το κοινό, παρά στην οργανωτική ικανότητα της παραγωγής.

3.2.3. Σήμερα το αμερικανικό πρότυπο είναι επιτυχημένο όχι μόνο λόγω της οργανωτικής βελτίωσης σε όλες τις φάσεις της παραγωγής (από την σύλληψη του έργου έως την εμπορία του τελικού προϊόντος, στα οποία περιλαμβάνεται η εκμετάλλευση των επιπτώσεων στην παράλληλη αγορά) με μείωση του κόστους και αύξηση των κερδών αλλά γιατί στηρίζεται σε παραγωγές που υπόσχονται αυξημένα ακροατήρια στο βαθμό που περιλαμβάνουν πολιτιστικά μηνύματα που γίνονται ευρύτερα αποδεκτά.

3.2.4. Είναι ίσως βιαστικό και απλοϊκό να μιλήσει κανείς για αποικιακού τύπου σχέσεις, αλλά είναι απαραίτητο να κατανοηθεί ότι η σημερινή αρνητική απόδοση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών μέσων δεν καταμετράται μόνο με όρους δημοσιονομικής και οργανωτικής δυνατότητας αλλά κυρίως πολιτιστικού περιεχομένου της παραγωγής, πεδίο στο οποίο με τις προτάσεις της η Επιτροπή δεν επιθυμεί να παρέμβει.

3.2.5. Αυτή είναι η πρώτη αντίφαση σε σχέση με τη αναγκαιότητα, που έχει αναγνωρισθεί από πολλές πλευρές, να υποστηριχθεί κατά πρώτον λόγο η «ευρωπαϊκή πολιτιστική ταυτότητα», συνθήκη που τονίστηκε από την ΕΕ τον Δεκέμβριο του 93 με την απόφαση να αποκλεισθεί ο οπτικοακουστικός τομέας από την εμπορική συμφωνία της ΓΣΔΕ.

3.2.6. Είναι συνεπώς αναγκαίο να δράσει προς την κατεύθυνση αυτή η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη της τους κινδύνους που παραμένουν αν περιορισθεί κανείς στην ενθάρρυνση μιας αγοράς που κυριαρχείται ευρύτατα από εξωευρωπαϊκές παραγωγές.

3.2.7. Μια άλλη αδυναμία της ανάλυσης είναι ότι παραγνωρίζει πλήρως την επίδραση που μπορούν να έχουν, για την επιτυχία ή μη των προτεινόμενων δράσεων, οι υπάρχουσες δημόσιες και ιδιωτικές ομάδες, οι οποίες εξάλλου ευθύνονται εμμέσως για τις σημερινές δυσκολίες.

3.2.8. Για παράδειγμα, στο πρόγραμμα σχετικά με την ανάπτυξη και τη διανομή των έργων γίνεται επίμονη αναφορά στον ενδεχόμενο διαρθρωτικό ρόλο των ΜΜΕ και των ανεξάρτητων παραγωγών.

3.2.9. Φυσικά συμφωνούμε γενικά με την αναγκαιότητα ενίσχυσης του ιστού των ΜΜΕ, αλλά το να πιστεύει κανείς ότι αυτός είναι ο δρόμος για τη δημιουργία εναλλακτικής λύσης στις μεγάλες κυρίαρχες ομάδες είναι σκέτη αυταπάτη, σαν να προτείνεται π.χ. μια πολιτική για τις ευρωπαϊκές μεταφορές αδιαφορώντας για την συμμετοχή των μεγάλων επιχειρήσεων κατασκευής αυτοκινήτων.

3.2.10. Δεν πρόκειται συνεπώς για την πρόταση διευκολύνσεων ή χρηματοδοτήσεων που προορίζονται προς τους φορείς αυτούς, όσο για την πρόβλεψη μέσων που θα επιτρέψουν την θετική και πλήρως διάφανη συμμετοχή του στη διαδικασία αναδιάρθρωσης του τομέα που πρέπει να προωθηθεί.

3.3. Προκαταρκτικά η ΟΚΕ συμφωνεί με τις προτάσεις να δημιουργηθεί:

α) μια δομή-πλαίσιο για τις ανταλλαγές εμπειριών που θα διαθέτει τράπεζα δεδομένων για τα εθνικά συστήματα υποστήριξης,

β) μηχανισμών χρηματοδοτικής φύσεως για να διευκολυνθεί η κινητοποίηση των πόρων μολονότι επιφυλάσσεται να εξετάσει τις προτάσεις αυτές λεπτομερώς όταν θα υποβληθούν.

3.4. Λαμβάνοντας υπόψη τις προηγούμενες παρατηρήσεις η ΟΚΕ δέχεται θετικά τις προτάσεις δράσεων για την κατάρτιση, την ανάπτυξη και τη διανομή, μολονότι εξακολουθεί να πιστεύει ότι δεν επιφέρουν διαρθρωτικά αποτελέσματα, αφενός, λόγω του περιορισμένου χαρακτήρα των χρηματοδοτήσεων και, αφετέρου, γιατί δεν αφορούν το σύνολο της αλυσίδας από την παραγωγή στη διανομή, αλλά περιορίζονται σε τομακές δράσεις.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Κατάρτιση

4.1.1. Η ΟΚΕ εγκρίνει τις δράσεις σχετικά με την κατάρτιση στα θέματα της οικονομικής και εμπορικής διαχείρισης στο βαθμό που θεωρεί ότι στον τομέα αυτό υφίσταται σοβαρή έλλειψη στο επίπεδο των διάφορων ευρωπαϊκών τομακών κέντρων κατάρτισης.

4.1.2. Συμφωνεί επίσης με την αναγκαιότητα και τη χρησιμότητα της προώθησης διασυνδέσεων μεταξύ των δικτύων στα διάφορα κέντρα καθώς και της καθιέρωσης σπουδαστικών υποτροφιών μαθητείας σε επιχειρήσεις που δρουν σε άλλα κράτη μέλη, έστω και αν θα πρέπει να προωθηθεί η δυνατότητα μαθητείας σε εξωκοινοτικές επιχειρήσεις.

4.1.3. Η ΟΚΕ αντιθέτως έχει ορισμένες επιφυλάξεις σχετικά με την κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες ειδικότερα στον τομέα της info γραφικής γιατί:

- το κόστος τους είναι υψηλό (υπολογίζεται ότι το κόστος μιας και μόνο μηχανής μπορεί να φθάσει σε 150 000 Ecu)
- η χρήση τους είναι άκρως περιορισμένη στο βαθμό που μπορούν να επιτευχθούν πρακτικά τα ίδια αποτελέσματα με χρήση λιγότερο δαπανηρών μεθόδων
- η τεχνική κατάρτιση σε γενικές γραμμές εξασφαλίζεται από τις βιομηχανίες κατασκευής.

4.1.4. Προς το σκοπό αυτό και κυρίως για την οικονομική και τεχνική δέσμευση που απαιτεί, η ΟΚΕ είναι της άποψης ότι θα ήταν πιο παραγωγικό να προβλεφθούν ένα ή δύο ευρωπαϊκά κέντρα που θα παρέχουν μαθήματα υψηλού επιπέδου για το προσωπικό που είναι ήδη επαρκώς έμπειρο στις τεχνολογίες βάσης.

4.1.5. Η ΟΚΕ προτείνει επίσης δράσεις που αφορούν την επιμόρφωση των καλλιτεχνών-ερμηνευτών καθώς και των τεχνικών στο πεδίο της μεταγλώττισης προκειμένου να διευκολυνθεί η διακίνηση των έργων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.1.6. Όσον αφορά το ποσό των χρηματοδοτικών συνεισφορών η ΟΚΕ υπολογίζει ότι το ανώτατο όριο των 100 000 Ecu ανά έτος και ανά κέντρο είναι περιορισμένο, με κίνδυνο να εμφανισθεί μεγάλη ανάπτυξη περιορισμένων πρωτοβουλιών και συνεπώς να υπάρξει διασκορπισμός των μέσων εις βάρος μιας επικέντρωσης σε ορισμένα κέντρα που θα μπορούσαν να καταστούν έτσι σημεία αναφοράς και έλξης για τον τομέα.

4.1.7. Η ΟΚΕ επισημαίνει επίσης ότι η προστασία της πολιτιστικής πολυμορφίας δεν θα πρέπει να εξασφαλίζεται μόνο με την έστω και ισορροπημένη συμμετοχή, σε γεωγραφικό επίπεδο, των ειδικευμένων ιδρυμάτων κατάρτισης και ότι για να υποστηριχθούν οι διαφορετικές πολιτιστικές βάσεις των κρατών μελών, χωρίς να θυσιασθούν στην ενδεχόμενη ολοκλήρωση που προωθείται από τον ανταγωνισμό, μπορεί να αποτελέσει σημαντική βοήθεια η προσφορά προτύπων για το περιεχόμενο ορισμένων σπουδαστικών υποτροφιών.

4.1.8. Σχετικά με την τελική αξιολόγηση των διαφόρων προγραμμάτων, πέρα από τους διαφόρους ελέγχους που προβλέπονται για την καταπολέμηση των ατασθαλιών, η ΟΚΕ κρίνει ότι θα πρέπει να προβλεφθούν επίσης και ανώνυμα δελτία αξιολόγησης που θα συντάσσονται προσωπικά από τους μαθητές στο τέλος των μαθημάτων.

4.2. Ανάπτυξη και διανομή

4.2.1. Προκαταρκτικά επισημαίνεται ότι η πρόσβαση στις χρηματοδοτήσεις εξαρτάται από την αξιολόγηση σκοπιμότητας εκ μέρους της Επιτροπής, έργο για το οποίο υποβοηθείται από συμβουλευτική επιτροπή, και αυτό σε αντίθεση με μια από τις αρχές που εξαγγέλλονται από την ίδια δηλαδή με την επιδίωξη «να ευνοηθούν τα συστήματα αυτόματης ενίσχυσης σε αντίθεση με τα συστήματα επιλεκτικής ενίσχυσης».

4.2.2. Μολονότι αναγνωρίζεται ότι το προβλεπόμενο πρόγραμμα προσδιορίζει με μεγάλη σαφήνεια τις κατευθυντήριες γραμμές δράσης και χρηματοδότησης, θα πρέπει να επισημανθεί από την άλλη μεριά ότι παραμένουν ασαφείς μια σειρά ερωτήσεων.

4.2.3. Στο κείμενο αναφέρονται επανειλημμένα «οι ανεξάρτητες ευρωπαϊκές εταιρείες παραγωγής» ως κατ'έξοχην αποδέκτες των ενισχύσεων, χωρίς ωστόσο να αποσαφηνίζεται ποιος θα πρέπει να είναι ο τύπος αυτής της ανεξαρτησίας και ποια τα κριτήρια της επαλήθευσής του.

4.2.4. Από την άλλη πλευρά παραγνωρίζεται το επείγον πρόβλημα που αποτελούν οι μεγάλες βιομηχανικές ομάδες μαζικής επικοινωνίας και οι διεθνείς διασυνδέσεις τους, ενώ θα πρέπει να προβλεφθούν μέτρα που θα επιδιώκουν να αποφευχθεί η περίπτωση να διοχετεύονται στις ομάδες αυτές οι επιδοτήσεις παραγωγής και διανομής.

4.2.5. Η ΟΚΕ είναι της άποψης ότι για να προωθηθούν όλα αυτά, και να ληφθεί υπόψη η αναγκαιότητα διαφάνειας, θα πρέπει να υπάρξουν όρια σχετικά με τις διαστάσεις των εταιρειών σύμφωνα με τα κριτήρια που υιοθετήθηκαν για τις παρεμβάσεις επί των ΜΜΕ και να καθορισθεί η δυνατότητα ελέγχου, μέσω της απαίτησης να δημοσιεύονται τουλάχιστον ο κατάλογος των εταιρών που τις συγκροτούν και τα λογιστικά βιβλία.

4.2.6. Η ΟΚΕ επιπλέον πιστεύει ότι στο πεδίο της ανάπτυξης και της διανομής πρέπει να εξετασθούν και άλλα μέτρα που ενδέχεται να έχουν οικονομικές επιδράσεις χωρίς να υπάρξουν άμεσες χρηματοδοτήσεις όπως είναι: η ενίσχυση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, φορολογικές απαλλαγές, μακροπρόθεσμες εγγυήσεις για δάνεια με επιδοτούμενο επιτόκιο.

4.2.7. Τέλος η ΟΚΕ, αναμείνοντας επίσης τις τροποποιήσεις που θα γίνουν στην οδηγία «τηλεόραση χωρίς σύνορα», στην οποία γίνεται λόγος για νέους κανόνες όσον αφορά τα ποσοστά που διατίθενται στα ευρωπαϊκά προγράμματα κρίνει ότι θα πρέπει να υπάρξει διάκριση μεταξύ των μηχανισμών υποστήριξης που προορίζονται για την τηλεοπτική παραγωγή και εκείνων που προορίζονται για την κινηματογραφική παραγωγή.

5. Συμπεράσματα

5.1. Στον οπτικοακουστικό τομέα αναγνωρίζεται ξεχωριστός ρόλος σε σχέση με τους άλλους βιομηχανικούς τομείς με ισχυρό δυναμικό ανάπτυξης, ειδικότερα όσον αφορά τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η ΟΚΕ μολονότι εγκρίνει τις ειδικές προτάσεις της Επιτροπής ως πρώτη προσέγγιση επίλυσης του προβλήματος, εκφράζει την απογοήτευσή της για τις ελλείψεις που παρουσιάζει η γενική ανάλυση των προβλημάτων της οπτικοακουστικής βιομηχανίας και εξακολουθεί να πιστεύει ότι δεν επαρκούν για να δημιουργήσουν διαρθρωτικά αποτελέσματα λόγω του περιορισμένου χαρακτήρα των χρηματοδοτήσεων και του τομειακού χαρακτήρα τους.

5.2. Προκειμένου να υπάρξει μια πιο απτή δράση στα θέματα της πολιτιστικής πολιτικής και της υπεράσπισης της «ευρωπαϊκής πολιτιστικής ταυτότητας» η ΟΚΕ είναι της άποψης ότι η Επιτροπή θα πρέπει να αποκτήσει ευρωπαϊκή υπηρεσία οπτικοακουστικού τομέα.

5.3. Το μέσο αυτό θα μπορούσε πράγματι να αποτελέσει με μη γραφειοκρατικό τρόπο έναν εναλλακτικό χώρο αντιστάθμισης, συνεργασίας και συντονισμού στα διάφορα πεδία, από την παραγωγή έως τη διανομή με ενιαίο ευρωπαϊκό σήμα, και με διαφοροποιημένη χρήση των προβλεπόμενων χρηματοδοτήσεων υποστήριξης και των μηχανισμών δημοσιονομικής ενθάρρυνσης.

5.4. Όσον αφορά το πρόγραμμα κατάρτισης η ΟΚΕ εκφράζει την ευχή ότι θα υπάρξουν κριτήρια εφαρμογής ικανά να

περιορίσουν τον κίνδυνο κατακερματισμού των πόρων και να διευκολύνουν την βελτιστοποίηση των σχετικών προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων.

5.5. Για το πρόγραμμα που αναφέρεται στην ανάπτυξη και τη διανομή η ΟΚΕ κρίνει ότι θα πρέπει να ορισθούν καλύτερα όλα εκείνα τα κριτήρια και τα μέσα που είναι ικανά να διευκολύνουν τον σαφή προσδιορισμό των φορέων που μπορούν να επωφεληθούν από τις χρηματοδοτήσεις καθώς και την μέγιστη διαφάνεια των δράσεων.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 1995.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Carlos FERRER

Γνωμοδότηση σχετικά με την τέταρτη παγκόσμια διάσκεψη για τις γυναίκες

(95/C 256/09)

Στις 23 Φεβρουαρίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 3, του Εσωτερικού Κανονισμού της, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με την «Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη για τις γυναίκες».

Το τμήμα εξωτερικών σχέσεων, εμπορικής και αναπτυξιακής πολιτικής, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 21 Ιουνίου 1995 με βάση εισηγητική έκθεση της κας Costa Macedo.

Κατά τη 327η σύνοδο ολομέλειάς της στις 5 και 6 Ιουλίου 1995, (συνεδρίαση της 6ης Ιουλίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με πλειοψηφία και δέκα αποχές την εξής γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η τρίτη παγκόσμια διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες, που πραγματοποιήθηκε στο Ναϊρόμπι το 1985, υιοθέτησε την εφαρμογή των μελλοντικών στρατηγικών δράσης για την προβολή της γυναίκας και την υποδείξη μέτρων για την επίτευξή τους.

1.2. Η Διάσκεψη η οποία θα πραγματοποιηθεί από τις 4 έως τις 15 Σεπτεμβρίου 1995 στο Πεκίνο θα αξιολογήσει, λοιπόν, την πρόοδο που σημειώθηκε ανά τον κόσμο, τόσο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όσο και σε αυτόν της προώθησης των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των γυναικών και θα πρέπει να ασχοληθεί με την επιδείνωση της φτώχειας από την οποία οι γυναίκες πλήττονται ολοένα και περισσότερο.

1.3. Λόγω της σημασίας των συμπερασμάτων της Διάσκεψης του Ρίο για το περιβάλλον και την ανάπτυξη, της Διάσκεψης της Βιέννης για τα δικαιώματα του ανθρώπου, της Διάσκεψης του Καΐρου για τον πληθυσμό και την ανάπτυξη, καθώς και εκείνων της Παγκόσμιας Διάσκεψης Κορυφής της Κοπεγχάγης για την κοινωνική ανάπτυξη, είναι σημαντικό το τελικό

έγγραφο της Διάσκεψης του Πεκίνου να συμφωνεί με τις αποφάσεις που υιοθετήθηκαν στις προηγούμενες διασκέψεις.

1.4. Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, της 13ης Δεκεμβρίου 1985, όρισε ως στρατηγικό στόχο των προπαρασκευαστικών συνεδριάσεων της Διάσκεψης της δεκαετίας και ως πρωταρχικό μέλημα των εργασιών της, τον αγώνα για την ισότητα, την ανάπτυξη και την ειρήνη, καθώς και την υιοθέτηση των πλέον ενδεδειγμένων μέτρων για τη ρεαλιστική και πραγματιστική υλοποίηση των εν λόγω στόχων. Προτείνεται το κέντρο βάρους της συζήτησης να εστιασθεί στην ακολουθητέα πορεία για την προβολή της γυναίκας σε όλες τις περιφέρειες και χώρες, υπό το φως της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και των διαφορετικών οικονομιών τους.

1.5. Κύριος στόχος της Διάσκεψης του 1995 είναι να προβεί τόσο σε συνολικό απολογισμό όσο και σε αξιολόγηση της βελτίωσης της θέσης της γυναίκας υπό το φως των στόχων και των στρατηγικών που καθορίστηκαν στο Ναϊρόμπι. Η επίτευξη του στόχου αυτού προϋποθέτει, αφενός, πολιτική βούληση για την υιοθέτηση ενός συνόλου αποτελεσματικότερων

δράσεων με ιδιαίτερη βαρύτητα σε κρίσιμα ζητήματα τα οποία πιστεύεται ότι συνιστούν μείζονα εμπόδια στην εξέλιξη και την πρόοδο των γυναικών ανά την υφήλιο και, αφετέρου, τον καθορισμό των προτεραιοτήτων για την εφαρμογή ενός νέου προγράμματος κατά τη χρονική περίοδο 1996-2001.

1.6. Το πρόγραμμα δράσης της τέταρτης διάσκεψης για τις γυναίκες «Ισότητα, Ανάπτυξη και Ειρήνη», το οποίο τελεί, επί του παρόντος, υπό συζήτηση, θα καθορισθεί και θα εγκριθεί στο Πεκίνο, το Σεπτέμβριο 1995. Σε αυτό θα υποδεικνύονται οι κρίσιμοι τομείς δράσης στους οποίους εξακολουθούν να υφίστανται βασικές ελλείψεις, όπως, μεταξύ άλλων, ο καταμερισμός της δυνατότητας λήψης αποφάσεων μεταξύ γυναικών και ανδρών, ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των γυναικών, η πραγματική πρόσβαση των γυναικών σε βασικές υπηρεσίες παιδείας και υγείας, η ισότιμη συμμετοχή στην οικονομική ζωή, η αναγνώριση της συμβολής των γυναικών στην οικονομία, η κατανομή των οικογενειακών και επαγγελματικών ευθυνών μεταξύ ανδρών και γυναικών και, τέλος, η καταπολέμηση της βίας που ασκείται εναντίον τους. Αυτό το σύνολο θα προτείνει, επίσης, νέους εθνικούς και διεθνείς μηχανισμούς για την ανάπτυξη και την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών.

1.7. Η ΟΚΕ τονίζει το γεγονός ότι οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν, σε παγκόσμια κλίμακα, το ήμισυ και πλέον της ανθρωπότητας, καθώς και ότι μαζί με τα παιδιά τους αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία των φτωχών και υφίστανται κάθε λογής δυσμενή μεταχείριση, η οποία οφείλεται ιδιαίτερα στο γεγονός ότι δεν έχουν παρακολουθήσει σχολείο ή μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης. Οι συνέπειες αυτές αντικατοπτρίζονται ανάγλυφα στην άσκηση των δικαιωμάτων και στην εκτέλεση των υποχρεώσεων και ευθυνών τους και, συνεπώς, σε ολόκληρη τη ζωή του κοινωνικού συνόλου και καθιστούν ως εκ τούτου αναγκαία, κατά τη Διάσκεψη του Πεκίνου, την έγκριση ενός τελικού εγγράφου, ικανού να δώσει νέα ώθηση στην προώθηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των γυναικών σε ολόκληρο τον κόσμο.

1.8. Ως εκ τούτου, η διαπίστωση αυτή απαιτεί να εγκριθούν κατά τη Διάσκεψη αυτή αποφάσεις εκτελεστέες και πραγματιστικές ώστε να προωθηθούν οι απαραίτητες αλλαγές σε όλες τις χώρες του κόσμου με τρόπο που το τελικό έγγραφο να αποτελέσει μέσον ικανό να εφαρμοσθεί με δεδομένη την πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική ποικιλομορφία και πολυφωνία και να οδηγήσει σε νέα δέσμευση για την ισότητα των ευκαιριών και την πρόοδο των γυναικών, όχι ως οριακά ζητήματα που ελάχιστα τις αφορούν, αλλά ως πολιτικά ζητήματα που αφορούν όλη την κοινωνία, καθορίζουν την ανάπτυξη και ρυθμίζουν τη δημοκρατία.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει τη σημασία της Τέταρτης Παγκόσμιας Διάσκεψης για τις γυναίκες και εκτιμά ότι το γεγονός αυτό μπορεί να συμβάλει στην αποτελεσματική υλοποίηση της ισότητας των ευκαιριών, στην ουσιαστική βελτίωση των συνθηκών της ζωής τους και σε ταχύτερη ανάπτυξη, η

οποία να παρέχει τη δυνατότητα σε όλες τις γυναίκες να κατοχυρώνουν και να διεκδικούν τα δικαιώματά τους.

2.2. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών δεν εξαρτάται τόσο από την εφαρμογή των νόμων ή από την υιοθέτηση νέων νομοθεσιών ή νέων μέτρων, αλλά κυρίως από την επιλογή κοινωνικού και αναπτυξιακού προτύπου που να περιλαμβάνει την αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς και να οδηγεί στην πραγματική εξάλειψη των παραγόντων που δημιουργούν τις διακρίσεις.

2.3. Η ΟΚΕ κρίνει αναγκαίο να υπογραμμίσει ότι, εφεξής, η στρατηγική οδός για την προώθηση της ισότητας των δικαιωμάτων και των ευκαιριών, της ελευθερίας και της προόδου για όλες και για όλους οφείλει:

- να καθορίζει συγκεκριμένες δράσεις με στόχο τη βελτίωση της θέσης της γυναίκας στην πράξη, κυρίως όσον αφορά την επαγγελματική απασχόληση και τη διασφάλιση της ισόρροπης συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων·
- να δημιουργεί δίκτυα επαφών και ανταλλαγών·
- να αναλαμβάνει δράσεις κατάρτισης, ευαισθητοποίησης και πληροφόρησης και σημαντικά προγράμματα στους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης για να προλαμβάνεται η συνεχής παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και των νεανίδων που περιλαμβάνουν και τη σωματική τους ακεραιότητα·
- να χρηματοδοτεί συγκεκριμένες θετικές δράσεις, ιδιαίτερα προς όφελος των λιγότερο ευνοημένων κατηγοριών γυναικών.

2.4. Κατ'αυτόν τον τρόπο, είναι σημαντική η εστίαση της αναπτυξιακής δυναμικής σε μορφές και πρότυπα ικανά να συμβάλουν στην επίλυση των κοινών προβλημάτων και εμπόδων που αντιμετωπίζει η πλειονότητα των γυναικών ανά τον κόσμο, στην εξάλειψη των επίμονων ανισοτήτων, με την ενθάρρυνση της κινητοποίησης των διαφόρων ενδιαφερομένων εταίρων, με στόχο να υποδειχθούν συντομότερα οι πλέον ενδεδειγμένες οδοί για την εξεύρεση στόπμιων και οριστικών λύσεων.

2.5. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα θεσμικά της όργανα διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Ήδη από το 1975, η Κοινότητα, μέσω της λήψης των ενδεδειγμένων νομοθετικών μέτρων και της υιοθέτησης προγραμμάτων δράσης για την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών διασαφήνισε και επέκτεινε σταδιακά το πεδίο εφαρμογής της αρχής της ισότητας, η οποία, παρότι επιβεβαιώνεται από το άρθρο 119 της Συνθήκης, περιορίζεται απλώς στην ισότητα των αμοιβών για όμοια εργασία.

2.6. Η ΟΚΕ παραδέχεται μεν τη θετική και ενθαρρυντική δράση της Επιτροπής για τη συνεκτική ανάπτυξη σε επίπεδο κρατών μελών, αλλά εκτιμά ότι η δράση για την περαιτέρω ανάπτυξη και παγίωση των κοινοτικών κεκτημένων στον εν λόγω τομέα οφείλει να συνεχιστεί και να εντατικοποιηθεί,

προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι νέες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και οι νέες προκλήσεις του 21ου αιώνα.

2.7. Το ενδιαφέρον της ΟΚΕ για τη Διάσκεψη του Πεκίνου, καθώς και της ίδιας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, απορρέει από το κοινό ενδιαφέρον για την εφαρμογή των αρχών της ισότητας και της δημοκρατικής ισοτιμίας για την προώθηση της θέσης της γυναίκας σε όλα τα κράτη μέλη. Δεδομένης της σημαντικής δέσμευσης που έχει αναλάβει στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, η Ευρωπαϊκή Ένωση δύναται να συμβάλει στην ενδυνάμωση της συνειδητοποίησης των προβλημάτων των γυναικών σε παγκόσμια κλίμακα, και ιδιαίτερα εκείνων που αντιμετωπίζονται καθημερινά στις αναπτυσσόμενες χώρες.

2.8. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ επαναβεβαιώνει τη συνολική ευθύνη της Ένωσης σε θέματα προώθησης και προστασίας των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των οποίων αναπόσπαστο, αναπαλλοτρίωτο και αδιαίρετο τμήμα αποτελούν τα δικαιώματα των γυναικών. Πράγματι, ακόμη και εντός της Ένωσης, οι γυναίκες δεν απολαύουν ακόμη πλήρως των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, ακριβώς όπως οι άνδρες και ειδικότερα λόγω ορισμένων πολιτισμικών και κοινωνικών συμπεριφορών. Κατά συνέπεια, θεωρείται σκόπιμο να προταθεί η ανάπτυξη προγραμμάτων και η λήψη μέτρων σε θεσμικό επίπεδο, προκειμένου να δοθούν περισσότερες εξουσίες και αρμοδιότητες στις γυναίκες, ούτως ώστε όχι μόνον να βελτιωθεί η θέση τους, αλλά και να επιτευχθεί βελτίωση της κοινωνίας συνολικά, με στόχο την κοινωνική δικαιοσύνη και την εδραίωση της δημοκρατίας.

2.9. Η ΟΚΕ δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους ακόλουθους προβληματισμούς που υπέδειξαν οι περιφερειακές παραρτησιακές συνεδριάσεις της Διάσκεψης του Πεκίνου, συμπεριλαμβανομένης και της περιφερειακής συνεδρίασης της Βιέννης, οι οποίοι επιβεβαιώθηκαν από την τελευταία παραρτησιακή επιτροπή της Νέας Υόρκης:

- ανεπαρκής προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών·
- επιδείνωση της φτώχειας των γυναικών·
- ανεπαρκής ευαισθητοποίηση ως προς τη συμβολή των γυναικών στην οικονομία, στο πλαίσιο μιας βιώσιμης ανάπτυξης, και ανεπαρκής προβολή των δυνατοτήτων τους·
- ανεπαρκής, εκ των πραγμάτων, ισότητα μεταξύ των δύο φύλων στον τομέα της επαγγελματικής απασχόλησης και των οικονομικών και πολιτικών ευκαιριών και ανεπαρκή μέτρα για την προσέγγιση της απασχόλησης και των οικογενειακών υποχρεώσεων·
- ανεπαρκής συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική·
- ανεπαρκή στατιστικά συστήματα, βάσεις δεδομένων και μεθοδολογίες, τόσο για τον καθορισμό, με απόλυτη επίγνωση, των πολιτικών και της νομοθεσίας όσο και για τη διασφάλιση της ισότητας των αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών· και
- ανεπαρκή ενδοπεριφερειακά και διαπεριφερειακά δίκτυα για την προβολή των γυναικών.

2.10. Αναφερόμενη στο ψήφισμα του Συμβουλίου των Υπουργών Κοινωνικών Υποθέσεων, της 27ης Μαρτίου 1995 για τη συμμετοχή των γυναικών στη διαδικασία πολιτικών αποφάσεων, η ΟΚΕ τονίζει την ανάγκη να ενισχυθούν σε όλα τα κράτη μέλη οι μηχανισμοί για την ισότητα, τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με κύριο στόχο, μεταξύ άλλων, να ανταποκριθούν στις ανάγκες πληροφόρησης των γυναικών. Επιπλέον, όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα πρέπει να αναπτύξουν μηχανισμούς για να διασφαλισθεί ότι τα κριτήρια και οι στόχοι της ισότητας ενσωματώνονται στους ειδικούς τομείς δραστηριότητάς τους.

2.11. Η ΟΚΕ φρονεί, επίσης, ότι πρέπει να ενισχυθεί η στήριξη της δράσης των κοινοτικών δικτύων για την ισότητα που έχει θεσμοθετήσει η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στα οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των κρατών μελών.

2.12. Η ΟΚΕ επικροτεί το ευρύ φάσμα δράσεων που προτάθηκαν στο πλαίσιο των αποφάσεων της Βιέννης. Οι εν λόγω αποφάσεις περιλαμβάνουν ειδικές συστάσεις, η υλοποίηση των οποίων θα εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κυβερνήσεων, αλλά ταυτόχρονα αναφέρονται και στον πρωταγωνιστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι ΜΚΟ, οι διεθνείς, περιφερειακοί και υποπεριφερειακοί οργανισμοί και οι φορείς της συνεργασίας για την ανάπτυξη.

2.13. Η ΟΚΕ τονίζει ότι είναι αναγκαίο η ευθύνη για την επίβλεψη της συνέχειας που θα δοθεί να ανατεθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στους εθνικούς μηχανισμούς για την ισότητα, αναλόγως προς τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Δεδομένης της ιδιαίτερης προσοχής που έχει ήδη δοθεί, κατά τις παραρτησιακές συνεδριάσεις, στη μεθόδευση της διάθεσης των χρηματοοικονομικών πόρων στις νέες στρατηγικές οι οποίες πρόκειται να υιοθετηθούν, η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση περί κατάρτισης γενικών στόχων για τη μεθόδευση της διάθεσης των πόρων αυτών.

2.14. Λαμβάνοντας υπόψη τις διαπραγματεύσεις στη Διάσκεψη της Βιέννης, η ΟΚΕ επιδοκιμάζει το ποσοστό 0,7% του ΑΕΠ για την παροχή επίσημης βοήθειας στην ανάπτυξη. Επιθυμεί η απόφαση αυτή να εκτελεσθεί το συντομότερο δυνατόν και να συνοδευθεί από αυστηρούς μηχανισμούς αξιολόγησης και παρακολούθησης.

2.15. Στο σύνολό της η ΟΚΕ παροτρύνει όπως οι σχετικές με τις γυναίκες αποφάσεις της Διάσκεψης για το περιβάλλον στο Ρίο Ιανέιρο, στη Διάσκεψη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στη Βιέννη, στη Διάσκεψη για τον πληθυσμό στο Κάιρο και στην Κοινωνική Διάσκεψη Κορυφής στην Κοπεγχάγη κυρωθούν και, κατά το δυνατό, αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας στις αποφάσεις της Τέταρτης Παγκόσμιας Διάσκεψης για τις Γυναίκες.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έλαβε σοβαρά υπόψη της τις αρχές που διατυπώθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη σχετικά με την εξέταση της εφαρμογής των μελλοντικών

στρατηγικών δράσης που καθορίστηκαν στο Ναϊρόμπι και προτείνει τη σύσταση διεθνούς μηχανισμού κατά τρόπο ώστε να καθίσταται δυνατή, σε αυτό το συγκεκριμένο πλαίσιο, η επίβλεψη της εφαρμογής της διεθνούς αναπτυξιακής στρατηγικής για τις γυναίκες.

3.2. Πέραν των γενικών προθέσεων περί καθορισμού των προς υιοθέτηση μέτρων, τα οποία αφορούν τα πολυάριθμα εμπόδια που παρακωλύουν την πιο δραστήρια και επί ίσοις όροις συμμετοχή των γυναικών, τόσο στην εργασία όσο και στην κοινωνία, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι επείγει:

- να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά οι ισχύουσες διατάξεις για την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας,
- να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για την επίτευξη της ίσης αμοιβής,
- να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας και η κοινωνική προστασία, ιδίως σε πολλές τυπικές μορφές εργασιακών σχέσεων όπως η εργασία κατά μερική απασχόληση, η εργασία κατ'οίκον και η εργασία με σύμβαση, καθώς και η εργασία σε ελεύθερες ζώνες οι οποίες αφορούν κυρίως τις γυναίκες,
- να βελτιωθούν οι ευκαιρίες επαγγελματικής προαγωγής, όπως επίσης
- να διασφαλισθεί η ίση κατανομή των επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών,

ώστε να λάβει σάρκα και οστά μία ουσιαστική διάσταση της στρατηγικής για την οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ευρώπης, και, αφετέρου, ως προϋπόθεση για σταθερή ανάπτυξη στον υπόλοιπο κόσμο.

3.2.1. Η Ευρώπη θα χρειαστεί εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό για να αντιμετωπίσει τις αλλαγές που προβλέπονται κατά τη διάρκεια αυτής της τελευταίας δεκαετίας και η συνδρομή των γυναικών θα είναι καθοριστικής σημασίας. Εντούτοις, «στην πλειονότητα των κρατών μελών, οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν πολύ συχνά ένα απόθεμα εργατικού δυναμικού που δεν αξιοποιείται σωστά» και καταλαμβάνουν ακόμη, στο σύνολό τους, θέσεις εργασίας είτε ελάχιστα εξειδικευμένες, είτε πρόσκαιρες. Η ΟΚΕ έχει επίγνωση των ανωτέρω και επιπλέον διαπιστώνει επαύξηση της απόκλισης μεταξύ του ποσοστού ανεργίας των ανδρών και εκείνου των γυναικών (7% έναντι 12% στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Ακόμη ανησυχητικότερη είναι η αύξηση του αριθμού των μακροχρόνια ανέργων γυναικών, οι οποίες αντιπροσωπεύουν σήμερα το 55% του συνολικού ποσοστού των ανέργων μακράς διάρκειας και αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα σημαντικές δυσχέρειες ως προς την επαγγελματική τους επανένταξη.

3.2.2. Όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες, λαμβανομένων υπόψη των δεικτών που μαρτυρούν ότι οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν, στην πλειονότητα των χωρών αυτών, το 50% και πλέον του αγροτικού πληθυσμού και μεταξύ του 50% και 70% του γεωργικού εργατικού δυναμικού, η ΟΚΕ θεωρεί ότι, σε παγκόσμια κλίμακα, είναι επιτακτική η ανάγκη αναγνώρισης και ορθής αξιολόγησης της πολλαπλής συνεισφοράς της γυναίκας του αγροτικού και γεωργικού κόσμου στην οικογένεια, την κοινότητα και την κοινωνία, γενικά, και, κυρίως στην προστασία του περιβάλλοντος. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι

στις χώρες αυτές οι γυναίκες αποτελούν τη σημαντικότερη δύναμη στην αγροτική εργασία, δεδομένου ότι συμβάλλουν στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά 35% με 45% περίπου και παράγουν πλέον του 50% των τροφίμων του αναπτυσσόμενου κόσμου. Εντούτοις, περισσότερες από 500 εκατομμύρια είναι φτωχές, χωρίς τη δέουσα πρόσβαση στους πόρους και τις αγορές.

3.2.3. Εξάλλου, η ΟΚΕ συνιστά να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα προβλήματα των γυναικών που διαβιούν στις αγροτικές περιφέρειες και ιδίως των γυναικών που απασχολούνται στη γεωργία. Ειδικότερα, οι γυναίκες που εργάζονται στο γεωργικό τομέα στερούνται των γνώσεων και της εμπειρίας που αφορούν την εφαρμογή των σύγχρονων τεχνολογιών στη γεωργία.

Συνήθως, οι τεχνολογίες αυτές είναι προσιτές στους άνδρες, είτε λόγω των υφιστάμενων σχέσεων ανδρών και γυναικών, είτε λόγω των προγραμμάτων που στοχεύουν, κυρίως, τους άνδρες. Συχνά, εφαρμόζονται εις βάρος της χρήσης της γης που γίνεται σήμερα από τις γυναίκες.

Προκειμένου να αντιμετωπισθεί η κατάσταση γενικής καθυστέρησης των συνθηκών στις οποίες διαβιούν και εργάζονται οι γυναίκες των φτωχότερων χωρών του κόσμου πρέπει να συμμετέχουν και να ωφελούνται από τα προγράμματα ανάπτυξης και τα προγράμματα που αποβλέπουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στην ύπαιθρο.

3.2.4. Περαιτέρω η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι μέσω της διεθνούς οικονομικής εξέλιξης (βιομηχανική αναδιάρθρωση, προγράμματα διαρθρωτικών προσαρμογών) η κατάσταση για ευκαιρίες απασχόλησης των γυναικών χειροτερεύει στις αναπτυσσόμενες χώρες και οι γυναίκες οδηγούνται όλο και περισσότερο σε είδη ελαστικής, χαμηλά αμοιβόμενης και ασταθούς εργασίας.

3.2.5. Η ΕΕ, τόσο με τη βοήθεια όσο και με την εμπορική της πολιτική, μπορεί να δημιουργήσει βασικές προϋποθέσεις όπου θα υποστηρίζεται η βελτίωση της κατάστασης των γυναικών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Μέσω της πολιτικής της για τη βοήθεια η ΕΕ μπορεί να λάβει θετικά μέτρα έναντι των κρατών που σέβονται τα διεθνώς ανεγνωρισμένα δικαιώματα των γυναικών. Στο πλαίσιο του εμπορίου η ΕΕ πρέπει να καταστήσει αισθητή την παρουσία της στα διεθνή βήματα για την ενσωμάτωση κοινωνικών ρητρών σε διεθνείς εμπορικές διαπραγματεύσεις εντός του ΠΟΕ.

3.2.6. Επίσης, η ΟΚΕ επιστά την προσοχή στην ολοένα και πιο δύσκολη κατάσταση των γυναικών των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που διέρχονται μια μεταβατική φάση και κρίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ιδιαίτερη ευθύνη έναντι των χωρών και των γυναικών αυτών, ιδίως βάσει ισχυουσών ή μελλοντικών ευρωπαϊκών συμφωνιών.

3.3. Προκειμένου να επιτευχθούν πλήρως οι στόχοι μιας πολιτικής για την προώθηση της ισότητας, κρίνεται καθοριστικής σημασίας η συγκεκριμενοποίηση των ακόλουθων τριών

βασικών αρχών του 3ου προγράμματος της Επιτροπής, το οποίο βρίσκει σύμφωνη την ΟΚΕ:

- ολοκληρωμένη προσέγγιση, η οποία καθιστά δυνατή τη συνδυασμένη και συμπληρωματική χρήση των διαφόρων μέσων παρέμβασης·
- πολιτική σύμπραξης, η οποία να καθιστά δυνατή την κινητοποίηση όλων των ενδιαφερομένων φορέων·
- τακτική αξιολόγηση των προγραμμάτων και των δράσεων, και καταλληλότερη προσαρμογή των μέσων αξιολόγησης στο κοινοτικό πλαίσιο.

3.4. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι οι στόχοι που αφορούν την ισότητα θα πρέπει να προβάλλονται σημαντικά σε όλες τις οικονομικές πολιτικές. Επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής για την κατάρτιση ενός νέου 4ου μεσοπρόθεσμου προγράμματος δράσης σχετικά με την ισότητα των ευκαιριών, του οποίου θεμελιώδης στόχος είναι να συμβάλει στην προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας. Η ΟΚΕ θα μπορέσει να συνεισφέρει εποικοδομητικά επ' αυτού, χάρη στην εμπειρία και την αντιπροσωπευτικότητά της.

3.5. Στο πλαίσιο των κυριότερων θεμάτων και προβληματισμών που εθίγησαν κατά τη διάρκεια των προπαρασκευαστικών συνεδριάσεων, διαπιστώνεται ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα θεσμικά της όργανα δύνανται να συμβάλουν αποφασιστικά στην εξεύρεση των ενδεδειγμένων λύσεων στα ακόλουθα ακανθώδη ζητήματα: η θέση των γυναικών στις ένοπλες συγκρούσεις και η συμβολή τους στην αποκατάσταση της ειρήνης (εξαιρετικά επίκαιρο ζήτημα που αναφέρεται και στα τέσσερα σύνολα αποφάσεων των Ηνωμένων Εθνών για το Νότο)· ανάγκη για λιγότερο στερεότυπη εκπροσώπηση των γυναικών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης· άνιση πρόσβαση των γυναικών στον τομέα της εκπαίδευσης και της υγείας· ανεπαρκής εστίαση της προσοχής στη δυναμική συνεισφορά των γυναικών στα περιβαλλοντικά ζητήματα· ακατάλληλοι μηχανισμοί που ευνοούν τις διακρίσεις εις βάρος των γυναικών και των κοριτσιών· καθοριστική συμβολή των γυναικών στον πολιτισμό, στην οικογένεια και στην κοινωνικοποίηση· ζήτημα ισότητας των δύο φύλων στο πλαίσιο μιας προσέγγισης επικεντρωμένης στη συνεισφορά των γυναικών στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, και άνιση κατανομή των επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών· τέλος, αναγνώριση των πνευματικών και τεχνικών ικανοτήτων των γυναικών.

3.6. Λαμβανομένων υπόψη των κοινοτικών κεκτημένων που σέβονται τα δικαιώματα των γυναικών, η ΟΚΕ επιδοκιμάζει ιδιαίτερα τους προσανατολισμούς που προώθησε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της προπαρασκευαστικής διαδικασίας, στην ανακοίνωσή της στο Συμβούλιο, της 31ης Μαΐου 1995, και θεωρεί ευεργετική για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όχι μόνο στο πλαίσιο των προγενέστερων της Διάσκεψης του Πεκίνου διαπραγματεύσεων αλλά και κατά τη διάρκεια των εργασιών της εν λόγω Διάσκεψης.

3.7. Η ΟΚΕ, λόγω των διαφόρων γνωμοδοτήσεων και των αρμοδιοτήτων της, είναι επίσης σε θέση να συμβάλει τόσο στη βελτίωση της υφιστάμενης νομοθεσίας όσο και στην κατάρτιση και υιοθέτηση των σχεδίων οδηγίων που αποσκοπούν στην υλοποίηση των κατάλληλων μέτρων για τη εξάλειψη των «έμμεσων διακρίσεων» και την εφαρμογή της αρχής της «ισότητας

των αμοιβών για όμοια εργασία». Η ΟΚΕ έχει ήδη γνωμοδοτήσει σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών που ασκούν ανεξάρτητη επαγγελματική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης και της αγροτικής δραστηριότητας⁽¹⁾, καθώς και σχετικά με την προστασία της μητρότητας, τις άδειες των γονέων και τις άδειες για οικογενειακούς λόγους, τονίζοντας την επείγουσα ανάγκη να ληφθούν μέτρα με στόχο την προσέγγιση των οικογενειακών και των επαγγελματικών υποχρεώσεων⁽²⁾.

3.8. Η ΟΚΕ παροτρύνει τα κράτη μέλη της ΕΕ τα οποία δεν έχουν ακόμη κυρώσει τις σημαντικότερες συμβάσεις της ΔΟΕ, όπως οι σχετικές με διακρίσεις στο χώρο εργασίας και στα επαγγέλματα (υπ' αριθ. 111), και με τους εργαζόμενους που έχουν οικογενειακές ευθύνες (υπ' αριθ. 156), να προβούν στη σχετική ενέργεια το ταχύτερο δυνατό. Συνιστά στην ΕΕ να αναλάβει την πρωτοβουλία για μια διεθνή εκστρατεία που θα έχει σαν στόχο το όσο το δυνατόν ευρύτερη κύρωση αυτών των συμβάσεων, καθώς και τη Σύμβαση 100 (ίσες αποδοχές).

3.9. Λόγω της φύσης, των αρμοδιοτήτων και των στόχων της, λόγω της δράσης και της εμπειρίας της, η ΟΚΕ ζήτησε να συμμετάσχει στην αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στη Διάσκεψη του Πεκίνου.

4. Συμπέρασμα

Προσήλωση στους στόχους της Διάσκεψης

4.1. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει τη σημασία της Διάσκεψης του Πεκίνου του 1995, τονίζοντας τον κύριο στόχο της, ο οποίος συνίσταται τόσο στο να προβεί σε συνολικό απολογισμό της δεκαετίας που άρχισε στο Ναϊρόμπι το 1985 και σε αξιολόγηση της προόδου που συντελέστηκε παγκοσμίως για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των γυναικών, όσο και στο να προτείνει σε εκείνους που λαμβάνουν τις αποφάσεις σε παγκόσμια κλίμακα νέα συγκεκριμένα μέτρα για την προώθηση των γυναικών και την ισότητα των ευκαιριών.

Προβολή του ρόλου της γυναίκας στην κοινωνία

4.2. Η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν, σε παγκόσμια κλίμακα, το ήμισυ και πλέον της ανθρωπότητας, ενώ υπολογίζεται ότι η φτώχεια στις γυναίκες αυξήθηκε κατά την τελευταία εικοσαετία περισσότερο από 50%. Η όξυνση αυτή της φτώχειας που οφείλεται, κατά περίπτωση, στις σύγχρονες κρίσεις, στην επιδείνωση της σχέσης συνεργασίας και των όρων εμπορίου, στην αύξηση των εσωτερικών και εξωτερικών χρεών, στην ελλειμματική κατανομή των πόρων, στις πολιτικές και κοινωνικές αστάθειες, στην κρίση των πολιτικών συστημάτων και σε άλλες δυσμενείς παραμέτρους, απαιτεί λειτουργικές στρατηγικές και προγράμ-

(1) ΕΕ αριθ. C 95 της 11. 4. 1988.

(2) ΕΕ αριθ. C 41 της 18. 2. 1991· ΕΕ αριθ. C 40 της 17. 2. 1992· ΕΕ αριθ. C 14 της 20. 1. 1992.

ματα δράσης με επίκεντρο τις οικονομικές πολιτιστικές και κοινωνικές ανάγκες και την ευημερία της γυναίκας, ούτως ώστε οι άνδρες να αναγνωρίσουν και να μοιραστούν τον ρόλο που διαδραματίζουν οι γυναίκες στην οικογένεια και στην κοινωνία. Ειδικότερα, απαιτείται καλύτερη πρόσβαση των γυναικών στην εκπαίδευση η οποία αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για μείωση της παιδικής θνησιμότητας και βελτίωση της κατάστασής τους.

Αυτός ο παραγωγικός και κοινωνικός ρόλος πρέπει να υποστηριχθεί τόσο μέσω της λήψης μέτρων υπέρ της ανάπτυξης, όσο και δια της παροχής επαρκών πόρων.

Σχέδια δράσης για τις αναπτυσσόμενες χώρες

4.3. Η ΟΚΕ φρονεί ότι οι σκοποί και οι στόχοι της Δεκαετίας — ισότητα, ανάπτυξη και ειρήνη — δεν έχουν επιτευχθεί πλήρως και θεωρεί επιτακτική την ανάγκη ενθάρρυνσης της κατανομής της πολυμερούς και διμερούς βοήθειας στις αναπτυσσόμενες χώρες, κατά τρόπο ώστε να καθιερωθούν σχέδια δράσης που να μπορούν να αξιολογηθούν ποσοτικά, να στηριχθούν και να ρυθμισθούν, με συγκεκριμένους στόχους και αυστηρό χρονοδιάγραμμα ώστε να παρακάμπτουν τις δυσχέρειες που περιορίζουν την εδραίωση της θέσης της γυναίκας. Τα εν λόγω σχέδια δράσης θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το πολιτισμικό και θρησκευτικό περιβάλλον των γυναικών και να στηρίζονται σε θεσμικούς και χρηματοοικονομικούς μηχανισμούς οι οποίοι θα καταστήσουν δυνατή την υλοποίησή τους.

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως πρότυπο στον κοινωνικό τομέα

4.4. Η ΟΚΕ λαμβάνει υπόψη την αποφασιστικότητα της Ένωσης να αντιμετωπίσει τα υφιστάμενα προβλήματα και να ανταποκριθεί στις παρούσες οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές στις χώρες της Ένωσης, και για τούτο θα πρέπει να αναγνωρίζει τη συνδρομή του Λευκού Βιβλίου για την κοινωνική πολιτική που έπεται του Πράσινου Βιβλίου, θεωρώντας ότι οι προτάσεις του, καθώς και οι θετικές αντιδράσεις που προκάλεσε μπορούν να αποτελέσουν ισχυρή κινητήρια δύναμη στους σχετικούς τομείς, και κυρίως στον τομέα «μίας συνδυασμένης πολιτικής για την αγορά εργασίας και τον κοινωνικό τομέα».

4.5. Η ΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία να συμβάλει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην προώθηση των ίδιων αρχών σε διεθνή κλίμακα και στην εξεύρεση μίας πρωτότυπης και αποτελεσματικής λύσης για τα κυριότερα προβλήματα, τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει σήμερα η ανθρωπότητα, και κυρίως οι γυναίκες, προτείνοντας νέα πρότυπα βάσει της ευρωπαϊκής εμπειρίας.

Κύριοι προς υλοποίηση στόχοι εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4.6. Η υιοθέτηση και η υλοποίηση στρατηγικών στόχων που δίνουν σε όλες τις γυναίκες τη δυνατότητα, ώστε:

- να είναι οικονομικά ανεξάρτητες
- να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση
- να έχουν πρόσβαση στην κατάρτιση σε θέματα υγιεινομικής και υγείας

- να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και πρόσβαση όχι μόνον στις απαιτούμενες προσόδους για ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο, αλλά και στους τρόπους και τα μέσα που απαλύνουν τα οικογενειακά τους βάρη και τους επιτρέπουν να διαθέτουν χρόνο και για την εργασία και για την οικογένεια.

Η ΟΚΕ επιθυμεί να αναγνωρισθούν και να προταθούν τα θεμελιώδη αυτά στοιχεία από την Ευρωπαϊκή Ένωση στη Διάσκεψη του Πεκίνου, ώστε όλες οι γυναίκες να μπορούν να ξεφύγουν οριστικά από τη φτώχεια και τη βία, να συμμετάσχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και να αντισταθούν στις κάθε είδους διακρίσεις.

Συστάσεις προς τα κράτη μέλη του ΟΗΕ

4.7. Η ΟΚΕ, έχοντας υπόψη τις σημαντικές δεσμεύσεις συνεργασίας για την ανάπτυξη και την ενεργό αλληλεγγύη που απαιτεί ο καθορισμός της ισότητας, καλεί τα κράτη μέλη του ΟΗΕ:

- να προωθήσουν την εφαρμογή των αποφάσεων που απαιτούνται για τις επιδιωκόμενες αλλαγές
- να εγγυηθούν τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών και να αποτρέψουν τις συνεχείς παραβιάσεις της αξιοπρέπειάς τους
- να εγγυηθούν την πλήρη άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των γυναικών που είναι αναπαλλοτρίωτα, αδιαίρετα, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των οικονομικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι καθοριστικά για τη δημοκρατική διαδικασία
- να δώσουν προτεραιότητα στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών
- να υιοθετήσουν ψηφίσματα τα οποία προτείνουν με τρόπο σαφή πολιτικά μέσα τα οποία επιτρέπουν στις γυναίκες, καθιστώντας αυτές αυτόνομες, να συμμετέχουν αποτελεσματικότερα στη λήψη των αποφάσεων που αφορούν το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο στο οποίο διαβίουν...

Παρακολούθηση της εφαρμογής των αποφάσεων της Διάσκεψης του Πεκίνου

4.8. Εξάλλου, η ΟΚΕ εκτιμά ότι η Διάσκεψη του Πεκίνου οφείλει να υιοθετήσει με σαφήνεια και διαφάνεια ένα τελικό κείμενο, κατά τρόπο ώστε να εγγυάται ένα αλληλέγγυο σύνολο δράσεων το οποίο να καθιστά δυνατή την ταχεία εφαρμογή μέτρων άμεσης προτεραιότητας σε όλους τους τομείς. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να προασπίζουν την αξιοπρέπεια, την ισότητα και την ελευθερία των γυναικών, ούτως ώστε να προβάλλεται και να αναγνωρίζεται η αποφασιστική συμβολή των γυναικών στην οικονομία, τον πολιτισμό και την πρόοδο.

4.9. Εν κατακλείδι, η ΟΚΕ επιβεβαιώνει την πρωταρχική ανάγκη για τη διενέργεια διαπραγματεύσεων με όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες και εταιρούς και την υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων κατά του «αποκλεισμού» και προτείνει την υιοθέτηση μηχανισμών επαγρύπνησης, κατά τρόπο ώστε

να διασφαλίζεται ότι τα «προγράμματα κατά της φτώχειας δίδουν προτεραιότητα στις βασικές κοινωνικοοικονομικές ανάγκες των γυναικών».

4.10. Η ΟΚΕ πρεσβεύει μια στρατηγική βασισμένη στη συμμετοχή των ΜΚΟ, που να ενισχύει τη θέση και τις ικανότητές

τους, καθώς και τη συμμετοχή όλων των κοινωνικών και πολιτιστικών εταίρων, ως αποφασιστικών συντελεστών για τη βελτίωση της θέσης της γυναίκας, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η αναπτυξιακή δυναμική και ο αγώνας για ελευθερία, δικαιοσύνη και ειρήνη — αξίες άρρηκτα συνδεδεμένες με την πρόοδο του ανθρωπίνου γένους.

Βρυξέλλες, 6 Ιουλίου 1995.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την πράσινο Βιβλίο «Για μια ενεργειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

(95/C 256/10)

Στις 24 Ιανουαρίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 198, παράγραφος 2, της Συνθήκης περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το «Πράσινο Βιβλίο «Για μια ενεργειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης»».

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότηση αυτή στις 22 Ιουνίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. von der Decken.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειας, της 5ης και 6ης Ιουλίου 1995 (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε κατά πλειοψηφία και με 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Το Πράσινο Βιβλίο «Για μια ενεργειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης» υιοθετήθηκε τον Ιανουάριο του 1995 ύστερα από πολλούς μήνες εντατικών συζητήσεων με τις εθνικές αρχές και τις ενδιαφερόμενες κοινωνικοεπαγγελματικές οργανώσεις.

1.2. Με βάση τις συζητήσεις αυτές, πολυάριθμες γραπτές εισηγήσεις διαβιάσθηκαν στην Επιτροπή ως απάντηση κυρίως στο προπαρασκευαστικό έγγραφο που είχε επεξεργαστεί η ίδια.

1.3. Το προπαρασκευαστικό αυτό έγγραφο, όπως και το σύνολο των εισηγήσεων, συγκεντρώθηκαν από την Επιτροπή σε έγγραφο που καταρτίστηκε το Νοέμβριο του 1994 με τίτλο *Preparatory material for the Green Paper on new guidelines on energy policy*.

1.4. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, κεντρικός στόχος του Πράσινου Βιβλίου είναι να προσφέρει στα θεσμικά όργανα της ΕΕ τα απαραίτητα στοιχεία για την εκτίμηση του ρόλου της στον τομέα της ενέργειας.

1.5. Το Πράσινο Βιβλίο έχει ως στόχο να προαγάγει τη συζήτηση σχετικά με την ενεργειακή προβληματική μεταξύ

όλων των εμπλεκόμενων, αρμοδίων και ενδιαφερόμενων, και δεν αποτελεί, συνεπώς, έγγραφο πολιτικού χαρακτήρα. Ουσιαστικά αποβλέπει αφενός, να παρουσιάσει την κατάσταση και τις ενεργειακές προοπτικές για τα επόμενα 20 χρόνια αναγνωρίζοντας ότι ο τομέας της ενέργειας εισέρχεται σε μια περίοδο μακροπρόθεσμων αλλαγών, και λαμβάνοντας υπόψη:

- τις απαιτήσεις στον τομέα του περιβάλλοντος,
- την ελευθέρωση των αγορών,
- τις προτάσεις για την αύξηση της αποτελεσματικότητας της ενέργειας,
- την αυξημένη κατανάλωση ενέργειας,
- τις γεωπολιτικές αλλαγές που έχουν επιπτώσεις τόσο στον εφοδιασμό της Κοινότητας όσο και στα πρότυπα κατανάλωσης,

να επιτρέψει στην Επιτροπή να διευκρινίσει σε ένα μελλοντικό Λευκό Βιβλίο ποιες είναι, σύμφωνα με την άποψή της, οι κυριότερες πτυχές του προβλήματος και ποιες είναι οι συνέπειες που συνεπάγονται για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να προσδιορίσει τους κυριότερους άξονες μιας κοινοτικής ενεργειακής πολιτικής.

1.6. Η Επιτροπή, στο τέλος αυτού του πρώτου σταδίου, το οποίο ελπίζει ότι θα ολοκληρωθεί με την υιοθέτηση από το

Συμβούλιο των συμπερασμάτων σχετικά με ορισμένους πολιτικούς προσανατολισμούς των εργασιών, θα προχωρήσει στην σύνταξη ενός Λευκού Βιβλίου, του οποίου η παρουσίαση προβλέπεται το αργότερο στο τέλος του έτους 1995.

1.7. Η ΟΚΕ αποφάσισε ήδη το Μάρτιο του 1993 να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με την «ενεργειακή πολιτική της Κοινότητας»⁽¹⁾, η οποία υιοθετήθηκε από τη συντριπτική πλειοψηφία των μελών της, στις 14 Σεπτεμβρίου 1994.

1.7.1. Στον κύκλο των προπαρασκευαστικών εργασιών, το τμήμα διοργάνωσε κυρίως δύο ακροάσεις με σκοπό να συγκεντρωθούν οι απόψεις ανεξάρτητων εμπειρογνομώνων καθώς και των κυριότερων κοινωνικοεπαγγελματικών οργανώσεων που συνδέονται με τον τομέα της ενέργειας.

1.8. Το χρονικό διάστημα της κατάρτισης της γνωμοδότησης της ΟΚΕ για την «ενεργειακή πολιτική της Κοινότητας» συνέπεσε κατά μεγάλο μέρος με την αντίστοιχη περίοδο της εκπόνησης του Πράσινου Βιβλίου της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να λάβει πλήρως υπόψη το περιεχόμενο της γνωμοδότησης της ΟΚΕ στο Πράσινο Βιβλίο.

1.9. Η γνωμοδότηση πρωτοβουλίας που φέρει τον τίτλο «ενεργειακή πολιτική της Κοινότητας» αντανάκλα τις σημερινές απόψεις της ΟΚΕ. Κατά συνέπεια, μπορεί και πρέπει να θεωρηθεί ως αναπόσπαστο τμήμα της παρούσας γνωμοδότησης, καθώς και να διαβαστεί ως ένα κείμενο μαζί με τη γνωμοδότηση αυτή.

1.10. Για την αποφυγή επαναλήψεων, στην παρούσα γνωμοδότηση η ΟΚΕ θα αναφερθεί σε ορισμένα πρόσθετα προβλήματα, που τίγονται και στο Πράσινο Βιβλίο.

1.11. Σκοπός των κριτικών παρατηρήσεων που διατυπώνονται στην παρούσα γνωμοδότηση είναι να προωθηθούν οι εργασίες της Επιτροπής για την κατάρτιση του Λευκού Βιβλίου.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι είναι απόλυτα απαραίτητο να θυγεί και να συζητηθεί διεξοδικά το θέμα της «ενεργειακής πολιτικής». Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο άρχισε ήδη το 1993 την κατάρτιση γνωμοδότησης πρωτοβουλίας, που θα συμπληρωθεί με την παρούσα γνωμοδότηση.

2.2. Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να δώσει μέσω του Πράσινου Βιβλίου το έναυσμα για μια ολοκληρωμένη συζήτηση, προκειμένου να προσφερθεί στην Κοινότητα η δυνατότητα «να καθορίσει νέους στόχους στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής που θα λειτουργούν ως πλαίσια προσανατολισμού για τις δράσεις της καθώς και για τις δράσεις των κρατών μελών». Επίσης, σημειώνει ότι «ο κεντρικός στόχος του Πράσινου Βιβλίου είναι να προσφέρει στα θεσμικά όργανα της ΕΕ τα απαραίτητα στοιχεία για την εκτίμηση του ρόλου της στον τομέα της ενέργειας».

2.3. Ωστόσο, η ΟΚΕ πιστεύει ότι το κείμενο της Επιτροπής δεν ανταποκρίνεται σ' αυτές τις υψηλές φιλοδοξίες. Μπορεί μεν σ' αυτό το Πράσινο Βιβλίο να μην είναι δυνατό ή ακόμη και να μη χρειάζεται να διατυπωθεί μια μακροπρόθεσμη ενεργειακή πολιτική, όπως θα συμβεί στο Λευκό Βιβλίο που προανήγγειλε η Επιτροπή για το Σεπτέμβριο του τρέχοντος έτους. Όμως, το Βιβλίο θα έπρεπε να περιλαμβάνει τουλάχιστον ορισμένους σαφείς συλλογισμούς που να καθιστούν ορατή την κοινοτική πολιτική πέρα από τις επιμέρους πολιτικές των κρατών μελών και τη σύγκλισή τους. Ακριβώς σ' αυτόν τον τομέα θα μπορούσε να καταστεί σαφές για ποιο λόγο είναι αναγκαίο να υπάρχει μια μακρόπνη στρατηγική για τη χάραξη της κοινοτικής ενεργειακής πολιτικής που θα συμπληρώνει τις αντίστοιχες εθνικές πολιτικές και θα οριοθετεί, ταυτόχρονα, σαφώς τις επιμέρους αρμοδιότητες.

2.4. Η διάκριση μεταξύ των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας και των κρατών μελών είναι ιδιαίτερα σημαντική όχι μόνο για τη θέσπιση μακρόπνητων στόχων της ενεργειακής πολιτικής, αλλά και κατά την πρακτική εφαρμογή της ενεργειακής πολιτικής και συγκεκριμένα όσον αφορά την αρχή της επικουρικότητας (θεσμικά θέματα). Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή αναφέρεται διεξοδικά στα θεσμικά θέματα στο Πράσινο Βιβλίο.

2.5. Δυστυχώς όμως, όσον αφορά τα θέματα αυτά, το κείμενο του Πράσινου Βιβλίου έχει ιδιαίτερα αδύσπαστο χαρακτήρα. Φράσεις όπως «η Κοινότητα φέρει ευθύνες στον ενεργειακό τομέα» είναι ασαφείς και, επομένως, δεν είναι σκόπιμες. Το αυτό ισχύει και για φράσεις όπως:

«Ο ρόλος της Ένωσης για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι να προσφέρει όλα τα οριζόντια και τομεακά μέσα που διαθέτει προκειμένου, αφενός, να διασφαλιστεί η ολοκλήρωση της αγοράς με γνώμονα το γενικό συμφέρον και, αφετέρου, να προαχθούν οι δράσεις και οι πολιτικές που εκτελούνται σε επίπεδο κρατών μελών προσλαμβάνοντας κοινοτική διάσταση.»
(Σημείο 67)

Το θέμα των μέσων εξετάζεται στο επόμενο κεφάλαιο που φέρει τον τίτλο «ειδικές παρατηρήσεις».

2.6. Το Πράσινο Βιβλίο δεν περιλαμβάνει στοιχεία που να οδηγούν σε μια σαφή και συστηματική διάκριση των αρμοδιοτήτων. Για το λόγο αυτό δεν είναι δυνατό να γίνει, με βάση το Πράσινο Βιβλίο, μια αξιολόγηση του καταμερισμού των αρμοδιοτήτων, αφενός, μεταξύ του κοινοτικού, εθνικού και περιφερειακού επιπέδου και, αφετέρου, μεταξύ του δημόσιου τομέα και των επιχειρήσεων, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσο η ΕΕ πρέπει να διαδραματίζει έναν περισσότερο ενεργό ρόλο στον τομέα της ενέργειας, δεδομένου ότι η ενεργειακή πολιτική γενικά επηρεάζεται σε αυξανόμενο βαθμό από επιχειρήσεις με διεθνή δραστηριότητα.

2.7. Η ΟΚΕ δεν σκοπεύει να γνωμοδοτήσει προς το παρόν σχετικά με τα δεδομένα για την κατάσταση του τομέα της ενέργειας, που αναφέρονται στα παραρτήματα και τις εξελίξεις που αναμένεται ότι θα σημειωθούν (υποθέσεις), επειδή η Επιτροπή εξέφρασε την πρόθεση να προβεί σε μια εμπειριστατομένη και επίκαιρη παρουσίαση των στοιχείων αυτών στο Λευκό Βιβλίο που πρόκειται να εκδώσει.

2.8. Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της επειδή η Επιτροπή δεν έχει δημοσιεύσει ακόμη την Ανακοίνωση για το ενδεικτικό πυρηνικό πρόγραμμα της Κοινότητας, Ανακοίνωση την οποία

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 393, της 31. 12. 1994.

η ΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη ως βάση για την κατάρτιση του Λευκού Βιβλίου. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι με βάση το άρθρο 40 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, η Επιτροπή υποχρεούται να δημοσιεύει περιοδικώς παρόμοια προγράμματα.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Οι στόχοι της μελλοντικής ενεργειακής πολιτικής

3.1.1. Στην εισαγωγή του Πράσινου Βιβλίου, η Επιτροπή αναφέρει — υπό τον τίτλο «Οι ανάγκες της ενεργειακής πολιτικής» — τα εξής:

«Στο Πράσινο Βιβλίο αναλύονται, επίσης, οι στόχοι της ενεργειακής πολιτικής της Κοινότητας ενόψει των προκλήσεων που αντιμετωπίζονται στον αντίστοιχο τομέα.

Οι στόχοι αυτοί φαίνεται ότι είναι εμφανείς, ωστόσο το θέμα είναι να ασκηθεί μια πολιτική που να οδηγεί στην ικανοποίηση των αναγκών των καταναλωτών (νοικοκυριών και επιχειρήσεων) ενώ το σχετικό κόστος θα διατηρείται στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο και θα ανταποκρίνεται, ταυτόχρονα, στις απαιτήσεις που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού και το περιβάλλον. Όμως, η υλοποίηση των στόχων αυτών έχει αντιφατικές επιπτώσεις. Για το λόγο αυτό, το Πράσινο Βιβλίο θέτει υπό συζήτηση τα μέσα που είναι απαραίτητα για την αρμονική υλοποίηση των ανωτέρω τριών στόχων στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής αγοράς».

3.1.2. Από την άλλη πλευρά, στο κεφάλαιο II περιγράφονται λεπτομερώς οι ακόλουθοι στόχοι της μελλοντικής ενεργειακής πολιτικής: γενική ανταγωνιστικότητα, ασφάλεια του εφοδιασμού και προστασία του περιβάλλοντος.

3.1.3. Στο κεφάλαιο III γίνεται πάλι αναφορά στις ανάγκες σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού και την προστασία του περιβάλλοντος.

3.1.4. Αυτή η εννοιολογική ασάφεια συνεχίζεται και στην περιγραφή των «στόχων της ενεργειακής πολιτικής» στο κεφάλαιο II. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό κατά πόσο πρόκειται για προσδιορισμό στόχων ή περιγραφή προβλημάτων. Ιδιαίτερως ασαφής είναι ο όρος «γενική ανταγωνιστικότητα». Πρόκειται μήπως για την ανταγωνιστικότητα των παραγωγών ενέργειας, που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι πολυεθνικά συγκροτήματα επιχειρήσεων και άλλες μονοπωλικές επιχειρήσεις κρατικής ιδιοκτησίας για την ανταγωνιστικότητα των καταναλωτών της ευρωπαϊκής βιομηχανίας ή για τη λειτουργία της απελευθερωμένης εσωτερικής αγοράς με βάση όσο το δυνατό λιγότερα ρυθμιστικά εμπόδια;

3.1.5. Σε περίπτωση που, από την ανωτέρω περιγραφή της γενικής ανταγωνιστικότητας μπορούν να συναχθούν πραγματικοί στόχοι, είναι αναγκαίο να προσδιοριστεί η σειρά προτεραιότητας που έχουν σε σχέση με μια εμπεριστατωμένη, μακροπρόθεσμη πολιτική ασφάλειας του εφοδιασμού.

3.1.5.1. Πού πρέπει να αναζητηθούν οι προτεραιότητες αν με την απελευθέρωση της αγοράς ο τομέας προσανατολιστεί

προς ένα συγκεκριμένο είδος ενέργειας, π.χ. το φυσικό αέριο, με αποτέλεσμα το ενδεχόμενο να δημιουργηθούν προβλήματα όσον αφορά τη διαφοροποίηση της ασφάλειας του εφοδιασμού;

3.1.6. Θεωρείται επίσης αναγκαίο να διαμορφωθεί μια διαδικασία συντονισμού κατά τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της οικονομίας σε σχέση με την φιλελευθροποίηση.

3.1.7. Η Επιτροπή δηλώνει ότι «πρέπει να υπάρξει συνεργασία για τη συνδυασμένη υλοποίηση των στόχων της ανταγωνιστικότητας, της ασφάλειας του εφοδιασμού και της προστασίας του περιβάλλοντος» σε περίπτωση που οι στόχοι αλληλοσυγκρούονται πρέπει να λαμβάνονται συνοδευτικά μέτρα». (Σημείο 2.3. «περιβάλλον» 2η παράγραφος). Όμως, για ποιά συνεργασία πρόκειται; Είναι επαρκείς οι σχετικές ενέργειες; Ποιά είναι τα συνοδευτικά μέτρα που έχει κατά νου η Επιτροπή; Και σε αυτή την περίπτωση είναι αναγκαίο να καθορισθούν οι προτεραιότητες με συντονισμένο τρόπο.

3.1.8. Είναι αμφισβητήσιμο κατά πόσο συμβιβάζεται η συνεκτίμηση των εξωτερικών δαπανών στο κόστος παραγωγής ενέργειας με τη γενική ανταγωνιστικότητα.

3.1.8.1. Η ΟΚΕ ασχολήθηκε διεξοδικά με το θέμα της συνεκτίμησης των εξωτερικών δαπανών στο κόστος παραγωγής στη γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 27 Απριλίου 1995 σχετικά με την Ανακοίνωση της Επιτροπής⁽¹⁾ για την οικονομική ανάπτυξη και το περιβάλλον. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει λόγος να επαναληφθούν οι θέσεις της στην παρούσα γνωμοδότηση.

3.1.9. Όσον αφορά για τους δύο στόχους που προσδιορίζει η ίδια η Επιτροπή, δηλαδή:

— περιορισμός των ρυθμιστικών μέτρων με την εγκαθίδρυση της φιλελεύθερης εσωτερικής αγοράς,

και

— επανεξέταση της εφαρμογής ενισχυμένων μέτρων στον τομέα της οικονομικής πολιτικής (φόροι, εισφορές, τεχνικές προδιαγραφές)

η ΟΚΕ κρίνει ότι ο αλληλοσυνδυασμός των στόχων αυτών είναι προβληματικός διότι πρόκειται για πολύμορφα κλασικά στοιχεία της ενεργειακής πολιτικής και για στόχους με μελλοντικό προσανατολισμό των οποίων οι προτεραιότητες πρέπει να προσδιοριστούν με σαφή τρόπο.

3.1.10. Κατά την άποψη της ΟΚΕ, τα λίγα παραδείγματα που αναφέρθηκαν αποδεικνύουν ήδη ότι το κεφάλαιο II δεν αποτελεί προσπάθεια προσδιορισμού των στόχων της ενεργειακής πολιτικής, αλλά απλή περιγραφή των προβλημάτων του τομέα. Ειδικότερα, η Επιτροπή αφήνει αρκετά ανοικτό το θέμα των προτεραιοτήτων μεταξύ των στόχων, αν και φαίνεται να δίδει τα πρωτεία στην εσωτερική αγορά. Η ΟΚΕ θεωρεί, όμως ότι μόνο με τη συνεχή εξισορρόπηση των προτεραιοτήτων, μπορεί να ανταποκριθεί η Κοινότητα στις αποκτήσεις μιας μελλοντικής ενεργειακής πολιτικής.

3.1.11. Η ΟΚΕ θεωρεί οπωσδήποτε απαραίτητο να επισημάνει ότι, εκτός από τους τρεις στόχους που αναφέρονται στο κεφάλαιο II του Πράσινου Βιβλίου (γενική ανταγωνιστικότητα, ασφάλεια του εφοδιασμού και προστασία του περιβάλλοντος), υπάρχουν ακόμη δύο εξίσου σημαντικοί στόχοι:

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 155 της 21. 6. 1995, σ. 1.

3.1.11.1. Πρώτον, την οικονομική και κοινωνική συνοχή για την οποία η ΟΚΕ έχει ήδη υιοθετήσει λεπτομερή γνωμοδότηση⁽¹⁾. Η ΟΚΕ διαπιστώνει με έκπληξη ότι η Επιτροπή δεν συμπεριλαμβάνει τον εν λόγω στόχο στο Πράσινο Βιβλίο και δεν μνημονεύει ούτε τη σχετική ανακοίνωση του Φεβρουαρίου 1994, ούτε τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ.

3.1.11.2. Δεύτερον, τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης μέσω της ενεργειακής πολιτικής. Ο στόχος αυτός πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος όλων των πιθανών εξελίξεων που πρέπει να εξετασθούν λεπτομερώς στο Λευκό Βιβλίο.

3.1.12. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι ανωτέρω στόχοι πρέπει επίσης να εξετασθούν από το Λευκό Βιβλίο.

3.2. Τα μέσα

3.2.1. Αποφασιστική σημασία για την ενεργειακή πολιτική δεν έχουν μόνο ο προσδιορισμός των μακροπρόθεσμων στρατηγικών στόχων της και η μέθοδος εφαρμογής που θα χρησιμοποιηθεί αλλά και τα οικονομικά και ρυθμιστικά μέσα που είναι απαραίτητα για την υλοποίησή τους.

3.2.2. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω μέσων είναι ιδιαίτερος σημαντικό να προσδιοριστούν με σαφήνεια τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Κοινότητας και των κρατών μελών.

3.2.3. Η Επιτροπή δηλώνει ότι ένας από τους στόχους του Πράσινου Βιβλίου είναι «να συμβάλει στον προσδιορισμό ενός νέου ρυθμιστικού πλαισίου» για τον τομέα της ενέργειας. Τονίζεται επίσης η πληθώρα των οικονομικών και ρυθμιστικών μέσων και η σημασία τους για την ενεργειακή πολιτική. Ωστόσο, δεν γίνεται καμία προσπάθεια προσδιορισμού των σχετικών καθηκόντων και αρμοδιοτήτων.

3.2.4. Όσον αφορά την εγκαθίδρυση της απελευθερωμένης εσωτερικής αγοράς, παρά τη θέση της Επιτροπής ότι οι ρυθμίσεις πρέπει να περιοριστούν στο ελάχιστο και ότι η παρέμβαση των Δημόσιων Αρχών, συμπεριλαμβανομένης της Κοινότητας, δικαιολογείται μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις, το Πράσινο Βιβλίο περιλαμβάνει πληθώρα ενδείξεων του κεντρικού ρόλου που αποδίδει η Επιτροπή στα οικονομικά ή στα ρυθμιστικά μέσα χωρίς να μεριμνά για τη διάκριση των σχετικών καθηκόντων και αρμοδιοτήτων.

3.2.5. Συνεπώς, η Επιτροπή, εξετάζοντας τα προβλήματα και τις ελλείψεις της παρούσας κατάστασης, κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

«Ακόμη, η ανάλυση του πλαισίου κοινοτικής δράσης φέρει στην επιφάνεια τις δυσκολίες μιας ομοιογενούς ανάπτυξης των διαφόρων δράσεων, λόγω της έλλειψης σαφήνειας κατά τον ορισμό των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας στον τομέα της ενέργειας.»
(Εισαγωγή, κεφάλαιο «Πολιτικοί προσανατολισμοί», σημείο 3)

3.2.6. Και στη συνέχεια:

«Η Κοινότητα διαθέτει πολυάριθμα μέσα που επηρεάζουν άμεσα και έμμεσα τις επί μέρους ενεργειακές πολιτικές, οι οποίες πρέπει να συντονίζονται με τους κοινούς ενεργειακούς στόχους.»
(Σημείο 24)

και επίσης:

«Ο ρόλος της Κοινότητας είναι να θέσει υπέρ των στόχων αυτών το σύνολο των οριζόντιων ή τομεακών μέσων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι για την ολοκλήρωση της αγοράς θα λαμβάνεται υπόψη το γενικό συμφέρον.»
(Σημείο 67)

και τέλος,

«Οι πολιτικές αυτές πρέπει να καταστρωθούν κατά τρόπο που να ισορροπεί το κόστος και τα πλεονεκτήματα και να λαμβάνει υπόψη τα κριτήρια που παρεμβαίνουν στην επιλογή των πολιτικών μέσων. Η εξέταση της εντατικότερης χρήσης των οικονομικών μέσων επιτρέπει την εξεύρεση λιγότερο δαπανηρών λύσεων. Σε αυτά περιλαμβάνονται οι φόροι και εισφορές, εμπορεύσιμες άδειες, συστήματα για την επιστροφή εγγυήσεων, τεχνικές προδιαγραφές για καταναλωτικά προϊόντα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, εθελούσιες συμφωνίες.»
(Σημείο 78)

3.2.7. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι τα μέσα και ο χειρισμός τους κατά την εφαρμογή των στόχων αποτελούν κύριο ζήτημα κάθε ενεργειακής πολιτικής και, για το λόγο αυτό, θέτει τα ακόλουθα ερωτήματα:

3.2.7.1. Ποια είναι τα «πολύαριθμα μέσα» της Κοινότητας που μπορούν να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα την ενεργειακή πολιτική; Η ΟΚΕ θεωρεί ότι, για λόγους διαφάνειας, είναι απολύτως απαραίτητο να καταρτισθεί κατάλογος των μέσων αυτών, ο οποίος να περιλαμβάνει στοιχεία για τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες τους.

3.2.7.2. Ποια πρόσθετα μέσα έχουν προγραμματισθεί ή θεωρούνται απαραίτητα όπως π.χ. η οικονομική και κοινωνική συνοχή;

3.2.7.3. Προϋπόθεση για τη χρήση των επιμέρους μέσων είναι η ύπαρξη σχεδιασμού της ενεργειακής πολιτικής, ο οποίος πρέπει να είναι προσαρμοσμένος στις άλλες κοινοτικές πολιτικές. Τούτο προϋποθέτει επιπλέον την ύπαρξη σαφών αποφάσεων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.

3.2.7.4. Εκείνο που πρέπει οπωσδήποτε να διευκρινισθεί είναι το ερώτημα ποιος είναι αρμόδιος για τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων μεταξύ των επιμέρους πολιτικών και ποιος είναι αρμόδιος για τη χρήση των διαφόρων μέσων.

3.2.7.5. Επίσης, κρίνεται απαραίτητο να εναρμονίζονται οι επιμέρους πολιτικές στους κόλπους της Επιτροπής.

3.2.8. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι για λόγους διαφάνειας στην ενεργειακή πολιτική και για λόγους τήρησης της αρχής της επικουρικότητας, είναι επείγον να επιλυθούν τα προβλήματα αυτά. Η επίλυση των προβλημάτων αυτών θα μπορούσε να συμβάλει

(¹) ΕΕ αριθ. C 393 της 31. 12. 1994.

στην προετοιμασία των αποφάσεων που πρέπει να ληφθούν κατά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη σχετικά με την αναγκαιό-

τητα πρόσθετων μέσων ή/και το συνεκτικό θεσμικό πλαίσιο της ενεργειακής πολιτικής.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 1995.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινοτικού προγράμματος δράσης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς Raphaël

(95/C 256/11)

Στις 29 Μαΐου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΚ, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την πρόταση που αναφέρεται παραπάνω.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όρισε ως γενικό εισηγητή τον κ. Burnel (άρθρα 20 και 50 του Εσωτερικού Κανονισμού).

Κατά την 327η σύνοδος ολομέλειας της 5ης και 6ης Ιουλίου 1995 (συνεδρίαση της 6ης Ιουλίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε κατά πλειοψηφία και με 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Ως εκ της θεσμικής της φύσεως, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είναι απολύτως αρμόδια για να ασχοληθεί με πολιτιστικά θέματα, προβλήματα της κοινωνίας, τις διαπροσωπικές σχέσεις και την ποιότητα της προσωπικής, οικογενειακής και κοινωνικής ζωής. Πολλές είναι οι εργασίες της που επιβεβαιώνουν την αρμοδιότητα και το ενδιαφέρον αυτό της ΟΚΕ.

Πράγματι, ο πολιτισμός αποτελεί βασικό στοιχείο της ιθαγένειας⁽¹⁾. Σε κάθε πρόσωπο και κοινωνική ομάδα, ο πολιτισμός συμβάλλει στον προσδιορισμό του τρόπου ζωής και των σχέσεων με τους άλλους.

Δεδομένου ότι η πρόσβαση στον πολιτισμό, και ως εκ τούτου στα σχετικά μέσα και την κληρονομιά, αποτελεί καθολικό δικαίωμα που επιβεβαιώνεται από το άρθρο 27 της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου⁽²⁾, η ποικιλομορφία των προσεγγίσεων και της πολιτιστικής πραγματικότητας πρέπει

να αναγνωρισθεί και να θεωρηθεί ως ανθρωπιστικός πλούτος. Αυτό που ισχύει για ολόκληρο τον πλανήτη, ισχύει και για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για κάθε κράτος μέλος, από την επίδραση διάφορων παραγόντων⁽³⁾. Συνεπώς, ο πολιτισμός εκφράζεται με πολλαπλούς τρόπους και με πολλαπλά μέσα. Πρόκειται για πολυσχιδή πραγματικότητα με πολλαπλές συμπληρωματικές σχέσεις, στα πλαίσια των οποίων η ελευθερία και ο σεβασμός των άλλων έχουν ιδιαίτερη σημασία.

Ο πολιτισμός έχει πολλές πτυχές και μπορεί να εκφραστεί με πολλούς τρόπους, και για το λόγο αυτό η ΟΚΕ εκφράζεται υπέρ μιας ευρείας και διαφοροποιημένης ερμηνείας της έννοιας της πολιτιστικής κληρονομιάς και υπενθυμίζει σχετικά τον ορισμό της UNESCO:

«Ο πνευματικός πολιτισμός μπορεί να θεωρηθεί ως το σύνολο των πνευματικών, υλικών, διανοητικών και αισθητών παραγόντων που χαρακτηρίζουν μια κοινωνία ή μια κοινωνική ομάδα. Περιλαμβάνει, εκτός από τις τέχνες και τα γραμμάτια, τους τρόπους διαβίωσης, τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου, τα συστήματα αξιών, τις παραδόσεις και τις πεποιθήσεις.»

Πρέπει να προστεθεί ότι οι πολιτιστικές δραστηριότητες απαιτούν, μερικές φορές, πολύ σημαντικούς χρηματοδοτικούς

(1) Βλέπε σχετικά στις εργασίες και τα συνέδρια της ΟΚΕ για την Ευρώπη των πολιτών.

(2) «Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει ελεύθερα στην πνευματική ζωή της κοινότητάς, να χαιρέται τις καλές τέχνες και να μετέχει στην επιστημονική πρόοδο και στα αγαθά της. Καθένας έχει το δικαίωμα να προστεθούνται τα ηθικά και υλικά συμφέροντά του που απορρέουν από κάθε είδους επιστημονική, λογοτεχνική ή καλλιτεχνική παραγωγή του.»

(3) βλ. γνωμοδότηση της ΟΚΕ, της 22ας Οκτωβρίου 1992, για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις νέες προοπτικές για την κοινωνική δράση στον πολιτιστικό τομέα» (ΕΕ αριθ. C 332 της 16. 12. 1992).

πόρους και την προσφυγή σε διαφοροποιημένες και πολυάριθμες επαγγελματικές ικανότητες, παρατηρείται δε συχνά ότι η φαντασία και η αλληλεγγύη μεταξύ ατόμων, προσώπων και κοινωνικών ομάδων αναπτύσσεται με έντονες συλλογικές, συνεταιριστικές και συνδικαλιστικές δραστηριότητες.

2. Συνεπώς, η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την αίτηση γνωμοδότησης που της υπέβαλε το Συμβούλιο. Ωστόσο, εκφράζει τη λυπη της για τις προθεσμίες που τάχθηκαν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 198, παράγραφος 2 της Συνθήκης, οι οποίες την αναγκάζουν να αποφανθεί εντός πολύ στενών χρονικών περιθωρίων, έστω και εάν είναι δυνατό να βασιστεί σε προηγούμενους προβληματισμούς και εργασίες.

3. Στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της σχετικά με τον πνευματικό πολιτισμό και, ειδικότερα, στη γνωμοδότηση που υιοθέτησε στις 22 Οκτωβρίου 1992 για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις νέες προοπτικές για την κοινοτική δράση στον πολιτιστικό τομέα», η ΟΚΕ διατύπωσε διάφορες παρατηρήσεις που διατηρούν ολόκληρη την αξία τους.

3.1. Οι αναγγελλόμενες προθέσεις πρέπει να συνοδεύονται από σταθερή πολιτική βούληση που να συγκεκριμενοποιείται με όλα τα μέσα που απαιτούν οι προς αντιμετώπιση προκλήσεις, που επηρεάζουν τη συνοχή, την αλληλεγγύη και την κατανόηση μεταξύ λαών, κοινωνικών ομάδων και προσώπων.

3.2. Στα προγράμματα πρέπει να χορηγηθούν πιστώσεις που να αναταποκρίνονται στις σχετικές φιλοδοξίες.

3.3. Στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ιθαγένειας, η πολιτιστική διάσταση αποτελεί καθοριστικό παράγοντα της κατανόησης και της διαπροσωπικής αρμονίας, καθώς επίσης και της συνοχής μεταξύ λαών και μεταξύ κοινωνικών ομάδων και, ως εκ τούτου, αποτελεί σημαντικότατο στοιχείο για την καταπολέμηση του αποκλεισμού, της ξενοφοβίας και του ρατσισμού.

3.4. Συνεπώς, η πολιτική αντιμετώπιση των πολιτιστικών δράσεων πρέπει να αποτελεί μόνιμη μέριμνα όλων των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών προβληματισμών και αποφάσεων.

4. Στο πλαίσιο αυτό και έχοντας υπόψη τις προηγούμενες βασικές παρατηρήσεις, η ΟΚΕ επικροτεί τους γενικούς προσανατολισμούς του «Κοινοτικού προγράμματος δράσης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς Raphaël».

5. Έχοντας υπόψη το περιεχόμενο και τους συγκεκριμένους θεσμικούς στόχους του προγράμματος αυτού, η ΟΚΕ τονίζει την άμεση ή έμμεση συμβολή την οποία μπορούν να έχουν στον τομέα της κατάρτισης και της απασχόλησης οι δραστηριότητες που αναλαμβάνονται υπέρ της πολιτιστικής κληρονομιάς.

6. Στο πλαίσιο της συμβολής του προγράμματος στην καθιέρωση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας, η ΟΚΕ επιθυμεί να ενημερώνονται με αντικειμενικό και συγκεκριμένο τρόπο οι ευρω-

παίοι πολίτες όσον αφορά τις δραστηριότητες της Κοινότητας υπέρ της πολιτιστικής κληρονομιάς.

II. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Τα άρθρα 2 και 3 αφορούν τους συγκεκριμένους στόχους του προγράμματος RAPHAEL και τις προβλεπόμενες δράσεις αντίστοιχα.

Οι πέντε συγκεκριμένοι στόχοι του προγράμματος είναι οι εξής: η αξιοποίηση και η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς· η συνεργασία και η κοινοποίηση των γνώσεων· η βελτίωση της πρόσβασης στην κληρονομιά και της παροχής σχετικών πληροφοριών σε όλους τους ευρωπαίους πολίτες· ο εμπλουτισμός των γνώσεων και των αμοιβαίων πρακτικών· η συνεργασία με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς.

Οι πέντε προβλεπόμενες δράσεις είναι οι ακόλουθες: αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς· δίκτυα και εταιρικές σχέσεις· πρόσβαση στην κληρονομιά· καινοτομία, επιμόρφωση και κινητικότητα των επαγγελματιών· συνεργασία με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς.

2. Οι εν λόγω στόχοι και δραστηριότητες, καθώς και τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 4, συνιστούν μια αρχική θέση που πρέπει να προσαρμοσθεί, με τρόπο ευέλικτο και ταχύ, ανάλογα με την αποκτούμενη εμπειρία και τις ανάγκες που ενδέχεται να προκύψουν κατά την υλοποίηση του προγράμματος. Προς το σκοπό αυτό, η ενεργός συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων εταίρων θα είναι καθοριστική, όχι μόνο από άποψη αποτελεσματικότητας.

3. Η προηγούμενη συνεργασία με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, κυρίως την UNESCO και το Συμβούλιο της Ευρώπης, αποτελεί κεντρικό στοιχείο σε μια προοπτική ευρείας συμπληρωματικότητας, δεδομένου ότι το βασικό θέμα είναι ο καταμερισμός των προσπαθειών ανάλογα με τις αρμοδιότητες.

4. Έχοντας υπόψη, αφενός μεν, την ανεπάρκεια των χρηματοδοτικών μηχανισμών για τις προκλήσεις και τις ανάγκες (67 εκατ. Ecu για 5 χρόνια), αφετέρου δε, το συμπληρωματικό χαρακτήρα και τον ενθαρρυντικό ρόλο της κοινοτικής δράσης έναντι των κρατών μελών, η ΟΚΕ ζητεί να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα στοιχεία της κληρονομιάς που βρίσκονται σε μέρη στα οποία οι τοπικοί χρηματοδοτικοί πόροι είναι ελάχιστοι ώστε, με τον τρόπο αυτό, να επιδειχθεί αλληλεγγύη: η πολιτιστική κληρονομιά έχει παγκόσμια αξία. Ο πνευματικός πολιτισμός συσφίγγει την αλληλεγγύη μεταξύ των ανθρώπων.

5. Η ΟΚΕ επικροτεί συγκεκριμένα τη μέριμνα της Επιτροπής να λάβει μέτρα για τη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα του προβλεπόμενου προγράμματος με τις άλλες κοινοτικές δράσεις που αφορούν την πολιτιστική κληρονομιά και, ειδικότερα, με εκείνες που αναφέρονται στα Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 1994, σχετικά με την εκπόνηση σχεδίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς⁽¹⁾.

6. Σύμφωνα με τη λογική της αίτησης γνωμοδότησης που της υπέβαλε το Συμβούλιο, η ΟΚΕ πρέπει να συγκαταλέγεται

(¹) ΕΕ αριθ. C 235 της 23. 8. 1994, σ. 1.

— ως εκ της φύσεώς της, της συμπληρωματικότητας της συνθε-
σής της και της εμπειρίας της — μεταξύ των παραληπτών

της έκθεσης αξιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 8 της
πρότασης απόφασης.

Βρυξέλλες, 6 Ιουλίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER
